



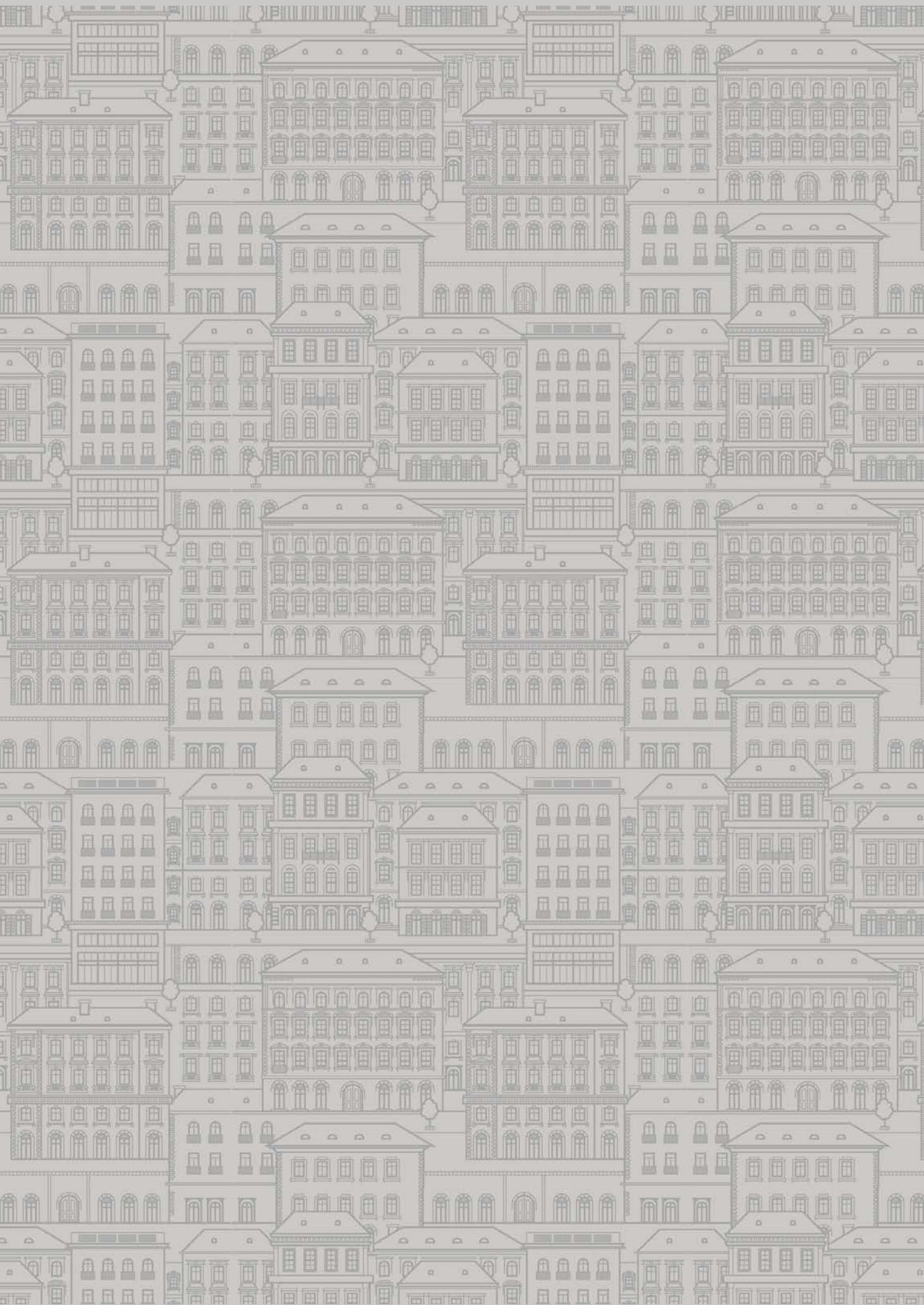
BUDAPEST
BELVÁROS-
LIPÓTVÁROS

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

2017

MUNKAKÖZI ANYAG





TARTALOM



01 BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ

02 BELVÁROS BEMUTATÁSA ÉS TELEPÜLÉS KARAKTERE

Történet	12
Belváros-Lipótváros	16
A Duna-part	22

03 TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ ÖRÖKSÉGÜNK

Épített örökség	26
Épített örökség védelme	38
Világörökség és védelmi zónája	40
Emlékhely	44
Védett épületek	50

04 ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK

Eltérő karakterek	54
A Duna és közvetlen partjai	58
Zöld felületek	60
Esti városkép	68

05 AJÁNLÁSOK A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA

Beépítési jellemzők	76
Tetőidom vizsgálat	78
Magasság, szint szám vizsgálat	80
Ajánlás a meglévő városi környezethez való illeszkedéshez	82
Homlokzatok, portálok	86
Reklámok	94
Cégfelirat	98
Cégér	100
Cégtábla	102
Címtábla	104
Zászló	106
Kirakatportál	108
Árnyékoló	110
Vendéglátó kitelepülések	112
Ajánlások a településkép formálására	122



BEVEZETÉS

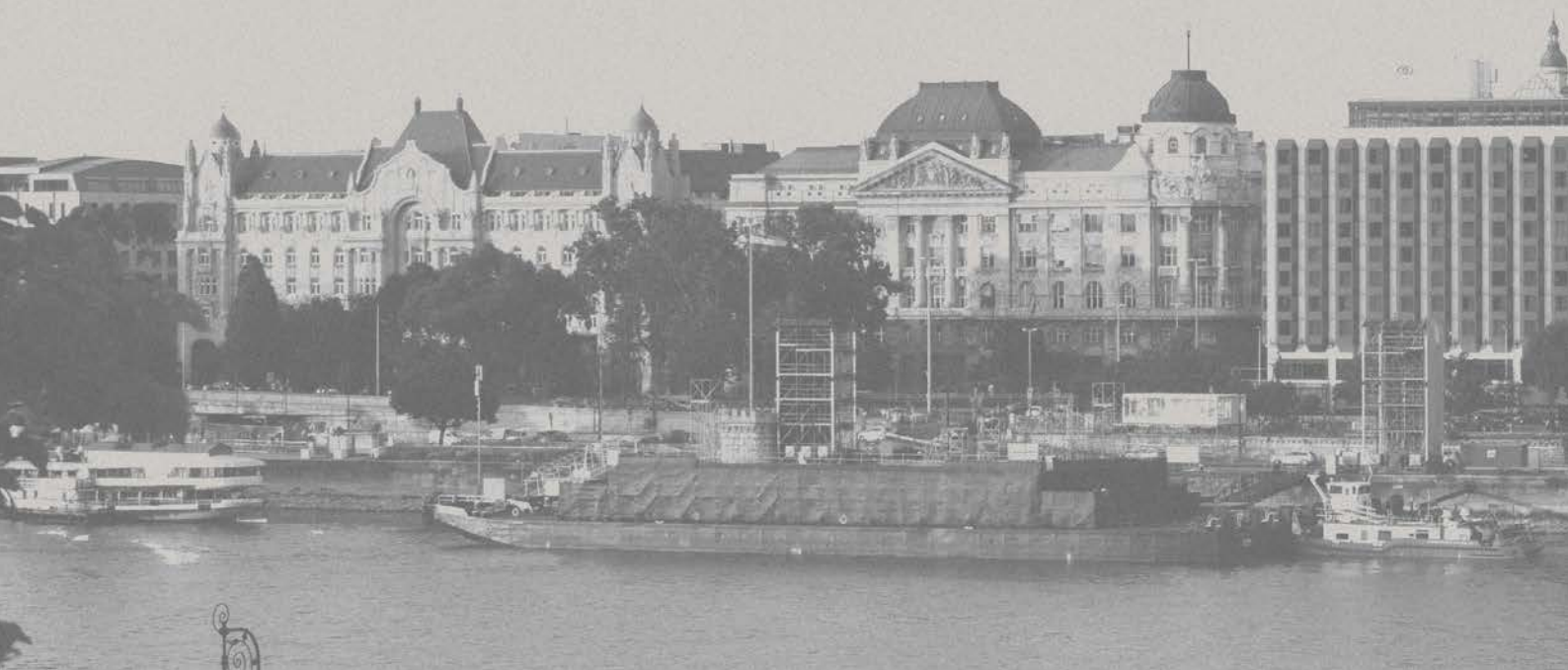
A VÁROSFEJLŐDÉS TÖRTÉNETE

Belváros-Lipótváros Budapest, Magyarország fővárosának szíve. A főváros észak-déli tengelyét a természeti adottságaiban jelentős szerepet játszó Duna vonala határozza meg, ezáltal területét két, alapvetően eltérő részre osztja. Budapest V. kerülete a bal parton, a Pesti-síkságon fekszik.

A mai V. kerület magába foglalja Pest történeti városmagját, a középkori városfallal körülvett területeket és a városfalon kívül, északi irányban először beépült városrészt, a mai Lipótváros területét. Itt található az ország várostörténeti és építészeti emlékeinek kiemelkedően értékes része. Számos épület jelentős, egyedi értékekkel rendelkezik, ugyanakkor az épületek együttese jelen formájában a város folyamatos történeti fejlődését jeleníti meg, hiszen a legfőbb városfejlesztési folyamatok szinte minden esetben közvetlen módon éreztették hatásukat a városmagban.

Pest városa a reformkorig Buda testvérvárosaként élt, majd a XIX. század közepétől – már az egyesítést megelőzően is – az egységes főváros meghatározó része. A városfejlesztés során Belváros és Lipótváros szerepe sok tekintetben változott, ami befolyásolta kiépülésének módját, fejlődésének intenzitását.

Belváros-Lipótváros teljes területe világörökségi terület. Karakterét, hangulatát meghatározza a védett épített örökség jelenléte. Az itt található történelmi jelentőségű - eklektikus, klasszicista és szecessziós - épületállomány, a városszövet, a központi funkciót megtestesítő épületek mind hozzájárulnak a kerület színvonalához, ezáltal védelmükre, megőrzésükre kiemelt figyelmet kell fordítani.







A Belváros-Lipótváros térképe a XIX. sz. végén

Forrás: mapire - A Habsburg Birodalom Történelmi Térképei

A pesti oldal legjelentősebb római kori emléke a Március 15. téren található. A római birodalom határán kiépített hadiút (limes) egyik fontos állomása biztosította a birodalom védelmét. A mai Dunántúl Pannonia néven provincia lett, amely határának fontos, megerősített szakasza a Duna jobb partján elhelyezkedő Aquincum, és a hozzá kapcsolódó településláncolat. Ennek, már a Barbaricum területére eső hídfeállítását tarták fel a Március 15. téren. Az I.-II. századi épületeket a késő római erőd építésekor elbontották. A honfoglalás korától kezdődően a terület mint átkelőhely, igen jelentős szerepet töltött be, mely jelentőségét napjainkig megőrizte

A középkori város egyik legfontosabb eleme a két periódusban megépült városfal. Az Árpád-kori városfal nyomvonala csak elszórt régészeti megfigyelések során rajzolódik ki. A XV. században vált szükségessé a város határainak rendezése, ekkor jelölték ki az új városfal nyomvonalát. E késői városfal emlékét jelentős maradványok őrzik a Károly körút, Múzeum körút, Magyar utca, Bástya utca vonalán, ahol az utca vonalát meg is határozza az egyes helyeken majdnem teljes magasságában megmaradt városfal. A városfal kapui a mai napig meghatározzák a város

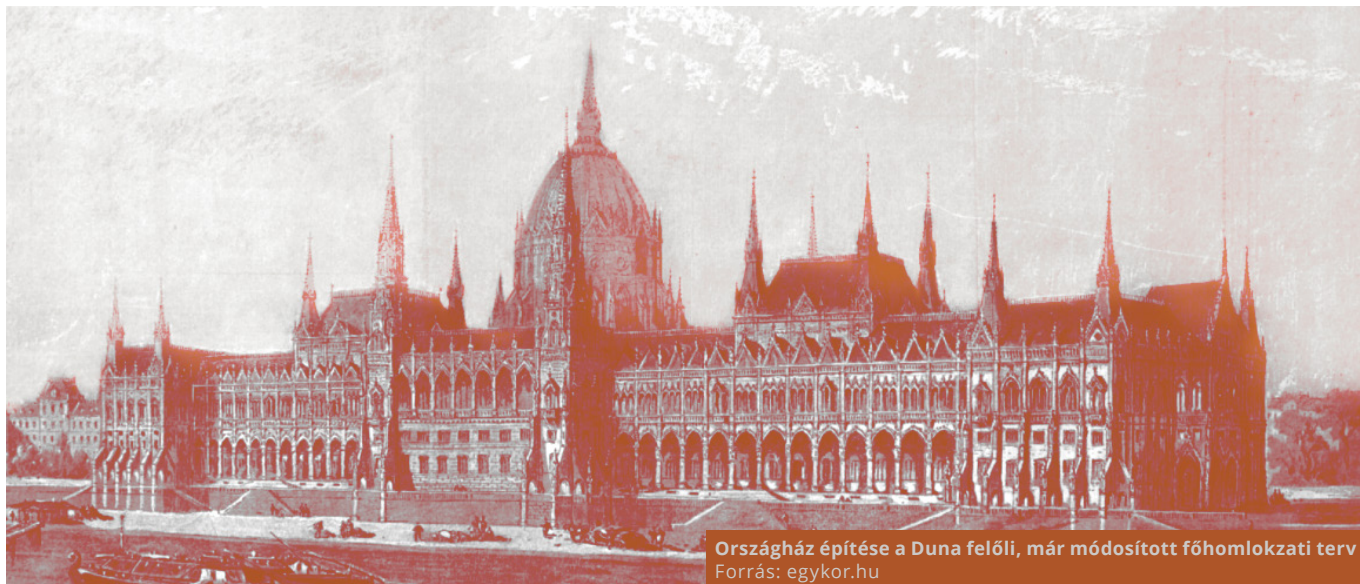
legfőbb kapcsolati pontjait: Váci kapu, Hatvani kapu, Kecskeméti kapu, Belgrádi kapu.

A középkori térszerkezet legfontosabb elemei a századfordulós átépítéssel eltűntek. Megmaradt, de a beépítések hatására gyökeresen megváltozott a középkori utcahálózat. A városszerkezet kialakulására hatással voltak a polgárosodás időszakában végbemenő társadalmi folyamatok, de a város képe döntő mértékben a XIX. század elején induló, majd a század végétől máig egyre szélesebb területre kiterjedő városfejlesztés, városrendezés eredményeként alakult ki.

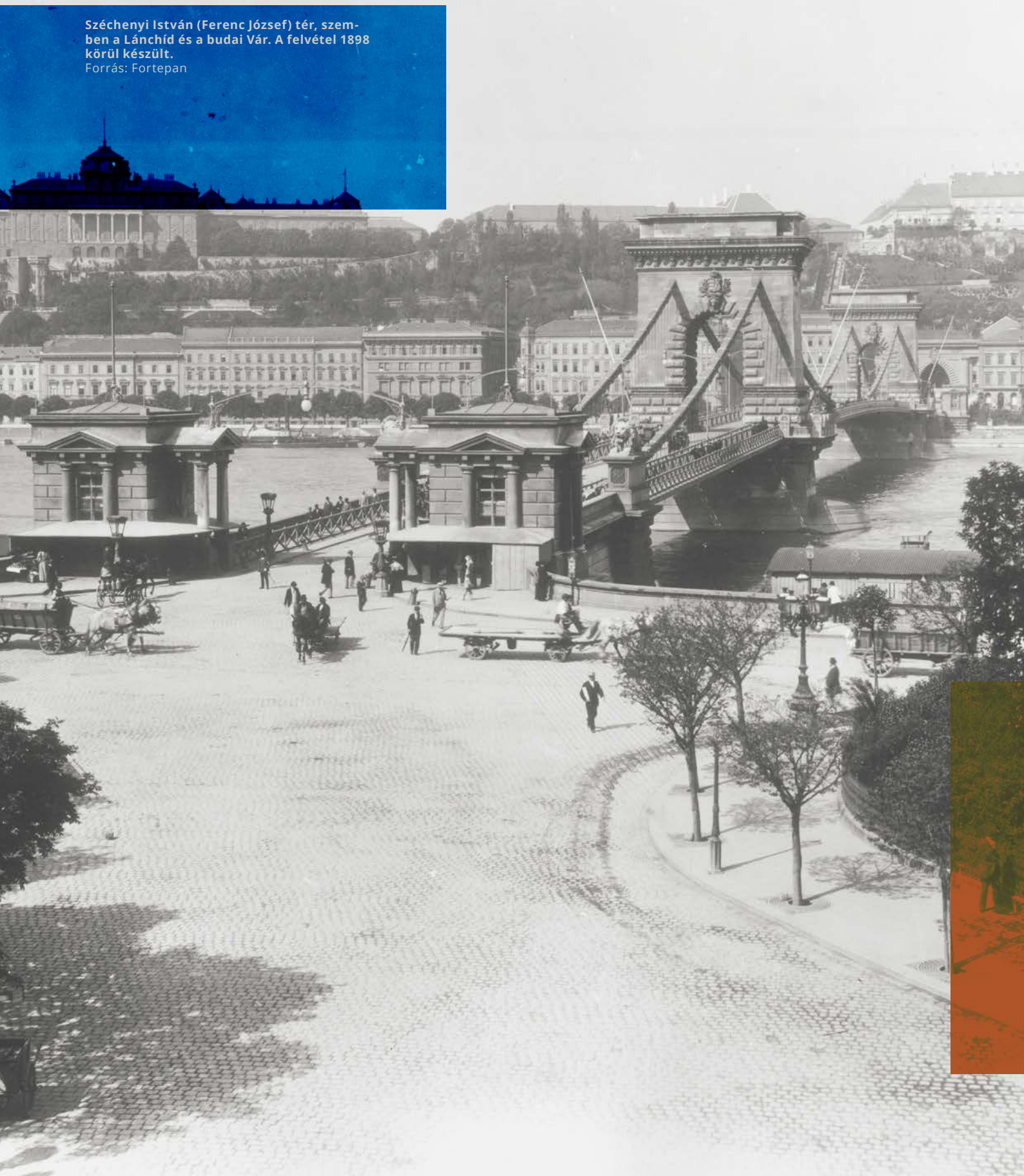
A XIX. század első felében lép életbe a „Pesti Építési Rendszabás”, tervezik a pesti csatornahálózatot, megkezdődik a Bazilika építése. A Lánchíd megépítése a városfejlődés kiemelten fontos eleme, mely erősítette az északi fejlődési irányt, Lipótváros fejlődését. A Duna szabályozása, mely az 1870-es évek elején fejeződött be, a városképzésében is fontos szerepet játszott. A század második felében épült az Akadémia épülete, és a „szállodasori” telkek parcellázására is ekkor került sor. Az északi irányú városfejlesztést azonban az Újépület (Neugebaude) akadályozza.

Az egyesített főváros világvárosias fejlődésnek indul az ipari, mezőgazdasági és kereskedelmi potenciál szerencsés ötvöződése révén. A Szabadság téri Újépület bontásával Lipótváros is erős pozícióba kerül. A termelőszektorok a külvárosba települnek, az intézményhálózat fontos elemei (Országház, bankok, igazságszolgáltatás) már a középkori városfalon kívülre kerülnek. Új hidak (Margit-híd, Szabadság-híd, Erzsébet-híd) megépülésével megkezdődött a város világvárosias átépülése.

A városfejlődést az első világháború visszaveti, a két világháború között pedig a fejlődés a bevásárló funkciók kialakulása felé mozdul el. A második világháború után Lipótváros területén erősödik az intézményi funkció, míg a Belvárosra az oktatási-kulturális intézmények erőteljes jelenléte a jellemző. Az egyetemi karok mellett hangsúlyos a patinás középfokú oktatás iskoláinak működése is. A fejlődés meghatározó eleme a metróvonalak kiépítése, amelyek Belváros-Lipótváros városközponti funkcióinak fejlődésében alapvető elemnek tekinthetők. Az idegenforgalom, mint városi funkció megjelenése óta a Belváros és a Lipótváros városrész is kitüntetett szerepet tölt be a város és az egész ország idegenforgalmában. Az elmúlt évek jelentős rehabilitációs közterületi fejlesztései nagyrészt megteremtették a kerület hosszú távú, minőségi alapú fejlődésének feltételeit.



Széchenyi István (Ferenc József) tér, szem-
ben a Lánchíd és a budai Vár. A felvétel 1898
körül készült.
Forrás: Fortepan





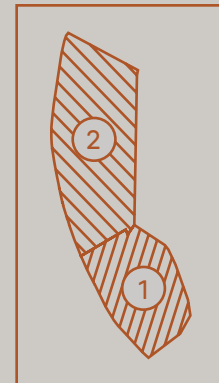
Váci utca a mai Március 15. tér felől dél felé nézve, háttérben az Angolkisasszonyok temploma, előtérben az ekkori Rózsa tér. A felvétel 1895 körül készült.
 Forrás: Fortepan

BELVÁROS-LIPÓTVÁROS

Budapestet közigazgatási területét 23 kerület alkotja. Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerülete. A pesti oldalon, a Duna mentén elnyúló városrész a történelmi városközpont szerves része. A Deák Ferenc utcától északra Lipótváros, délre a Belváros található.

A kerülethatárt nyugatról a Duna középtengelye, északról a Szent István körút (nagykörút), keletről a Bajcsy-Zsilinszky út - és délről a kiskörút (Károly körút - Múzeum körút - Vámház körút) középtengelye alkotja. Belváros-Lipótvárossal szomszédos kerületek Újlipótváros (XIII. kerület), Terézváros (VI. kerület), Erzsébetváros (VII. kerület), Józsefváros (VIII. kerület) és Ferencváros (IX. kerület). Budapest központos, sugaras szerkezetében geometriai szempontból a Belváros-Lipótváros egysége aszimmetrikus elem.

A kerületen belüli középkori városmagot lehatároló útvonalak esetében elválik egymástól a funkció és a szerkezet. Funkcionálisan a József Attila utca és a kiskörút kapcsolódik, szerkezetileg azonban a kiskörút északon nem záródik be, hanem összenő a sugárirányú Bajcsy-Zsilinszky úttal. Részben a kiskörút északi záródásának szerkezeti meggyengülése és a Széchenyi István tér (volt Roosevelt tér) forgalomtechnikai megoldása az oka, hogy az ide kapcsolódó Lánchíd a leggyengébb kapocs Buda és Pest között, az 1904-es szabályozási terv meg nem valósításának eredményeként.



- 1 BELVÁROS
- 2 LIPÓTVÁROS



Ahogy az országunk központja Budapest, ugyanúgy Budapest szíve a Belváros. Ennek okán a budapesti várostérség nemzetközi, országos és regionális szerepkörének alakításában az V. kerület létfontosságú szerepe megkérdőjelezhetetlen.

D U N A

D U N A

D U N A

XIII.

VI.

VII.

VIII.

XI.

- ZÖLDFELÜLET
- LAKÓÉPÜLET
- KÖZÉPÜLET



A Magyar Tudományos Akadémia
Fotó: hunap studio

A modern államiságot megtestesítő legfőbb hatalmi ágak – törvényhozás, igazságszolgáltatás, végrehajtás – legfelsőbb szintű intézményei tradicionálisan a kerületben találhatóak, úgymint Parlament, Kúria és Legfőbb Ügyészség, de a minisztériumok többsége is.

Az államhatalmi intézményeken kívül a tudomány (úgymint Magyar Tudományos Akadémia), az oktatás (óvodák, általános- és középiskolák, felsőoktatási intézmények), a kultúra (színházak és múzeumok, Vígadó), valamint a pénzügyvilág (Magyar Nemzeti Bank, bankok) számos jeles és patinás intézménye található a kerületben. A legmagasabb presztízsű országos intézmények sűrűsége előidézi a tőkeerős ágazatok – elsősorban a bankok – székházainak koncentrációját. Az intézménysűrűség kiemelkedően magas szintje rendkívül jelentős funkciógazdagsággal párosul. Szerencsés módon az ország, illetve a Főváros központja nemcsak az itt található intézményeknek, de páratlanul attraktív fekvésének is köszönheti kitüntetten magas rangját. Ez utóbbinak különösen a vendéglátás és a turisztikai iparág szempontjából kedvező.



Országház
Fotó: hunap studio



Szent István Bazilika
Fotó: hunap studio



A DUNAPART

ADuna-part a főváros egyik legfontosabb területe, mely különleges, a természeti és épített értékeket egyesítő látványával méltán a világörökség része. A folyó kettéosztja a várost a sík pesti és a domborzati-lag tagolt budai részre. A Belváros mentén a Duna medre szűkebb, az itt álló házsorok szinte közvetlenül a parton épültek. A Belvároson kívül, ahol a folyó szélesedik, szigetekre bomlik, a házsorok előtt szélesedő parksávok alakulnak ki. A táj, a természeti és épített örökség egysége Budapest legfőbb értéke, melynek különleges vonzereje a világörökségi védelmet kapott dunai látkép.

Budapest Duna menti fekvése, partjain a belváros keresztmetszetének és a budai oldal összetett domborzatának feltáruló sziluettje az épített és táji környezet harmóniáját mutatja. A Duna menti területek lineáris térsorában a látványt meghatározó elemek egyediségükkel (landmark elemek), ritmusukkal (hidak) vagy egységességükkel (folyóparti térfal) a domborzat és növényzet háttere előtt festői képet hoznak létre.

Budapest Duna-parti településképét a változatos morfológiai viszonyok és a városszerkezet határozzák meg. A város központja közvetlenül a Dunára szerveződik, amely egyedi adottság a Duna menti fővárosok között. A városközpont ölelik körül a körutak, innen ágaznak szét a sugárirányú főútvonalak. Az észak-déli tengelyként húzódó folyó két eltérő részre osztja a város területét, mely a partról nézve a sziluettben érvényesül. Közvetlenül a part menti zónában azonban már nem ez, hanem elsősorban a településszerkezetnek a folyóval kettészelt, gyűrűs zónarendszere a meghatározó, mintegy keresztmetszetét adva a városnak.

A belső zóna a belváros rakparti szakasza, ahol a parton a kétszintű rakpart szűk közterületi sávját határozott, épített térfalként kíséri a zömmel historikus épületek sora.





Id. Antall József rakpart
Fotó: hunap studio

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG

Az épített és táji környezet keretet alkot létünkhöz, ezért ezek minősége és harmóniája nagymértékben kihat életünkre. Budapest - viharos történelmi múltja ellenére - sok európai nagyvároshoz hasonlóan különböző korszakokból származó épített örökséggel rendelkezik; épített környezete a történelmi korok térbeli lenyomatát is magában hordozza. A város megőrzött történetisége alapvetően meghatározza egyedi karakterét, ami napjainkban egyre nagyobb érték a világban, sajátos értéke nemzetközileg is kimagasló kincsnek számítanak. A főváros estében ez különleges jelentőséggel bír.



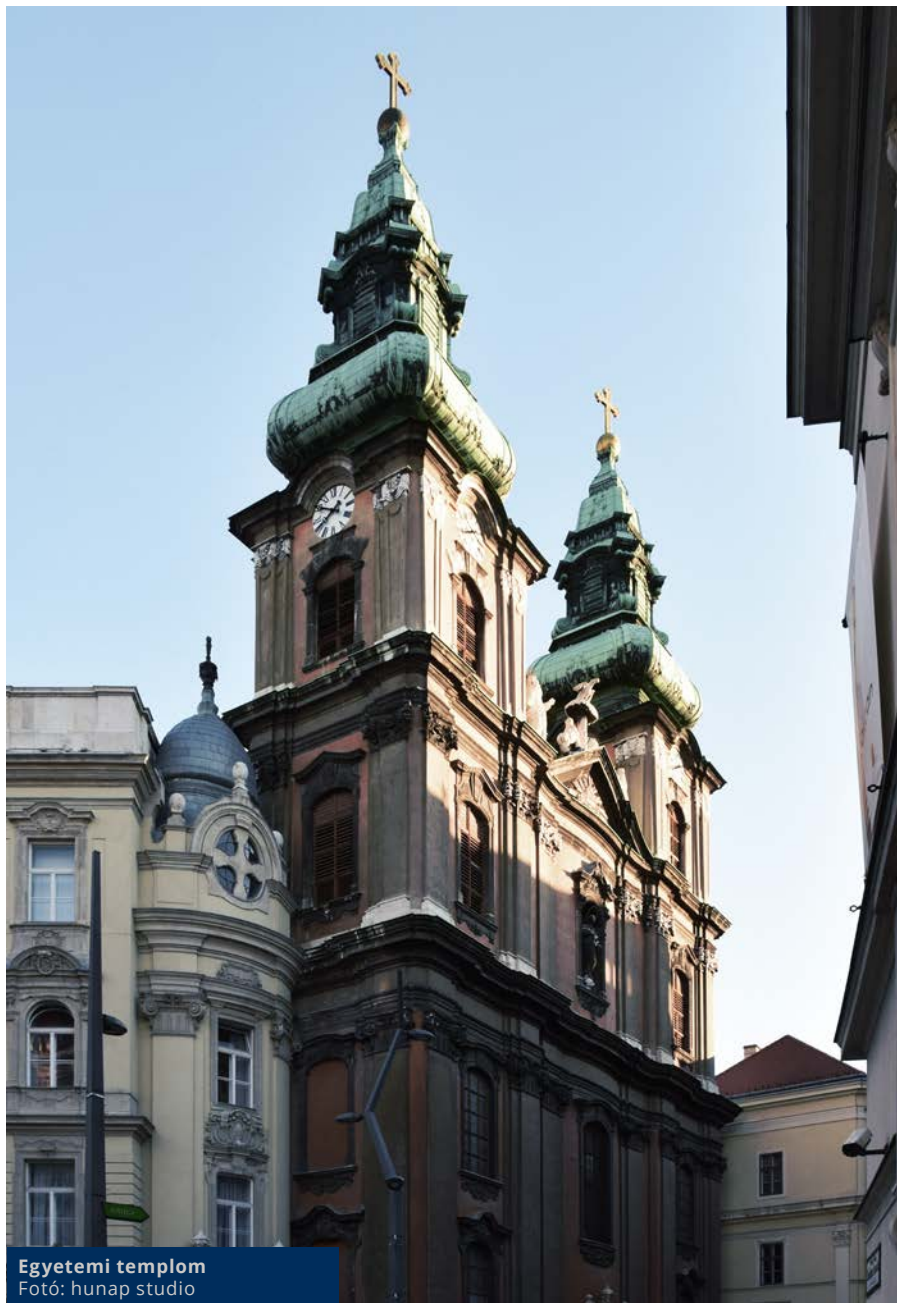
Belvárosi plébániatemplom
Fotó: hunap studio

KÖZÉPKOR

Pest egyetlen fennmaradt épülete a középkorból a Belvárosi plébániatemplomnak hívott Nagyboldogasszony Főplébánia. Az itt épült előtemplom román kori volt. A XIV. században Zsigmond király támogatásával gótikus stílusban átépítették. Mátyás király uralkodása alatt két újabb oldalhajóval bővítették. A török időkben mecsetként használták. Egy 1723-ban bekövetkezett tűzvész után, 1725-1739 között, barokk stílusban állították helyre.

A XVI.-XVIII. SZÁZAD ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGE

A budapesti barokk művészet részeként a XVII. század elejétől a XVIII. század végéig számos meghatározó építészeti emlék maradt meg, elsősorban templomok, kastélyok és lakóépületek. A barokk épületek többnyire könnyen felismerhetők sajátos stílusjegyeikről. A magyar barokk templomokat egy-két hagyományos vagy gúlisasakos toronydíszíti. Az épülethomlokzatokat gyakran megtört vonalú homlokzatát vakolatsávozás, erőteljes párkányok, óriáspilaszterek és oszlopok tagolják. Gyakran feltűnő elem a különleges formájú, kör, ovális vagy lant alakú ablak. A kapukat gazdagon faragott kődíszek és oszlopok vagy szoboralakok (például atlaszok) veszik közre, amelyek általában kő- vagy vasrácsos erkélyt tartanak. Az épületek homlokzatát határozott főpárkány zárja le, felette törtvonalú, címerrel, órával vagy szobrokkal díszített oromzat emelkedik. A fedés jellemzően manzárdtető, gyakori elem a kupola vagy az óratorony. A barokkra jellemzőek a színes homlokzatok, a mélyvöröstől a sárgán át a szürkéig és a kékig.



Egyetemi templom
Fotó: hunap studio



Egyetemi templom kapurészlet
Fotó: hunap studio



Széchenyi láncpárna
Fotó: hunap studio

A KLASSZICIZMUS KORÁNAK ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGE

A városiasodás felgyorsulásával a területileg is kiterjedő rendszer tovább strukturálódott, az előző korszakokban kialakult városszerkezeti elemek kiegészítésével. A középkori városfalon kívüli területek fejlesztésbe vonása jelentős városszerkezeti átalakulást jelentett. A vár(os)falon túllépő beépítés szervezésében fontos szerepet kaptak a sugár-irányú utakat összekötő gyűrűirányú elemek és a centrum megerősítése.

Ekkor készült első tudatos városrendezési terv Pestre, addig beépítetlen területre. A terv szerint kialakított négyszögű háztömbök, illetve az Erzsébet tér formája ma is látható. A következő, átfogó terv készítői között Hild János neve is szerepel. Ez a terv a városárok vonaláig terjed és a belváros, az „Újváros” (a mai Lipótvárost), valamint a külvárosokat (Teréz-, József- és Ferencváros) érinti.

Kialakult a Kiskörút, megépült a Lánchíd. Fontos elemei a fejlődő városszerkezetnek az addig beépítetlen területeken kialakított derékszögű utcahálózat, a fásítás és az árvízvédelem. A pesti Duna-parton a következő évtizedekben alakult ki a kor Magyarországon egyedülálló, reprezentatív klasszicista házsor, benne olyan meghatározó épületekkel, mint a Nákó-palota, a Lloyd-palota és a Pesti Vigadó. A város szerkezetét alapvetően befolyásoló elemként épült meg az 1840-es években az első állandó Duna-híd, a Lánchíd.

A főváros klasszicista öröksége jelentős, a megmaradt épületek a történelmi belváros számos pontján meghatározó elemei a városképnek és a legértékesebb és leglátogatottabb műemlékek közé tartoznak. A klasszicista épületek ma már nem alkotnak összefüggő beépítést, egyedi épületek maradtak fenn.

1817-ben Lipótvárosban saját plébániatemplom építését kezdték meg Hild József által elkészített klasszicista tervei szerint. A bazilika, mai jellegénél zártabb, tömörebb épület lett volna. A plébániatemplom Ybl Miklós elgondolása nyomán nyerte el a ma ismert formáját.



Deák téri templom
Fotó: hunap studio



A pesti megyeháza
Fotó: hunap studio

A KIEGYEZÉS KORÁNAK HISTORIKUS ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGE

A XIX. század második felében Európában, így Budapesten is rendkívül gyors ipari-gazdasági fejlődés indult meg, így rohamos urbanizálódási folyamat ment végbe, a városszerkezet gyorsan átalakult. Új funkciójú épületek – pályaudvarok, gyárak, tőzsdék, bankok, kaszárnyák, áruházak létesültek, tömegesen épültek lakóépületek. A főváros lakosainak száma robbanásszerűen sokszorosára növekedett, rövid idő alatt Budapest világvárosi szintre fejlődött. Az 1867-től, mintegy fél évszázadon át tartó időszakot a budapesti városfejlődés igazi aranykoraként tartjuk számon. Az urbanisztikai törekvések, mint Európában mindenütt, Párizs városrendezési programját követték. 1871-ben nagyszabású városrendezési tervekre írtak ki pályázatot, amelynek alapján a nagyobb építkezések a hetvenes évek második felében elkezdődtek. Pest-Buda és Óbuda 1873-ban történt egyesülésével kialakult az egységes nagyváros alapstruktúrája, amely máig meghatározza a város továbbfejlődésének feltételeit, befolyásolja arculatának és karakterének alakulását. E korszakban kezdődött a Duna-partok, a Belváros és, az ide vezető főutak, a körutakat fejlesztése. A komplex városfejlesztés keretében épültek ki a korszerű városműködtetéshez már elengedhetetlen modern hálózati rendszerek is: a városi közlekedés főbb elemei, mint a Margit híd, Ferenc József híd, Erzsébet híd, Nagykörút, Sugárút (Andrássy út), Budai körút, továbbá a vasút és tömegközlekedés elemei, közöttük a földalatti vasút és a villamoshálózat vonalainak nagy része, valamint a közművek (csatornázás, gázellátás) alaprendszerei. A dinamikus növekedés új településszerkezetet eredményezett. A város új rétegei az előző periódusban már kialakult szerkezethez organikusan illeszkedtek (ipari negyedek, lakóterületek gyűrűje, új városi funkciókkal). Az egyesülést követő korszakban számos barokk és klasszicista épületet lebontottak, vagy átépítették.



A volt Igazságügyi palota
Fotó: hunap studio



Vigadó
Fotó: hunap studio

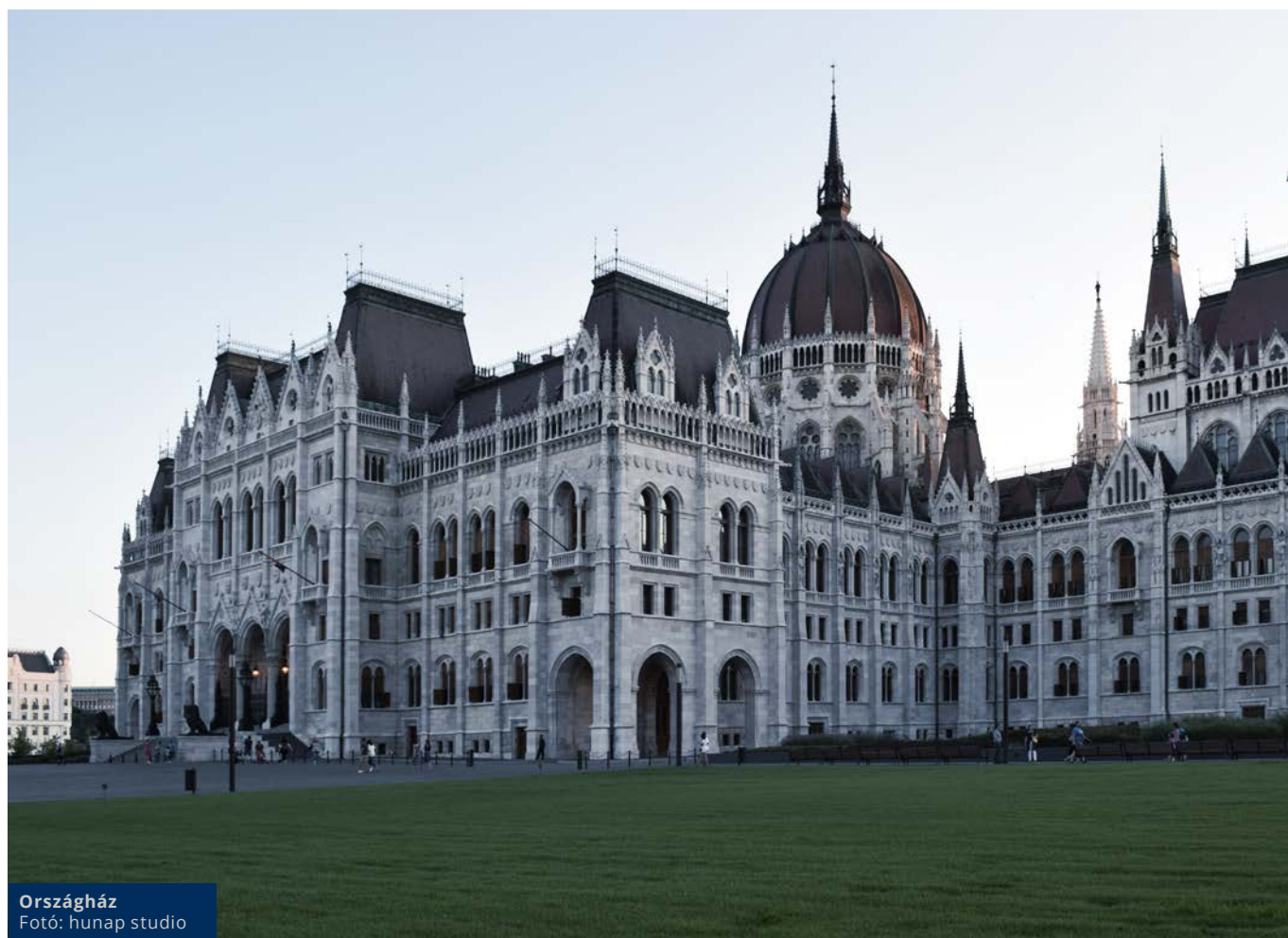


Szent István-bazilika
Fotó: hunap studio

E korban az európai historizáló stílusok pluralizmusa vált uralkodóvá. A korszakban épültek az ország életét máig meghatározó, a legváltozatosabb funkciójú épületek, mint:

- adminisztratív épületek (pl. az Országház)
- minisztériumok (pl. Mezőgazdasági- és Pénzügyminisztérium)
- város- és megyeházák (pl. Új Városháza)
- igazságügyi épületek (pl. Kúria)
- múzeumok és kiállítási épületek
- oktatási, tudományos és egészségügyi épületek (pl. Magyar Tudományos Akadémia, stb.)
- színházak, hangversenytermek, szórakozóhelyek (pl. Centrál kávéház, stb.)
- pénzügyi, kereskedelmi épületek, székházak
- polgárházak, bérházak, városi paloták
- templomok (pl. Szent István-bazilika)
- élelmiszeripar (pl. a Hold utcai vásárcsarnokok)
- közlekedés, infrastruktúra (pl. a Margit, a Szabadság és az Erzsébet híd, stb.)

A társadalmilag és építészettörténetileg kiemelkedő jelentőségű középületek városképileg kiemelt pontokon épültek (a Parlament, a Kúria, a Királyi várpalota), így máig meghatározó szerepet töltenek be a városképben. Sajnos olyan jelentős középület, mint az Operaház, az egyetemek és színházak nem kaptak elég teret. A Sugár út mellett a pesti és a budai Duna-part is sok jelentős, érett historizáló stílusú épülettel gazdagodott. A város központjában ma alig találni a városeyesítés (1873) előtti épületet, a nagyobb középületek és templomok kivételével szinte a teljes épületállomány lecserélődött, olyan elemei is, amik egyáltalán nem voltak kisvárosiasak.



Országház
Fotó: hunap studio

A lakóházak tették ki az építkezések jelentős hányadát. Ez befolyásolta döntően az újonnan kialakított főútvonalak arculatát is. A díszútvonalnak tervezett Sugár út épületeinek többségét is bérpaloták alkotják. Összefüggő beépítést alkotnak, rendkívül változatos anyaghasználatúak és homlokzatképzésűek köszönhetően meghatározó szerepet töltenek be a városkép alakításában. Az e korban létesült ipari épületek nagy része téglá architektúrájú, öntöttvas, vagy szegecselt acéltartóú szerkezeti rendszerekkel, fém nyílászárókkal, nagy belmagasságú üzemi terekkel, valamint a kiszolgálásukhoz kapcsolódó egyéb létesítményekkel (víztornyok, transzformátorházak, stb.).

Budapest a historizmus építészeti stílusegyüttesét tekintve, azaz a neoreneszánsz, a neobarokk, a neoromán és a neogót stílusokban (1860-1905), a mintegy 12 km²-nyi egységes építészeti együttesével a legjelentősebb, világelső. Ennek a homogén historizáló építészeti együttesnek a főtengelye 2,2 km hosszú Andrásy út, amelynek 132 épülete közül csak 5 nem historizáló.

A historizmus különböző irányzatai fázis eltolódással követik egymást, közöttük időben jelentős átfedések történnek. A korai historizmust a stílusprularizmus jellemezte, ez volta romantika kora. Hellén klasszicizmus, neogótika, neoreneszánsz irányzat élt egymás mellett. Budapesten az európai romantika keleties (bizánci, iszlám, mór, román kori, velencei) elemeit felhasználó példákat találunk, mint Feszli Frigyes Vigadóját (1859-1864), vagy több zsinagógát.

Az érett historizmus Budapesten a neoreneszánsz stílus térhódítását hozta. E korszak számos kiemelkedő alkotója közül is kitűnik Ybl Miklós. Számtalan munkája között kiemelendő a Fővámház monumentális épülete, a Várkert-bazár könnyed kompozíciója. Fő műve az Operaház, a magyar historizmus legkiérleltebb összművészeti alkotása. A késő historizmus korszakát Budapesten 1885-től az első világháborúig számítják. Neobarokk és neorokokó stílusban is épültek paloták, de ennek a stílusnak tömeges alkalmazása nem volt jellemző.



Klotild-palota
Fotó: hunap studio



Klotild-palota
Fotó: hunap studio



Gresham palota
Fotó: hunap studio

A SZECESSZIÓ ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGE

Budapesten a XIX. század végén és a XX. század elején a historizmust tagadó új építészeti irányzat, a szecesszió stílusa szerint építkeztek. E korszakból is jelentős, Európai viszonylatban is kiemelkedő épített örökséget őriz a város: a körutak menti belső kerületekben a szecesszió stílusjegyeit őrző közintézmények, múzeumok, templomok, fürdők és lakóépületek a korábbi épületek szövetében állnak. Kiemelt városszerkezeti helyzetben lévő épületek többek között a Zeneakadémia (1907), a Vakok Állami intézete, az Ernst Múzeum / Magánmúzeum (1912), a londoni The Gresham biztosítótársaság palotája (1906), a Gellért Hotel és Gyógyfürdő (1912-1918).

A város terjeszkedésével, majd a Városliget kialakulásával jelennek meg az első villák a Dózsa György út, a Hermína út és az Ajtósi Dürer sor környékén.

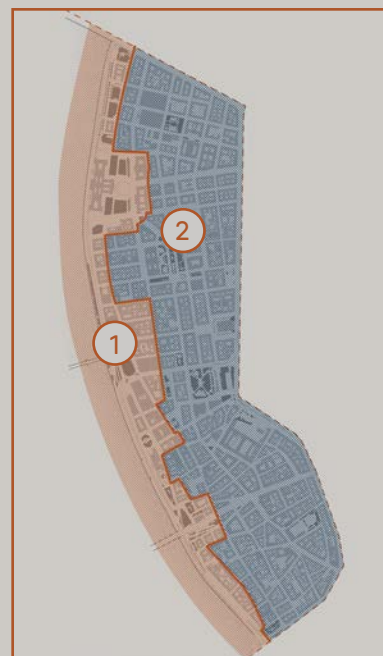


ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG VÉDELME

Az V. kerület teljes közigazgatási területe világörökségi helyszín és annak védőövezete, műemléki jelentőségű terület, ezért külön településképi szempontból meghatározó területet a kerületi önkormányzat nem határoz meg.

A világörökségi védelmet Budapesten először a Duna-part látképe és a Budai Várnegyed területe (1987), majd az Andrásy út (2002) kapta meg. Az Andrásy negyed (a Budai Vártól a Belvároson és az Andrásy úton át a Városligetig húzódó kulturális tengely) városszerkezeti és kulturális összefüggései szerves egységet alkotnak a Városligettel, a terület részei a Király utca és a Városligeti fasor mindkét oldala és a Nyugati pályaudvar. Az Andrásy út lipótvárosi indítópontja a Szt. István Bazilika, mely az aszimmetrikusan induló Sugárút kapujának szerves látványi része. A belváros lakó- és középületeinek csak egy része védett műemlék, illetve található a világörökségi területen, annak védőzónájában vagy műemléki jelentőségű területen, így sajnos ez a védelem a főváros értékes épületállományának csak egy kisebb részére terjed ki.

A kulturális örökség részét képező vonzerők közül kiemelkedik az Országház épülete, a Szent István Bazilika, a Néprajzi Múzeum, a Gresham Palota, a Magyar Tudományos Akadémia épülete, a Széchenyi Lánchíd, a Szervita téri Szent Anna templom, a Batthyány-örökmécses. A Belvárosi Piac (Hold utcai Vásárcsarnok, ahol az Önkormányzat által felújított piacon mára egy valódi gasztroközpont alakult ki Belvárosi Piac néven), a Bazilikára tekintő tetőterasszal bíró Aria Hotel Budapest, amely a New Yorkban megrendezett TripAdvisor Travelers' Choice Awards keretében elnyerte a Világ Legjobb Szállodája díjat (korábban ezt a díjat a Gresham-palotában működő Four Seasons birtokolta). A Nemzetközi Ingatlanfejlesztési Nívódíj pályázaton (FIABCI World Prix d'Excellence Awards 2017) a megújított Váci 1 műemléki védettséget élvező épülete a Világ Legjobb Örökségvédelmi Projektje, Európa Legjobb Kereskedelmi Fejlesztése első díjat kapott 2017-ben.





- 1 VILÁGÖRÖKSÉG HELYSZÍN
- 2 VILÁGÖRÖKSÉG VÉDŐÖVEZET

D U N A

D U N A

D U N A

-  Műemlék és telke
-  Műemléki környezet határa



VILÁGÖRÖKSÉG ÉS VÉDELMI ZÓNÁJA

A világörökségi helyszínek olyan kulturális vagy természeti szempontból egyedinek számító értékek, melyet az UNESCO keretén belül működő Világörökségi Bizottság (World Heritage Committee) az általa igazgatott Világörökség Programba felterjesztett. A program célja az emberiség kulturális és természeti örökségének védelme, azok nyilvántartásba vétele.

Az európai történelmi városok között Budapest egyedülálló védjegye a belső, a „városárkon” belüli település-szerkezete, kialakulásában a városfalak lebontása után létrejött gyűrűjellegű közterületek központi szerepet kaptak. A városkép egyik meghatározó eleme a már a XIX. század közepétől javasolt Sugárút lett, melynek előszítése még a Fővárosi Közmunkák Tanácsának 1873-as felállása előtt megkezdődött, de a bérházakkal, palotákkal való benépesítése csak a századfordulóra történt meg.

A historizmus kezdeti és késői időszakára a körülépített udvaros beépítésű, körfolyosós, nagyméretű háztömb jellemző. Különböző társadalmi státuszú bérlőknek kialakított lakások egyaránt megtalálhatóak egy épületen belül: az utcafronton a nagyméretű nagypolgári otthonokat, míg a gangokról nyílóan a kispolgári, illetve cselédlakásokat helyezték el. Az épületben megjelenő alkalmazott társművészetek elemeit, (díszítőfestés, stukkó, terazzo burkolatok, épületbádogos és kovácsoltvas díszek) a gyártók mintakönyvei alapján választották ki. Homlokzati kialakításuknál leginkább az olasz mintájú palota homlokzat az uralkodó. Sok esetben egyedi építészeti értékük sem elhanyagolható, de jelentőségük, kultúrtörténelmi értékük az egész városképet meghatározó mivoltukban rejlik.

BELVÁROS

A Duna-partján kialakult, fallal körített Pest középkori közlekedési hálózata a stratégiai fontosságú dunai átkelőhelyek és ellenőrző pontok (Várhegy) környezetében épült ki. Középkori épületei alig maradtak fenn, jobbára csak utca-szerkezetének lenyomata tükrözi eredetét a mai Belváros területén, néhány elszigetelten álló, korabeli épülettel.

Jellemző utcakép: Utcahálózatának gerince három országos jelentőségű főút volt. A Dunával párhuzamosan futó Váci utca, erre merőlegesen érkezett Hatvan felől a mai Kossuth Lajos utca, a harmadik nagy út, amely Szeged felől érkezett a Kecskeméti utca vonalán. A volt városfal lebontásával jött létre a Kiskörút, ahol a Nemzeti Múzeum tömbje, illetve a Vámház körút épületei Pest legszebb klasszicista együtteseként maradtak fenn. Az egyház (pl. a ferenciek), a katonaság (Invalidusok palotája, korábban hadikórház, a mai városháza), és egyes főnemesek jutnak nagyobb birtoktestekhez, ami máig meghatározza a szűkebb Belváros funkcionális szerkezetét. A pesti belváros zöldfelületekben szegény, a szűkre szabott közterületek jelentős része fásítatlan.



Egyetem tér
Fotó: hunap studio

LIPÓTVÁROS

A török hódoltság után fejlődésnek indult külvárosok jövőjét Hild János 1805-ös városrendezési terve határozta meg, mely egy korábbi tervet kiegészítve, a városfal és a Markó utca közötti területet mértani rendszer szerint osztotta fel. Kialakította a mai Erzsébet tér és a Szent István tér helyét és a környék sakktáblaszerű úthálózatát. A terv ezen a területen belül meghatározza az utcavonalakat, szabályozási szélességeket és egy-két tér – József nádor tér, Vörösmarty tér – kialakítását. A belváros meglévő részein kisebb utcanyitásokat, szélesítéseket, szűkítéseket és kiegyenesítéseket ad, a külvárosokban pedig az új parcellázásokat.

Presztízsét emelte a Magyar Tudományos Akadémia épületének megépítése; a Lánchíd helyének Pest északi részén történő kijelölése szintén elősegítette Lipótváros gyors fejlődését. Derékszögű hálózatának monotonosságát az igényes beépítés fel tudta oldani, ami különösen a Duna-parti házsorok esetében sikerült, a klasszicizmus egységes építészeti stílusának használatával. A Hild terv az első olyan terv, amelyik Pest városának egészével komplexen foglalkozik, az utcák és terek vonalának kialakításán túl a vízellátás, árvédelem, fásítás kérdéseivel is.

Jellemző utcakép: A mai városkép kialakulásának fontos eleme az Újépület helyén épült Szabadság tér, illetve az Országház építésével létrehozott Kossuth Lajos tér is. A terület az ország politikai-közigazgatási központjává vált. Az épületeinek jelentős része a szecesszióba áthajló késői eklektika korában épült, így épültek például a Nagykörút később kiépített részei, (Szent István körút), illetve a Lipótváros Parlament környéki része. A területet arányos elosztásban tagolják kisebb-nagyobb közkertek, fásított közterek. A közterületek jelentős hányada ugyanakkor fásítatlan.

A főváros területén lévő kilátópontokról és kilátó utakról - különösen a budai hegyeknek a város felé néző lejtőiről, a pesti oldalon a Gödöllő felé emelkedő dombvidékről, a Várban és a várfalak mentén húzódó sétányokról, a Gellérthegyről, a Nap-hegyről - a környező tájra és a városra, illetőleg a Vár-hegyre való rálátás lehetőségét biztosítani kell.



Szent István-bazilika
Fotó: hunap studio

EMLÉKHELY

Belváros-Lipótváros területén a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény szerint Kiemelt Nemzeti Emlékhely (KNEB): Budapest, V. kerület, Kossuth Lajos tér. Lehatárolása:

- a Kossuth Lajos tér és az Országház épülete
- a Néprajzi Múzeum épülete
- 1055 Bp., V. kerület, 24897/4 hrsz.-ú belterület.

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény A Kiemelt Nemzeti Emlékhelyekre vonatkozó különleges szabályokról szóló 5. Fejezet 61/I. § (1) bekezdése szerint:

„A kiemelt nemzeti emlékhely és annak környezete fenntartható használatának megóvása érdekében a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság vagy a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság meghatalmazása alapján az Országgyűlés Hivatala látja el az e Fejezetben meghatározott feladatokat.”

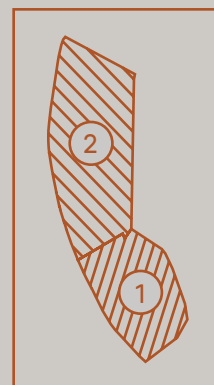
Továbbá a kiemelt nemzeti emlékhely használatának rendjéről szól a 119/2014. (IV.8.) Kormányrendelet.

TÖRTÉNELMI EMLÉKHELY

Az V. kerületben a Magyar Tudományos Akadémia székháza és a Batthyány-örökmécses történelmi emlékhely. Mindkét helyszínen emlékoszlop is található a történelmi emlékhely tájékoztatásával.



Országház
Fotó: hunap studio



- 1 BELVÁROS
2 LIPÓTVÁROS

D U N N A

D U N A

D U N A

-  KIEMELT NEMZETI EMLÉKHELY BIZOTTSÁG (KNEB)
-  ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA (OGYH)





Nemzeti Emlékhely
A Kossuth Lajos tér
Fotó: INTERSPECT Kft. 2016-2017





Történelmi Emlékhely
A Magyar Tudományos Akadémia épülete
Fotó: hunap studio



Történelmi Emlékhely
Batthyány-örökmécses
Fotó: hunap studio

EMELTE
BUDAPESTI SZÉKESVÁROS
KÖZÖNSÉGE
1920

VÉDETT ÉPÜLETEK

A világörökségi terület településképe és történelme szempontjából meghatározó építészeti örökség kiemelkedő értékű elemeinek védelme, a jellegzetes karakterének a jövő nemzedékek számára történő megóvása, fenntartása. Ennek érdekében az önkormányzat a közigazgatási területén található kiemelkedő építészeti értékeket helyi védelem alá helyezi.

FŐVÁROSI HELYI VÉDELEM

Budapest főváros városképe és történelme szempontjából meghatározó építészeti örökség kiemelkedő értékű - műemléki védettség alatt nem álló - elemeinek védelme érdekében Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlése a 37/2013. (V.10.) Főv. Kgy. rendeletében határozza meg a helyi védettséggel kapcsolatos szabályokat.

KERÜLETI HELYI VÉDELEM

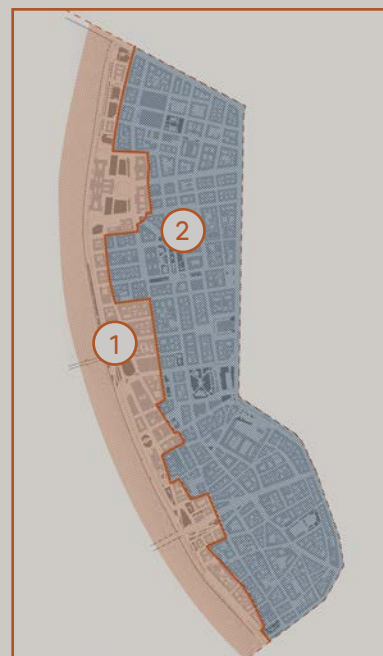
Belváros-Lipótváros városképe és történelme szempontjából meghatározó építészeti értékek védelme érdekében Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata Képviselő-testülete az építészeti örökség helyi értékeinek védelméről szóló 14/2008. (IV.03.) Önk. rendeletében határozza meg a helyi védettséggel kapcsolatos szabályokat.

Mindkét helyi védelem elsődleges célja a település karakterének, látképének, identitásának, szövetének védelme, ezért ezen ingatlanok nem bonthatóak.

Az egyedi helyi védelem az építmény egészére - az építményre, építményrészletre vagy az alkalmazott anyaghasználatra, tömegformálásra, külső és belső homlokzati kialakításra, az épület belső kialakítására - terjed ki.



Magyar Tudományos Akadémia - részlet
Fotó: hunap studio



- 1 VILÁGÖRÖKSÉG HELYSZÍN
- 2 VILÁGÖRÖKSÉG VÉDŐÖVEZET

Védett épület felújítása, bővítése, átépítése során az eredeti terv szerinti rekonstrukciót - a korábban megsemmisült elemek vissza- vagy helyreállításával - el kell végezni.

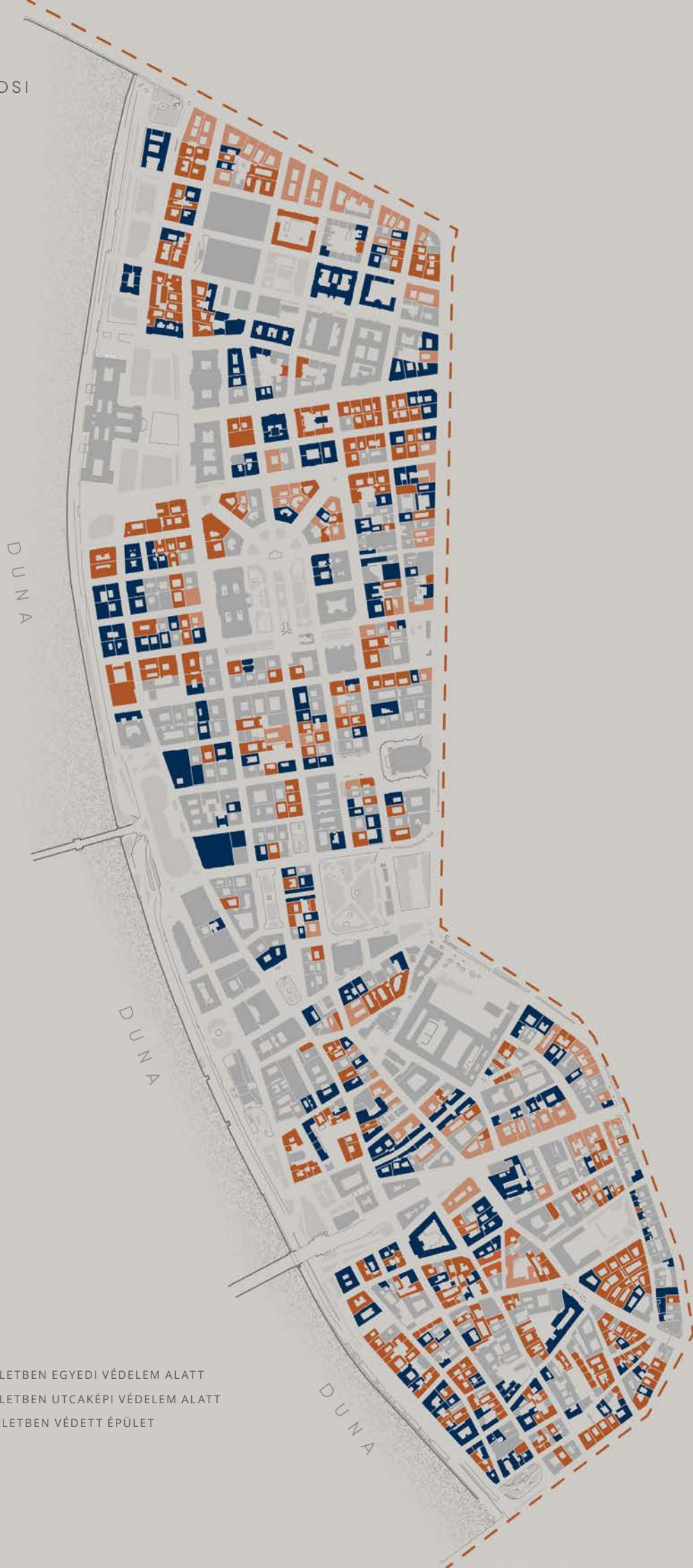
Amennyiben nyilvántartott műemléki érték vagy fővárosi helyi védelem megszüntetésére kerül sor, az önkormányzat hivatalból az építmény vagy objektum helyi védelem alá helyezését kezdeményezi szakértői értékvizsgálat alapján.




A védett értékek használata és fenntartása során biztosítani kell azok megőrzését. A védett értékek karbantartása, állapotának megóvása a tulajdonos kötelezettsége.

A védett egyedi, épületegyütteshez tartozó vagy védett épületrészeket tartalmazó helyi érték a védelem fennállása alatt nem bontható el.

Védett területen lévő vagy egyedi helyi védelem alatt álló építmények részleges vagy teljes megsemmisülése esetén kötelező a visszaépítés, az eredeti állapot szerinti helyreállítás.

HELYI ÉS FŐVÁROSI
ÉPÜLETVÉDELEM



-  KERÜLETI RENDELETBEN EGYEDI VÉDELEM ALATT
-  KERÜLETI RENDELETBEN UTCAKÉPI VÉDELEM ALATT
-  FŐVÁROSI RENDELETBEN VÉDETT ÉPÜLET

ELTÉRŐ KARAKTEREK

Belváros-Lipótváros telekstruktúrája egyértelműen mutatja melyik városrészben járunk, Belvárosban, vagy Lipótvárosban. A két városrész közötti különbség korukból, adottságaikból eredeztethető. A Belvárosban – a városfalnak is köszönhetően – spontán módon, pókhálószerűen alakultak ki az utcák, ezzel együtt a szabálytalan tömbök. Északon, Lipótvárosban már a tervezett, raszteres utcahálózat, így szabályos tömbökkel találkozhatunk.

A telkek méretét tekintve tulajdonképpen minden kategória megtalálható mindkét városrészben. A Belvárosra inkább az apróbb telkek – 1000 m² körüliek és alattiak – jellemzőek, leginkább a szabálytalanság, a geometria adta felaprózódás miatt. (Nagyobb szembetűnő eltérést a Fővárosi Önkormányzat ingatlana mutat.) Lipótvárosban elterjedtebb az egy-egy telekből álló tömb, a szabályos utcahálózatnak, többek között a nagy épületeket igénylő intézmények jelenlétének köszönhetően.

Deák Ferenc utcánál elváló Belváros és Lipótváros különbözősége elsősorban a kialakulásukban, szerkezetükben, utcahálózatukban mutatkozik meg. Ennek megfelelően a városfal által behatárolt Belváros szinte magától fejlődött, növekedett, így pókhálószerű, egymástól nagyon eltérő utcazélességű, kicsit kusza utcahálózat alakult ki, ennek következtében szabálytalan alakú, eltérő nagyságú terek, tömbök és telkek jöttek létre.

Lipótváros területén, a tervezett utcahálózatnak köszönhetően határozottan szélesebb, szabályos utcák, látványosan kiemelkedő útvonalak jöttek létre, szabályos tömbökkel, telkekkel. Funkciókat tekintve Lipótvárosban találhatóak a közigazgatás jelentős intézményei a lakófunkció mellett, a Belvárosban pedig a lakófunkció mellett inkább a turizmus jellemző.



Lipótvárosban már a tervezett, raszteres utcahálózat, így szabályos tömbökkel találkozhatunk.



A Belvárosban – a városfalnak is köszönhetően – spontán módon, pókhálószerűen alakultak ki az utcák, ezzel együtt a szabálytalan

UTCAHÁLÓZAT



- LIPÓTVÁROS
- BELVÁROS



A Belvárosban – a városfalnak is köszönhetően – spontán módon, pókhálószerűen alakultak ki az utcák, ezzel együtt a szabálytalan tömbök.
Fotó: INTERSPECT Kft. 2016-2017



Lipótvárosban már a tervezett, raszteres utcahálózat, így szabályos tömbökkel találkozhatunk.
Fotó: INTERSPECT Kft. 2016-2017

A DUNA ÉS KÖZVETLEN PARTJAI

Budapest városépítésének története szorosan összefügg a Dunával. A folyam nemcsak mint természetitényező meghatározó, hanem fontos szerepe volt a város létrejöttében, szerkezetének kialakulásában. A római korban a természetes védővonal, majd a honfoglalás idején az átkelőhely szerepe volt elsődleges; a középkortól kezdve az átkelőhelyi – az ahhoz kapcsolódó raktározási, kereskedelmi funkciók – erősödtek fel, a XIX. századtól pedig a szállítás kapott egyre nagyobb szerepet a hozzá kapcsolódó ipari és a várost ellátó létesítményekkel, mely gazdasági funkciók csak a XX. század első felétől kezdtek egyre kijjebb, délebbre és északabbra kiszorulni.

A Duna nemcsak partjai mentén, hanem azoktól távolabb is hat a város szerkezetének alakulására, alakítására. Budapest fejlődése minden korban szorosan összefüggött a Dunával

kapcsolatos adottságok és lehetőségek felismerésével és kihasználásával. A folyam a főváros egyedülálló struktúráját mind a mai napig meghatározza, nemcsak topográfiai adottságaival, de a mindenkori átkelési pontok városszerkezet alakító helyzeteivel, hatásával is.

A középkori Pest a folyam egy viszonylag árvízmentes hordalékúpján épül fel, az átkelést biztosító gázló magasságában. Az 1838. évi pusztító árvíz kényszeríti ki a Duna beszűkítését, a rakpartok kiépítésének megkezdését. Az is a folyó közvetett rendező hatása, hogy a XIX. század végén a nagykörutat egy korábbi Duna-ág vonalán húzódó vízfolyás irányában, sokáig nehezen beépíthető, mélyfekvésű területen építik majd ki.



Széchenyi láncpárta
Fotó: hunap studio



ZÖLD FELÜLETEK

A zöldfelületeknek a városkép javításában, a városlakók pszichés egészségének megőrzésében, és nem utolsósorban a főváros idegenforgalmi vonzerejének fenntartásában is jelentős szerepe van.

A zöldterületek, közcélú zöldfelületek aránya Budapest Környezeti Állapotfelmérésének 2015-ös adatai szerint egy lakosra vetítve fővárosi átlagban 5 m², míg a kerületben megközelítőleg 2 m² (Forrás: TEIR 2012)

A kerület zöldterületei közül a legtöbb rekreációs, pihenő, játszó, kulturális funkciót tölt be, a nehezen megközelíthető vagy kisméretű területek esetében a kondicionáló-esztétikai-látvány funkció dominál.

A kerület közparkokkal való ellátottsága nem egyenletes. A Kossuth Lajos utcától északra fekvő területen több játszóteret közpark, míg az attól délre eső területen kevesebb, a Fővám téren és a Károlyi kertben áll rendelkezésre. Az utóbbi 15 év fejlesztéseinek köszönhetően a kerület zöldterületei megújultak, a lakosság igényeinek és a követelményeinek megfelelő felszerelési és berendezési tárgyak elhelyezésére került sor. Nagyszámú fasor telepítési program valósult meg az utcák, közterületek felújításával egyidejűleg. Ahol a közművek elhelyezkedése gátolta, akadályozta az alapközettel közvetlen kapcsolatban levő természetes talajba telepítést, ott edényes fasor telepítésre került elhelyezésre (pl. Stollár Béla utca).

A közterületek megújításának egyik fontos eleme a vízfelületek kialakítása. A közterületekre új vízfelületek, vízjátékok kerültek (pl.: Kossuth tér, Fővám tér Október 6. utca, Petőfi Sándor utca, Egyetem tér, Bécsi utca, Szabadság tér, Szent István tér, Március 15. tér, Hild tér).



JÁTSZÓTEREK



KUTYAFUTTATÓK



KÖZÖSSÉGI TEREK

DUNA

DUNA

DUNA



KÖZÖSSÉGI TEREK



Szabadság-tér
Fotó: hunap studio



Batthyány-örökmécses
Fotó: hunap studio



Jászai Mari tér
Fotó: hunap studio



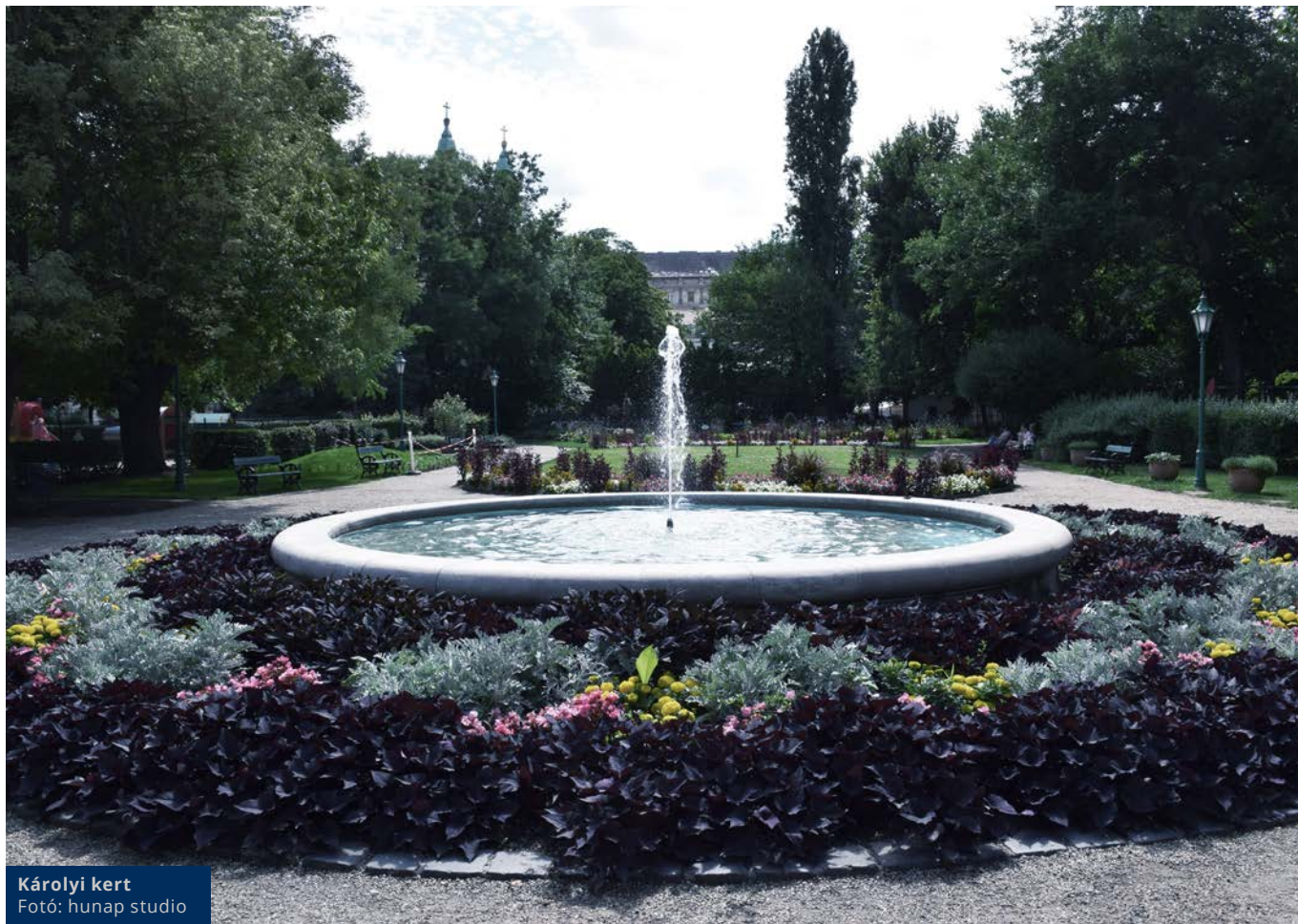
Honvéd tér
Fotó: hunap studio



Március 15. tér
Fotó: hunap studio



Fővám tér
Fotó: hunap studio



Károlyi kert
Fotó: hunap studio



Erzsébet tér
Fotó: hunap studio



Olimpia park
Fotó: hunap studio



Dunakorzó
Fotó: hunap studio



Városház tér
Fotó: hunap studio

ESTI VÁROSKÉP

Budapest éjjeli városképe egyedülálló értéket képvisel a város lakói és a turizmus számára egyaránt. A településszerkezetileg, forgalom-technikailag vagy településképi szempontból együtt kezelendő közterületek egységes és összehangolt módon történő kialakításának és fejlesztésének a köz- és díszvilágítási rendszer fontos eleme, amely az éjszakai városképet alapjaiban meghatározza. A megvilágítás módjával és eszközeivel a közbiztonság javítása mellett nagymértékben befolyásolható az éjjeli városkép és a város éjjeli hangulata. A mesterséges fény egyedivé teszi a város látványát, segítségével kiemelhetőek, előtérbe helyezhetőek az épített és természeti értékek, hangsúlyt adva a főváros karakteres területeinek.

A városkép szempontjából meghatározó az alkalmazott fényforrások típusa. A fényforrásokat számos fény- és világítástechnikai jellemző írja le. A hagyományos nagynyomású nátriumlámpák sárgás fényűek, a folyamatosan teret nyelő LED-es világítások ugyanakkor jellemzően magasabb színhőmérsékletűek. Esetenként ezek a melegebb sárgás színek és nem körültekintően megválasztott hideg fehér színek az együtt kezelendő közterületeken belül keverednek, heterogén látványt nyújtva

A több előnyös tulajdonsággal rendelkező LED-es technológia alkalmazása (alacsony energiafogyasztás, hosszú élettartam, választható színhőmérséklet, alacsony karbantartási igény, egyedi fényáram-szabályozás, fényáram-tartás, távvezérlési lehetőség) elsősorban új hálózatok tervezésénél javasolható, ahol a tartószerkezetek pozíciója és magassága a tervezéskor szabadabban megadható.

A fényforrások mellett városképet formáló hatása van természetesen a lámpatesteknek, kandelábereknek, a világító berendezések elhelyezéséhez szükséges berendezési sávok kialakításának, továbbá a légvezetékes hálózatok és a felszíni elosztószekrények jelenlétének. Az egységes városkép eléréséhez törekedni kell a kezelhető számú eltérő világítótest alkalmazására, új fejlesztések esetében az oszlopszámot minimalizálni, felújítások esetében a meglévő közmű tartóoszlopok racionális felhasználását szem előtt kell tartani.

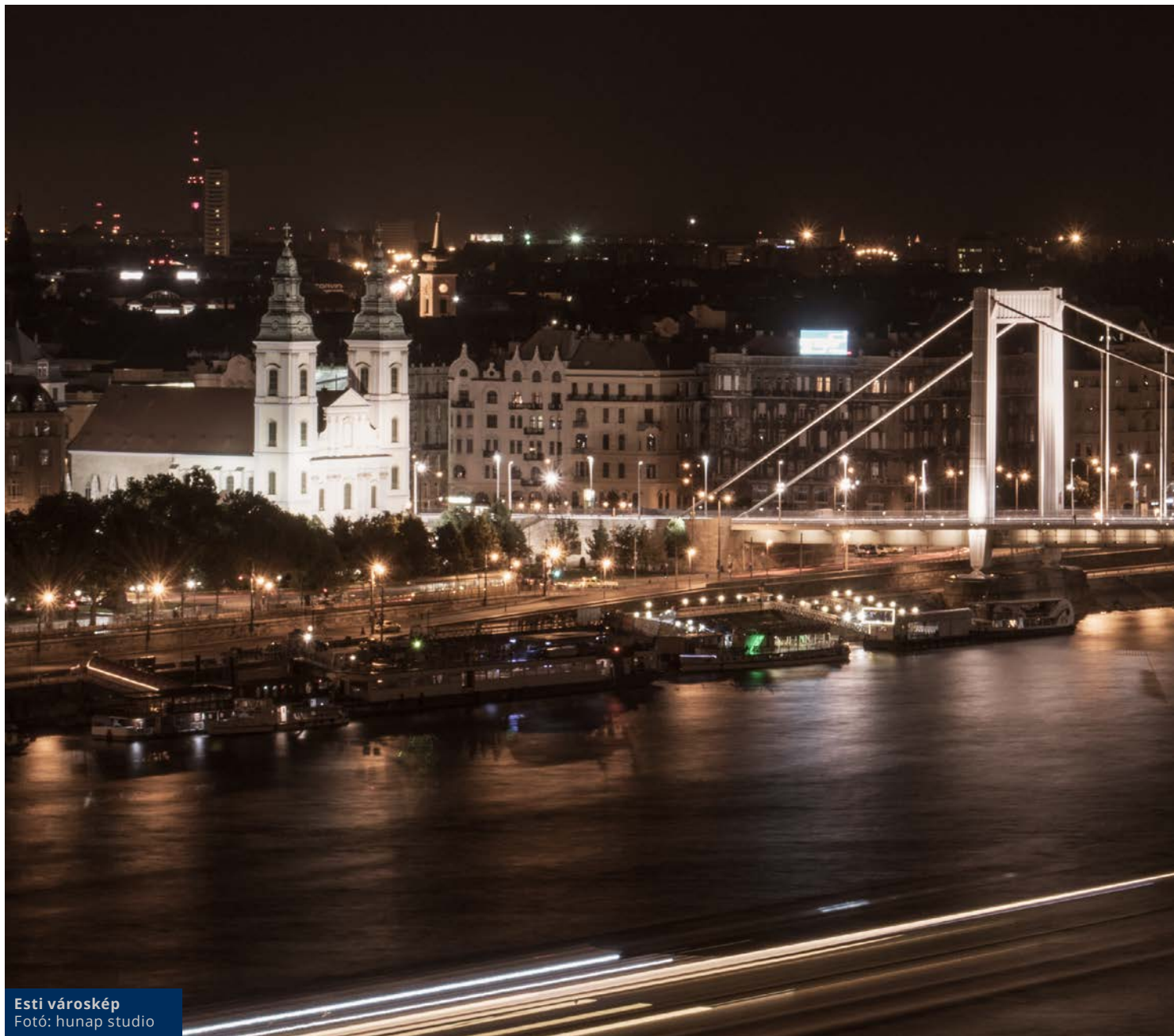


Vörösmarty-tér
Fotó: hunap studio



Gresham-palota
Fotó: hunap studio

Főközpont és az azt körülölelő, történetileg tradicionális lakóterület. Világörökségi helyszíneket magába foglaló műemléki jelentőségű területet is tartalmazó zóna látványvédelem (zavaró fények megszüntetése) a közbiztonsági és turisztikai, elvárások biztosítása (éjszakai városkép, kiemelt történelmi helyek, épületek, köztéri szobrok), valamint a világítási berendezések arculatának meghatározásai.



Esti városkép
Fotó: hunap studio

FÉNYSZENNYEZÉS

A mesterséges (civilizációs) fények – közvilágítás, közlekedési fények, fényreklámok, díszvilágítás, eseti rendezvény-világítás – alapvetően az éjszakai fényviszonyok jelentős megváltoztatását produkálják. A természetes éjszakai fények látványának (láthatóságának, érzékelhetőségének) csökkenése az első, amit regisztrálunk. Ezt és a mesterséges fény további kisebb-nagyobb kártétellel járó hatásait összegezve fényszennyezésnek nevezzük.

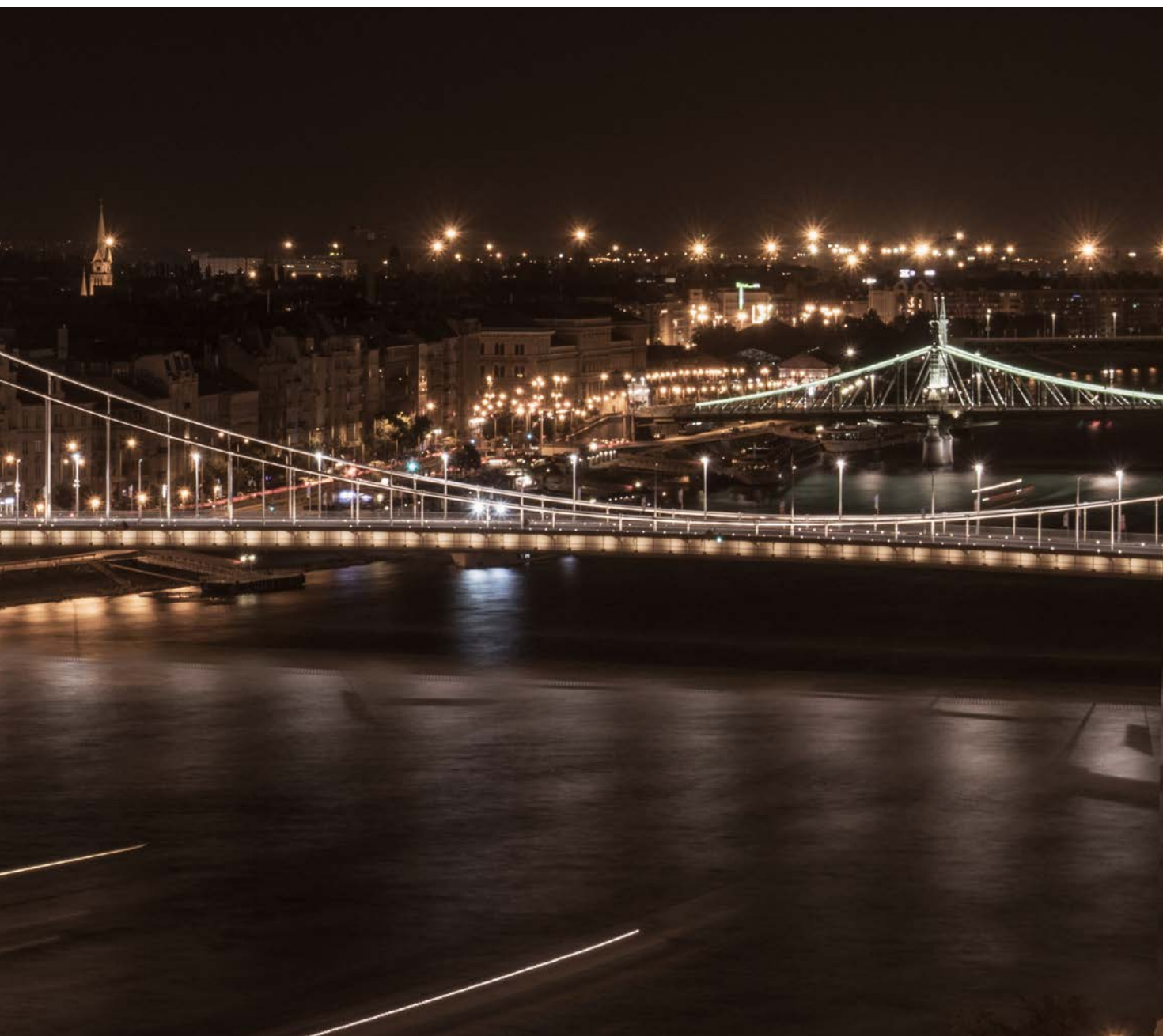
A fényszennyezés olyan mesterséges zavaró fény, ami a horizont fölé vagy nem kizárólag a megvilágítandó felületre és annak irányába, illetve nem a megfelelő időszakban világít, ezzel káprázást, az égbolt mesterséges fénylését vagy káros élettani és környezeti hatást okoz, beleértve az élővilágra gyakorolt negatív hatásokat is.

Az OTÉK 54.§ (2) d) pontja alapján az építmény megvilágítását, a köz- és díszvilágítást, a fényreklámot és a hirdetőberendezést úgy kell elhelyezni és kialakítani, hogy a fényhatás fényszennyezést ne okozzon.

A rendelet ugyanakkor pl. színhőmérséklet vonatkozásában nem tartalmaz rendelkezést, e tekintetben a BVMT ad szakmai támpontot.

A fényszennyezés tartalma a károkozás módjai alapján a következő:

- az eltékozolt energia (áramfelhasználás, hőemisszió),
- a káprázást kiváltó hatások (a tájékozódás biztonságát korlátozzák),
- birtokháborítás fényvel (pl. az ablakon, függönyön át bejutó nem kívánt fény),
- az állatvilág élettani zavarása (nappal-éjjel életciklusok arányváltozása, élőhely fajösszetételének kényszerű módosulása, populációk földrajzi áthelyeződése, életképesség csökkenése),
- emberre gyakorolt élettani hatások (pszichikai és hormonháztartási zavarok, s ezek következményei),
- az éjszakai égbolt fényeinek észlelhetetlensége (kulturális és rekreációs deficit).





Esti városkép
Fotó: hunap studio

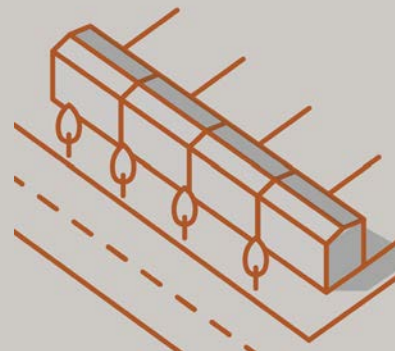


BEÉPÍTÉSI JELLEMZŐK

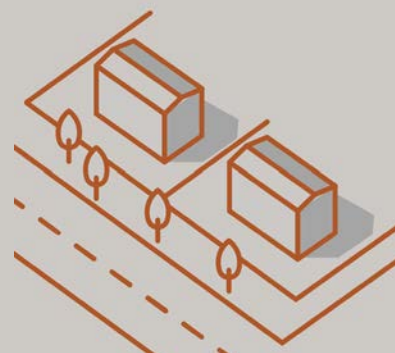
Az épületek korából adódóan a beépítési mód nem mutat nagy változatosságot. Szinte a kerület egészére a zárt sorú beépítési mód a jellemző. Ezen kívül minimális, elenyésző a szabadon álló és oldalhatáron álló beépítés. Egyéb beépítésű telekként kerültek feltüntetésre az előbbiekben felsorolt kategóriák közül egyikbe sem sorolhatóak. Ilyenek pl. a templomok, az Országház, ahol a telek szinte akkora mint maga az épület, melyet egy nagyobb közterület vesz körül



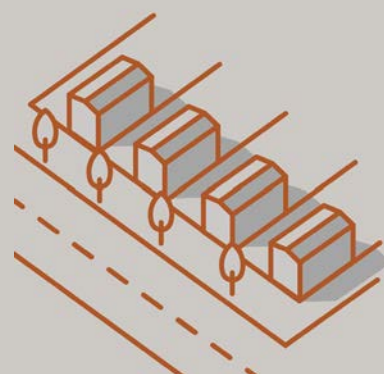
EGYÉB BEÉPÍTÉS



ZÁRTSORÚ BEÉPÍTÉS



SZABADON ÁLLÓ BEÉPÍTÉS



OLDALHATÁRON ÁLLÓ BEÉPÍTÉS

DUNA

DUNA

DUNA



TETŐIDOM VIZSGÁLAT

Az épület tetőzetének kialakítása során a hagyományos magastetős kialakítástól való eltérés nem megengedett. Lapostetőt – különösen a világörökség területén – csak kivételesen indokolt esetben szabad alkalmazni, az illetékes tervtanács véleményének kikérésével.

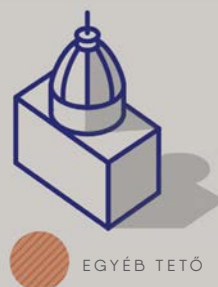
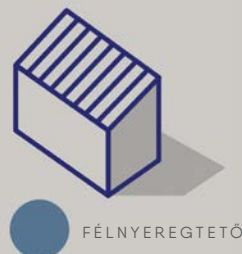
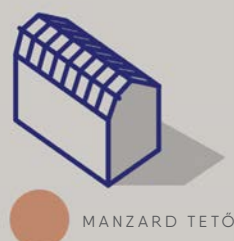
A telekbelső felé tetősíkban elhelyezett tetőtéri nyílászáró létesíthető. Az épület eredeti tervei szerinti tetőablakok akkor is visszaépíthetőek, ha a szabályozási tervlapon új nyílászáró elhelyezése egyébként nem megengedett.

A szabályozási tervlapon tiltással jelölt utcai tetőzeten új nyílászárót vagy bevilágítás célját szolgáló épületszerkezetet kialakítani nem szabad, kivéve, ha az, bizonyíthatóan az épület eredeti tervei szerint megtervezett nyílászáró, tetőfelépítmény, kupola, vagy egyéb építményrész.

Az utca felőli tetőzeten a tetőszerkezet által határolt építményszinten a meglévő homlokzat architektúrájához igazodva legfeljebb egy építményszint bevilágítása vagy nyílászáróval való megnyitása alakítható ki.

A meglévő tetők új nyílászáróit úgy kell kialakítani, a meglévőket átalakítani, hogy azok – kortárs építészeti kialakítás esetén is - illeszkedjenek a környezet hagyományos arculatához.

Meglévő épület sérült, vagy eltűnt tetődíszzeit, díszes tetőfelépítményeit és azok eredeti formáját az eredeti tervek alapján rekonstruálni kell, ha a tetőtér beépítésre, átépítésre kerül, ha az épület egésze felújításra, rekonstrukcióra kerül, ha az épület rendeltetési módja megváltozik, a meglévő szintterület több mint a 75%-án.



JELLEMZŐ TETŐIDOM TERÜLETI MEGOSZLÁSA

A tetőidom vizsgálat ortofotó alapján,
vegyes tetőidom esetén a tetőfelület
nagyobb részén jellemző tetőidom
feltüntetésével készült.



MAGASSÁG, SZINTSZÁM

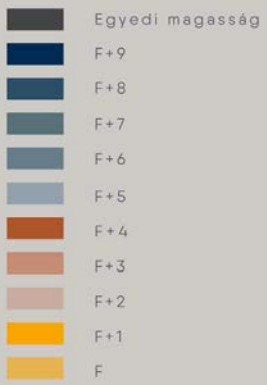
A beépítési magasság ugyanolyan meghatározó eleme a városképek, mint a sűrűség. Az épületek szintszámáról készült térkép ebben a kerületben nem mutat valós képet az épületek magasságáról, hiszen egy-egy épület szintjeinek belmagassága igen változatos, építési koronként jelentősen eltérve. Elég, ha a tömbnyi méretű intézményi épületek földszintjének nevezett szintmagasságát megfigyeljük, hiszen megfelelhet más épületek esetében kettő vagy akár két és fél szintnek is.

„Egyedi magasság” jelölést kaptak azok az épületek, melyek szintszámmal egyáltalán nem jellemezhető, főleg egyedi építészeti kialakítása, kupolái, tornyai miatt. Ilyen az Országház, a Bazilika és a templomok.

DUNA

DUNA

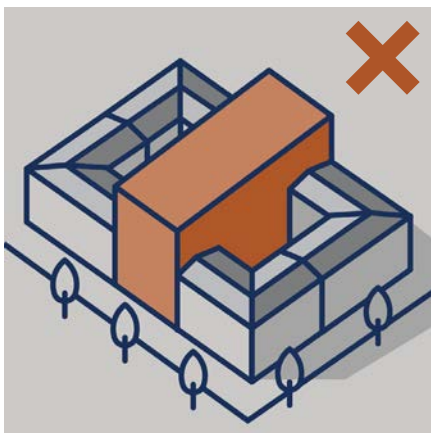
DUNA



AJÁNLÁS A MEGLÉVŐ VÁROSI KÖRNYEZETHEZ VALÓ ILLESZKEDÉSHEZ

- A történetileg kialakult, meglévő településszerkezet, a településkép, az utcakép és a környezettel való szerves, látványbéli kapcsolat megőrzendő a történeti belváros teljes területén.
- A történetileg kialakult, eredeti épületállomány megőrzése és minőségi fejlesztése, eredeti, építészeti értéket képviselő elemeinek minél teljesebb megőrzése szükséges, épületbontások elkerülésével.
- A meglévő történeti épületekben lévő lakásállomány felújításának, karbantartásának ösztönzése szükséges.
- Bontani csak a rossz állapotú toldalékokat és utólagos bővítményeket, illetve történeti karakterjegyeket nem hordozó épületet és építészeti értéket nem képviselő melléképületet lehet.
- A területi védelem alatt álló helyszínek egységes szempontok szerinti kezelésének ösztönzése szükséges, mely nemcsak az értékes, egyedi elemek, de az együttesek, együtt megjelenő látványok környezetükben, városrészek összképükben való megőrzését is biztosítja. Javasolt a területi védelem kiterjesztése a történeti belváros további értékes területeire.
- A településképi követelmények a nyilvántartott műemléki értékekre, műemléki környezetre, műemléki jelentőségű területre és a helyi egyedi és területi védett értékekre terjednek ki.
- Egyedi védelem alatt álló (M, VF, VH), kötelezően megtartandó épületek, épületrészek nem bonthatók, kivéve, ha erről szakhatósági állásfoglalás kifejezetten rendelkezik, vagy a védelem hatálya időközben megszűnt. Bővítésük, átalakításuk csak értékvédelmi munkarészt is tartalmazó építészeti tervdokumentációk alapján lehetséges. Az épület nem eredeti, vagy nem értékes építménybővítése az értékvédelmi munkarészben igazoltak alapján elbontható a szakhatóság erre vonatkozó megengedő állásfoglalása esetén.

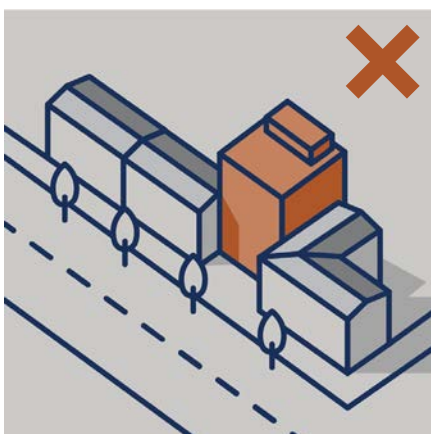
IGAZODÁS A MEGLÉVŐ VÁROSI KÖRNYEZETHEZ



Nemcsak az egyes értékes épületek, homlokzatok, hanem azok városképi kontextusa, az utcakép is védendő és megőrzendő, amennyiben új épület épül, ehhez igazodjon.

Új épület építése, illetve régi bővítése igazodjon a történetileg kialakult, meglévő környezethez, figyelembe véve a terület jellemző léptékét, beépítésének típusát, az eredeti, meglévő épületek tömegét, különösen magasságát, tetőformáit, kialakításuk sajátos rendjét.

Az udvari oldalon előnyben kell részesíteni a szomszédokkal légterében vagy használatában is összenyitható, közös belső zöld udvarok létrehozását.

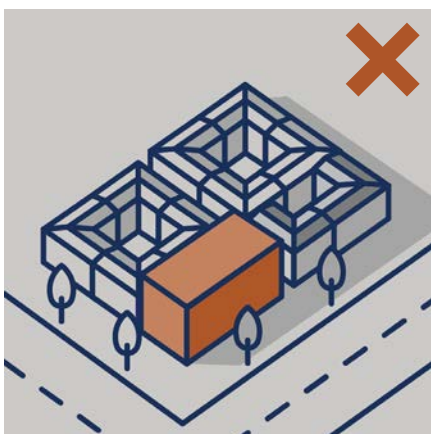


Új beépítés a kialakult beépítési struktúrához igazodó legyen, utcai oldalon a jellemző épületmélységhez igazodva.

Tervezett új épület építése, meglévő bővítése tömegében, karakterében környezetéhez illeszkedő, mégis kortárs megfogalmazású legyen, új építészeti értéket hozva létre.

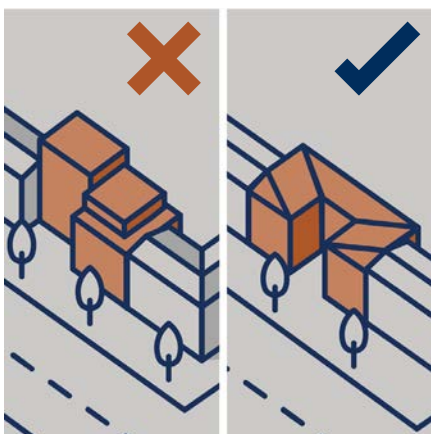
Csak olyan minőségű építészeti beavatkozások történjenek, amelyek megfelelnek a meglévő, elvárható épített minőségnek. A minőség biztosításában kiemelt szerepe lehet a tervtanácsnak.

TÖMBÖK, TELEKSTRUKTÚRA



A látvány és lépték szempontjából különösen érzékeny, védendő területeken az eredeti, kialakult telekstruktúrának morfológiailag meghatározó, léptékkörző szerepe van, ezért szükséges az eredeti, történetileg kialakult telekstruktúra megtartása új építés esetén is.

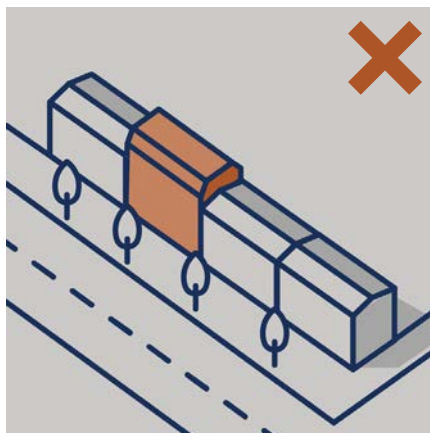
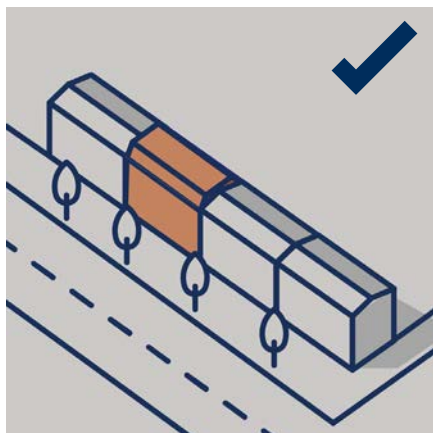
Az V. kerületben magasépület nem létesíthető. A városképi illeszkedés követelményeinek betartásával az épület legmagasabb pontja 30,0 méternél nem lehet magasabb, kivéve azon esetet, ahol a zárt sorú beépítésű területeken a meglévő két szomszédos épület mindegyike ezt meghaladja. Hagyományos magastetős épület esetén az épület gerincvonala azzal az értékkel haladhatja meg a 30,0 m-t, amellyel a párkánymagasság a 30,0 m alatt marad.



Azokon a területeken, ahol a telek utcai határvonalán zárt sorúan kialakult beépítés jellemző, ott ehhez igazodó, zárt sorú, utcavonalra kiépített beépítési mód ajánlott.

Az utcavonalon történő beépítéstől egy épület utcai homlokzatán belül szabad csak eltérni, cour d'honneur kialakításával.

MAGASSÁG, UTCAKÉP SZILUETTJE

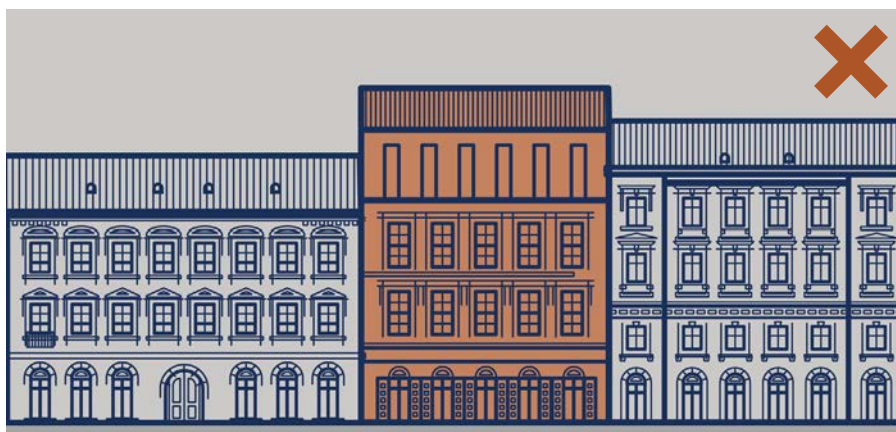


Védett épületeken tetőtérbeépítés csak eredeti/jellemző tetőhajlásszög és gerincmagasság mellett és egyszintes, vagy legfeljebb lakásegységként kétszintes (galériás) kialakítással épüljön.

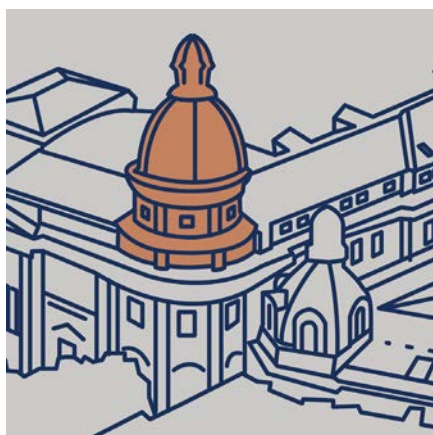
Az emeletráépítés nem megengedett védett (műemléki, fővárosi helyi védelem) épületeken, mert torzíja az eredeti homlokzati arányokat.

Nem védett épületek esetén tetőtérbeépítés, emeletráépítés az utcaképhez illeszkedő, a környezetében jellemző, kialakult karakterhez, magassághoz igazodó módon épülhet, ha az épület homlokzati arányai és statikai állapota (szakvélemény alapján) azt lehetővé teszik.

Nem védett épületeknél emeletráépítés abban az esetben lehetséges, ha az épület homlokzata a szomszédos épületeknél több, mint egy szinttel alacsonyabb. Az emeletráépítéssel kialakult homlokzat nem haladhatja meg az utcaképben jellemző, karakterében meghatározó épületek magasságát.



TETŐK, ÉPÜLETDÍSZEK KUPOLÁK KIALAKÍTÁSA



A tetősík homogén megjelenésének megőrzése (kiugró, álló ablakok, tetőteraszok) az utcafronton, illetve közterületről látható módon nem megengedett.

Javasolt az eredeti épületdíszek, tornyok, kupolák visszaállítása.

Az egységesen magastetős kialakítású tömbökben közterületről láthatóan magastetős kialakítás javasolt.

Épületek tetején kültéri klímaberendezést, technológiai létesítményt látható helyre csak közterületről takartan javasolt elhelyezni. Napemelek nem helyezhetők el.

Használton kívüli reklámbereendezéseket el kell távolítani.

Tetőterasz a tető alapterületének legfeljebb 30%-án, közterületről nem látható (rálátás sem!) módon alakítható ki, az épület nem közterület felőli oldalán. Konzolos, utólagos tetőterasz nem építhető.

Főépületek, melléképületek, melléképítményektetőhéjazatakéntcsaktermészetes anyagú pikkelyes fedések, illetve cink- és réz fémlemezfedések használhatók.



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



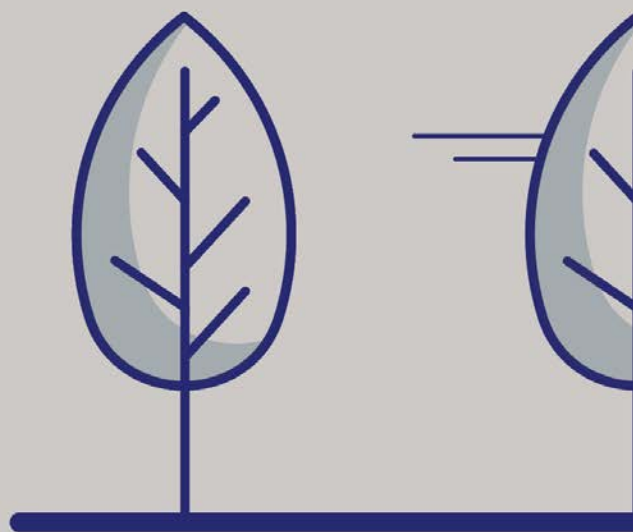
Fotó: hunap studio

HOMLOKZATOK, PORTÁLOK

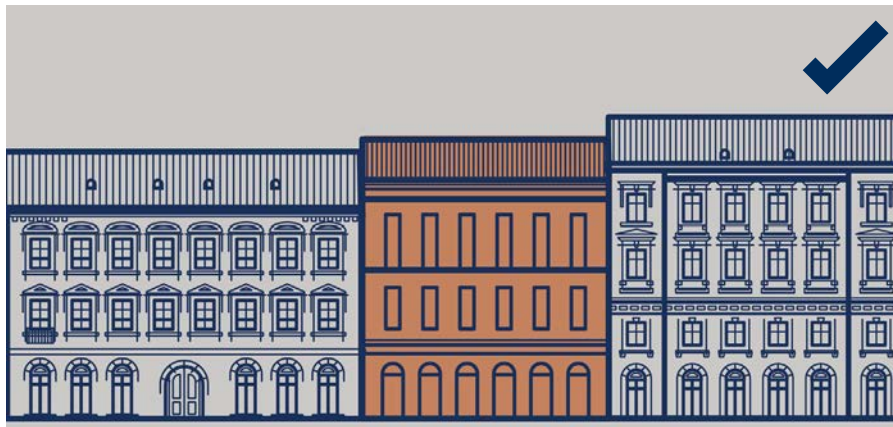
A helyi védelem alá helyezett építmények eredeti külső homlokzati megjelenését, egészének és részleteinek külső geometriai formáit, azok rész és befoglaló méreteit, eredeti anyaghatását egészében és részleteiben, ha ismert eredeti színhatását, ha nem ismert a feltételezhetően hasonló színhatását, az eredeti épület tartozékait és felszerelését az értékvizsgálattól függően az e rendeletben foglaltak figyelembe vételével kell megőrizni és helyreállítani.



Újra épült külső megjelenése torzulhat, ha egyéb szálláshelyet alakítanak ki (sűrűbben elhelyezett nyílászárók, alacsonyabb, zsúfoltabb földemkiosztás)







Törekedni kell a történetileg kialakult, eredeti épületállomány minőségi fejlesztésére, eredeti elemeinek megőrzésére, az épületbontások elkerülésével.

Amennyiben – kivételes, nagyon indokolt esetben – az épület mégis bontásra kerül, akkor annak homlokzatát az utcakép védelme érdekében szükséges megőrizni – (faszádizmus).

Amennyiben foghíjon új épület épül, vagy egy meglévőt átalakítanak: az újonnan létrehozott homlokzat tagolása, tömör felület/nyílászáró arányai, szín és anyaghasználat a környezetéhez illeszkedő, mégis kortárs megfogalmazású legyen, új építészeti értéket hozva létre. A minőség biztosításában kiemelt szerepe lehet a tervtanácsnak.



Védett épületek homlokzatainak külső síkját módosító energetikai szigetelés nem alkalmazható.

Új épület létesítése vagy meglévő épületek felújítása során a földszinti homlokzatsávot anti-graffiti bevonattal kell ellátni.

Védett épületeken a homlokzat- és nyílászáró színezés eredeti színeiben visszaállítandó, illetve megtartandó.

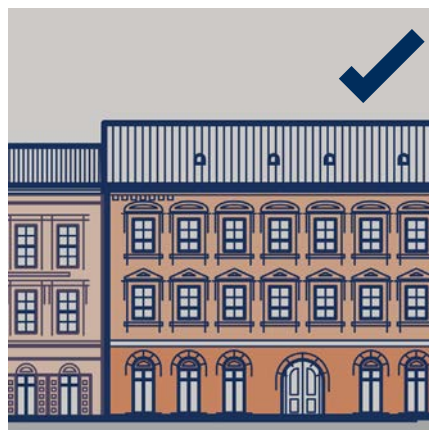
A kerület területén épületet, épületrészeket - tört fehér színek kivételével - fehérre, feketére vagy rikító színűre színezni nem lehet.



Új épület esetén a nyílászárók és a falfelületek arányainak kialakítása, anyagválasztása a környezetében meglévő történeti épületekkel összehangoltan történjen, harmonikus utcaképet eredményezve.

Épületek közterületről látható homlokzatainak és kapcsolódó tűzfalainak egységesen, lehetőleg egyszerre történő felújítására kell törekedni.

Az egy homlokzaton belüli, a homlokzat szerkezetének, tagolásának figyelembe vétele nélkül történő, részleges (pl. tulajdonviszony alapján tagolt) felújítása vagy átfestése nem megengedett.



Közterületről látható homlokzatok színezése csak egységes, a szomszédos épületeket is feltüntető színezési terv alapján végezhető.

Részleges felújítás csak a homlokzat szerkezetét figyelembe vevő tagolással történhet. Az épületek tagozattal jól elkülönülő, földszinti sávjának felújítása, színezése megengedett, ha az összhangba hozható a homlokzat egészével.



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio

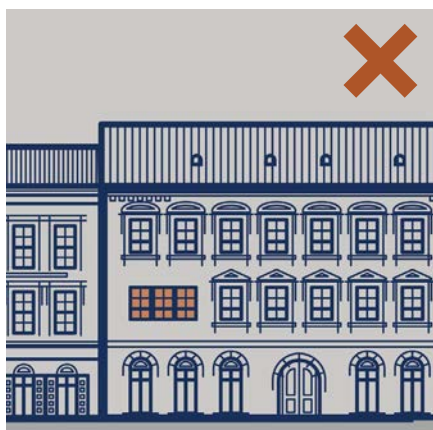


Történeti stílusú épületek felújítása során, az eredetivel megegyező kialakítású, fa nyílászárók használata javasolt. (Historikus városi szövet megújítása kézikönyv ajánlásai szerint)



Védett épületek nyílászáróinak beépítési síkját és nyitásirányát meg kell tartani.

A nyílászárók cseréje során egy-egy nyílászáró cseréje során csak az eredetivel megegyező kivitel és anyaghasználat megengedett, teljes homlokzatfelületen történő nyílászáró csere csak egységesen kialakítva megengedett, a nyílászárók kialakítása és osztása egységes, vagy az eredeti tervekkel megegyező, vagy ahhoz illeszkedő megjelenésű legyen, zajvédelem vagy hőszigetelés céljából kettő- vagy több rétegű üvegezés a külső vagy a belső szárnyba egyaránt beépíthető.



Az épületek közterület felőli homlokzatain gázüzemű homlokzati égéstermék kivezetést létesíteni, parabolaantennát, napkollektort, valamint egyéb technikai berendezést, légkondicionáló berendezést elhelyezni – beleértve a közterületekről látható tetőzetet is - nem lehet. Légkondicionáló berendezés kifolyója a homlokzaton kívülre nem vezethető.

A közterületről nem látható homlokzaton - ha azt más jogszabály egyébként lehetővé teszi - az egyes nyílászárók alatti homlokzati égéstermék kivezetésű gázkészülék kivezetése nem engedhető meg, amennyiben az a meglévő épületszobrászati részletek, gipsz-stukkó, falfestmény, mozaik megszüntetését, roncsolását eredményezné.



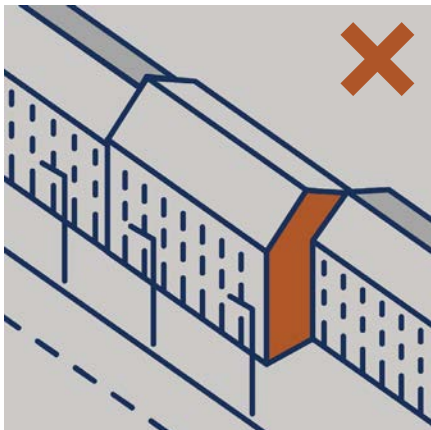
A közterületről nem látható homlokzaton - ha azt más jogszabály egyébként lehetővé teszi - az egyes nyílászárók alatti homlokzati égéstermék kivezetésű gázkészülék kivezetése nem engedhető meg, amennyiben az a meglévő épületszobrászati részletek, gipsz-stukkó, falfestmény, mozaik megszüntetését, roncsolását eredményezné.

A homlokzaton lévő használaton kívüli korábbi tartókat, kábeleket, antennákat, reklámtartó szerkezeteket el kell távolítani.

Vezetékek kizárólag a homlokzat síkján belül vezethető (kábel, cső), a homlokzatra kívülről szerelve nem helyezhető el, a homlokzat falán kívülre szerelt kábelcsatornában, vagy a vezetéket takaró más szerkezetben sem.

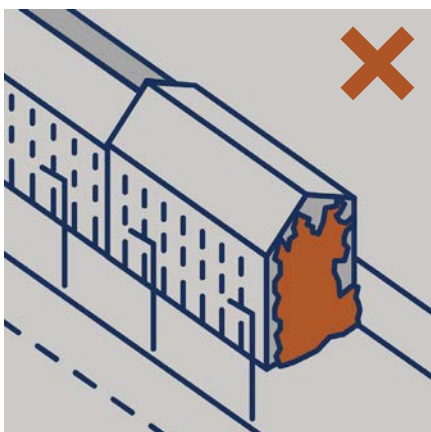
A kiegészítő elemek, egyéb műszaki berendezések homlokzaton történő elhelyezése nem megengedett.

TŰZFALAK VÉGFALAK

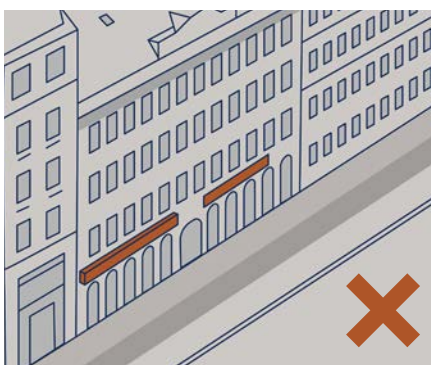


Az épületek közterületről látható homlokzatait és kapcsolódó tűzfalait részleges színezéssel felújítani nem lehet, kivéve a földszinti kirakatportálok cseréje vagy átalakítása, az életveszély elhárítása, a homlokzat egyes részeinek erős rongálódása, egyéb szükséges javítások esetében.

Az utcai homlokzat vagy a teljes épület felújítása esetén a közterületről látszó tűzfalszakaszok felújítását is el kell végezni. A homlokzatot érintő felújítás engedélyezett tervek szerinti elvégzését az egyes rendeltetési egységek, valamint a szomszéd ingatlanok tulajdonosai tűrni kötelesek.

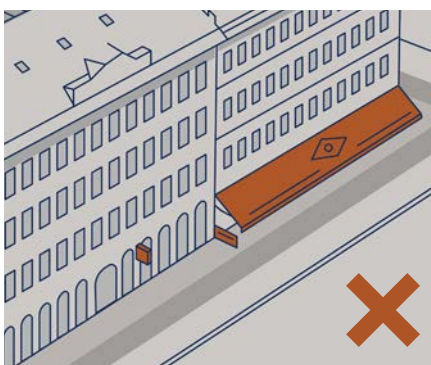


REKLÁMBERENDEZÉSEK ARCULAT, CÉGÉR, FELIRATOK



Új épület elhelyezésénél, meglévő épület átalakításánál, funkcióváltásánál, homlokzati felújításánál a cégérek, hirdetőablak méretét és elhelyezését a homlokzattal együtt kell kialakítani. Utólagosan cégér vagy hirdetőtábla a már kialakított homlokzat architektúráját figyelembe véve helyezhető csak el.

Nem használható reklámmal ellátott bútor, árnyékoló és egyéb, ehhez hasonló, vagy nagyobb méretű berendezés.



A cégér és a felirat, az épület földszintjén összehangoltan és a homlokzat egészét, tagolását figyelembe véve készüljön, különösen elhelyezésük, arányaik és színezésük tekintetében. Minden későbbi változásnál ugyanígy kell eljárni.

Történeti városi térbe nem illő, városképrontó, közlekedést zavaró, megtevesztő, figyelemelterelő megoldások, valamint fényűjság, vizuális hatások, effektek, vetítés, villogás, nagyméretű tükröződő felületek nem megengedettek. Reklámok, ríktó színek, túlzó felületű feliratok nem megengedettek.

KÖZTERÜLETEK KÖZHASZNÁLATÚ TERÜLETEK

Városképi megjelenés szempontjából a közterületek az alábbi arculati kategóriákba sorolhatóak:

- **kortárs (Főutca) arculat:** az útpálya, és parkolósáv természetes gránit burkolat, gyalogosfelületek természetes mészkő burkolat, kortárs „Főutca” utcabútor család elemei, mészkő szegéllyel rendelkező kiemelt növénykazetták. A Főutca tengelybe eső terek az utca kiszélesedéseként értelmezendők, ezért mind burkolatban mind utcabútorok tekintetében az utca stílusjegyeit kell hordozniuk.
- **klasszikus, történelmi arculat:** az útpálya és parkolósáv gránit, vagy bazalt nagykocka. A hagyományos bazalt nagykocka útpálya megtartandó. Gyalogosfelületek burkolata természetes kő, mely a kialakult városképbe illeszkedik. Klasszikus utcabútor család elemek alkalmazhatók a közterületen.
- **vegyes arculat:** útpálya esetében aszfalt alkalmazása elfogadott a közterületen, utcabútorok esetében a funkciók szerint egységes utcabútorok helyezhetők el. Ezek nem feltétlenül együtt, hanem a fenti két arculat jellemzőivel vegyesen is előfordulhatnak a közterületen.

Gyalogos felültek díszburkolata csak természetes anyag, természetes gránitüzalékot tartalmazó térburkoló anyag lehet. Anyagában színezett beton térkő nem megengedett

A nyilvántartott régészeti lelőhelyeket a közterületi burkolatok eltérő anyaghasználatával jelezni kell. A középkori városfal maradványait a közterületi szakaszokon a Váci kapu mintájára kell megjeleníteni. Anyagában márvány kiskockával szegélyezett vágott bazalt nagykocka alkalmazható.

A közterületek tervezésénél két építéstörténeti töréspont közötti teljes utcaszakasz, illetve a térfalak által határolt tér egységes tervezése elvárt. Javasolt a városképi és a gyalogos áramlási szempontok szerinti, letisztult közterületi funkciókra alapuló tervezés. A funkciók szerinti arculatváltás nem támogatott, azaz a kitelepülési lehetőségek burkolati megkülönböztetése nem elfogadható.

Közterület felújítások során törekedni kell a tűzcsapok felszín alatti kivitelben történő telepítésére.

Akadálymentességet szolgáló burkolati elemek - különösképpen a taktilis burkolatok - felületkezelése, rámpa kialakítása azonos arculati kategóriába tartozó területeken egységes kialakítása elvárt.

A rendezvények, vásárok építményeinek - kivéve állandó építmény - alapterülete maximum 4 x 5 m lehet, magassága nem haladhatja meg az 5,0 métert, arculati megjelenése környezethez illeszkedő kivitelben készülhet, anyaga fa vagy fém vázszerkezeten üveg felület alkalmazható, közterületről látható módon fényreklám, LED felület, matrica nem helyezhető ki, elhelyezését tekintve tűzoltási, menekítési, kiürítési útvonalban nem létesíthető.

Nyilvános illemhely a közterületen legfeljebb 2 egységet magába foglaló építményben, pavilonban elhelyezhető.

Rendezvények és vásárok esetén pavilon alatti és a pavilon környezetében lévő burkolat védelemről a színpad állítója köteles gondoskodni, pavilon építése és állítása miatt fa lombkoronája részben sem csonkítható.

A közvilágítási oszlopok és a tömegközlekedés vezeték-tartó oszlopai az egyes utcaszakaszokon és köztereken, közparkokban azonos kivitelűek legyenek és illeszkedjenek a környezet építészeti arculatához.

Utcai szeméthyűjtő kialakítása a környező épületek stílusához igazodó legyen. Nem helyezhető el szeméthyűjtő az épület homlokzati falán. Falra szerelt fedett berendezés épületen nem helyezhető el.

Közterületi kerékpártároló csak egységes kivitelben létesíthető. Járdán csak akkor helyezhető el kerékpártároló, ha a visszamaradó – kerékpárral el nem foglalt - gyalogosfelület (gyalogossáv) szélessége legalább 1,5 m. Ezen eszköz típusai közül csak a magas építésű, legalább 75 cm magasságú, a kerékpár vázát lehajolás nélkül rögzítő elem telepíthető. Esővédő tető nem helyezhető fölé.

Önálló bankomat, árusító automata a parkoló automata kivételével közterületen nem helyezhető el. Parkoló automata a járda berendezési sávjában létesíthető

Kandeláberekre helyezett díszfények és növények esetében sem korlátozható, veszélyeztethető, vagy zavarható a gyalogos vagy a gépjármű közlekedés

A díszítő elemek nem nyúlhatnak a földtől számított 2,5 m alá és azok felszerelése nem sértheti a közvilágítási oszlopot.

Díszvilágítás esetén meleg fehér, statikus fényt adó díszítő elem alkalmazható. Díszkivilágítás esetén a fényhatás és színhőmérséklet tekintetében biztosítania kell az egységes utcaképet. Színes, villogó fény közterületről látható homlokzaton, valamint homlokzat előtt elhelyezett reklámhálón nem alkalmazható.

Díszvilágítás esetén meleg fehér, statikus fényt adó díszítő elem alkalmazható. Díszkivilágítás esetén a fényhatás és színhőmérséklet tekintetében biztosítania kell az egységes utcaképet. Színes, villogó fény közterületről látható homlokzaton, valamint homlokzat előtt elhelyezett reklámhálón nem alkalmazható.



Aközterületek és közterek növényzetének és állagának védelmére létesítendő parkrácscok és kerítések színe és formavilága lehetőség szerint legyen összhangban a tér jellegével, utcabútoraiával és köztárgyaival

Az utcai burkolatok átépítése során legalább az egyik oldalon fasort, vagy egyéb növényzetet kell telepíteni és fenntartani kivéve, ha a növényzet kihelyezését műszaki adottságok nem teszik lehetővé, vagy azokon a szakaszokon, ahol az a közlekedés biztonságát veszélyeztetné.

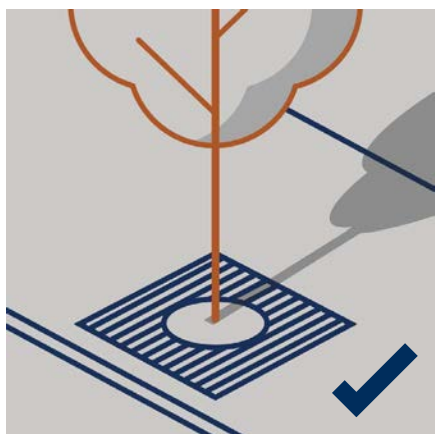
A közterületi zöldfelületek és fasorok rekonstrukcióját, új fasor telepítését közterület alakítási terv alapján kell megvalósítani.



A kerület területén lévő zöldterületeken, és az azokat érintő területeken tilos só tartalmú fagymentesítő anyagokat használni csúszásveszély elhárításra, beleértve járművek vagy gyalogosok által használt felületeket is, vagy közhasználatra átadott területeket is.

A közterületi zöldfelületek és fasorok rekonstrukcióját, új fasor telepítését közterület alakítási terv alapján kell megvalósítani.

A kerület területén lévő zöldterületeken, és az azokat érintő területeken tilos só tartalmú fagymentesítő anyagokat használni csúszásveszély elhárításra, beleértve járművek vagy gyalogosok által használt felületeket is, vagy közhasználatra átadott területeket is.

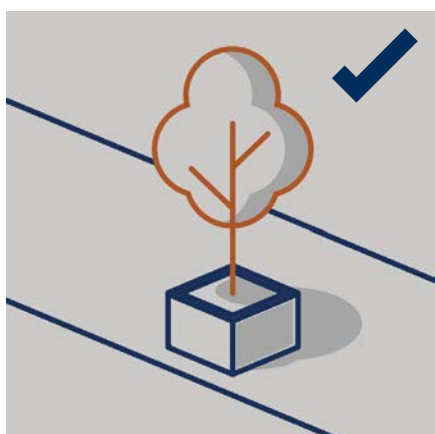


Új fasor létesítésekor utcaszakaszonként, téregységenként lehetőség szerint egy vonalban kell elhelyezni a faegyedeket és utcaszakaszonként, téregységenként azonos fajta telepítése kötelező.

Favermek takarása az alábbiak szerint lehetséges faverem rács, stabilizált kő- és kavicsburkolat víz és légáteresztő felülettel, cserje beültetés, idős faegyedek esetében egyedi, speciális (kiemelt) szegély létesítése.

A stabilizált kő- és kavicsburkolat színének a felújított közterületi burkolat színével harmonizálnia kell.

A favermekbe, kiemelt zöld szigetekbe beültetett cserjék esetében a kifejlett növényegyed példány magassága a növény igényeinek megfelelő lehet.

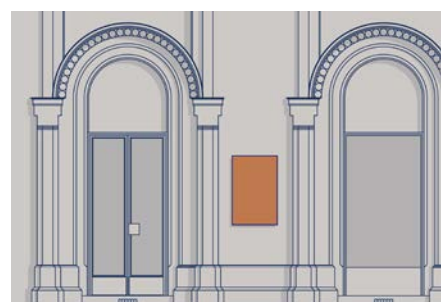
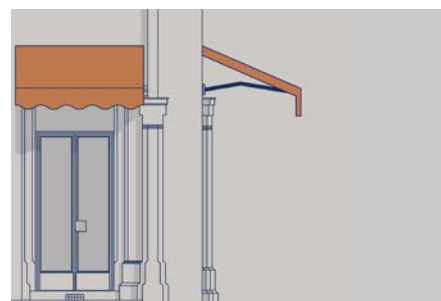
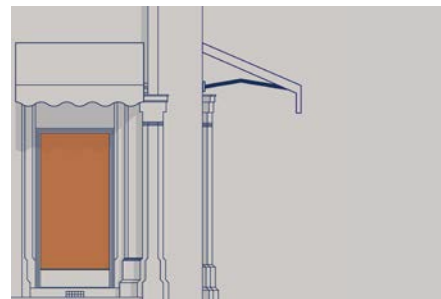
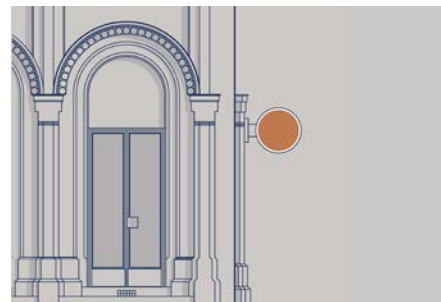


A fasor telepítésére alkalmatlan közterületeken városképben megjelenő közterületi növénytartó edények - dézsák, hordók, kaspó - közterületi kitelepülés bútorzatához tartozóak kivételével - csak természetes anyagúak és visszafogott megjelenésűek lehetnek, utcánként egységes kivitelben. A kandeláberekre szerelhető növénytartó kaspók a kandeláber színéhez alkalmazkodó színben, megfelelő teherbírás esetén műanyagból is készülhetnek.

REKLÁMOK

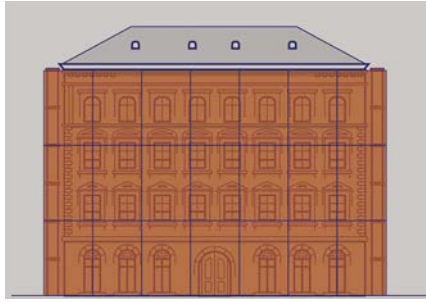
REKLÁMOK ELHELYEZÉSÉRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Az V. kerület teljes közigazgatási területe a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 1. melléklete 1. pontja szerinti fokozott védelem alatt álló terület, ahol közterületen és magánterületen a Tktv. 11/B. §-a szerint – a jogszabályban meghatározott kivétellel – nem helyezhető el reklámhordozó és reklám.
- A településképi védelme szempontjából kiemelt területeken (világörökségi helyszín és védőzónája, műemlék területe és a műemléki jelentőségű terület, a műemléki környezet területe, történelmi emlékhely, történelmi kert, helyi jelentőségű védett érték területe) reklám közzététele, reklámhordozó és reklám elhelyezése sem közterületen, sem magánterületen nem megengedett.
- Aváros, városrészek szempontjából jelentős valamely eseményről való tájékoztatás érdekében (évente legfeljebb összesen tizenkét naptári hét időszakra) reklám és reklámhordozó helyezhető el. A rendezvényeket hirdető berendezés a megtartásra kerülő rendezvényekhez kapcsolódó helyszínen, homlokzatra felfüggesztve, vagy annak környezetében lévő közterület felett átfeszítve, leghamarabb a rendezvényt egy héttel megelőzően helyezhető el, és a rendezvényt követő egy héten belül el kell távolítani.
- Közművelődési célú hirdetőoszlop kizárólag közművelődési tevékenységet folytató intézmény/ek közvetlen környezetében helyezhető el, ahol az a gyalogosok biztonságos közlekedését nem akadályozza. Törekedni kell a hirdetőoszlopok minél kisebb számban történő elhelyezésére, ezért több közművelődési intézmény általi együttes használata javasolt. A közművelődési hirdetőoszlopon kizárólag a közművelődési intézmények tevékenységének körébe tartozó kulturális programok, rendezvények népszerűsítését szolgáló reklám tehető közzé, amelyek ragasztás útján is rögzíthetők.
- Építmény, épületgyűttes építése, átalakítása, felújítás érdekében végzett építési, vagy bontási munkasorán, az építési tevékenység idejére, a közterület felőli építési állványzaton építési reklámháló elhelyezése az alábbi feltétekkel lehet:
 - Az építési reklámhálót csak közterületre helyezett építési állványzatra lehet feltenni, kizárólag a tényleges építés ideje alatt
 - Csak a tervezett új homlokzat kиаakításának rajzolatát és eredeti színezését ábrázolhatja.



CÉGÉR

valamely tevékenység jelképeként használt, a vállalkozásban folytatott tevékenységre, vagy az üzlet, szolgáltató egység nevére utaló jelkép, arculati logó.

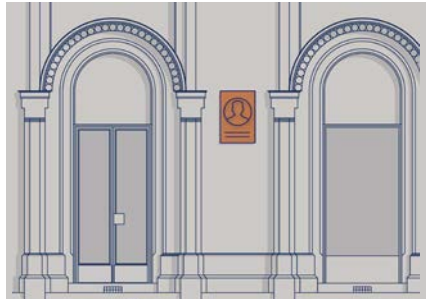


ÉPÍTÉSI VÉDŐHÁLÓ

építési tevékenység esetén, a homlokzat előtti építési állványzaton létesített, alapvetően élet-, baleset-, munka- és környezetvédelmi célt szolgáló olyan építési védőháló, melyen kizárólag az épületek, épületegyüttesek homlokzat felújítása esetén ideiglenesen hirdetést, reklámot és a felújításra vonatkozó tájékoztatót megjelenítő reklámcélú felület.

KIRAKATPORTÁL

a kereskedelmi-, szolgáltató-, vagy vendéglátó egység helyiségével közvetlen kapcsolatban lévő, elsősorban árubemutatóra szolgáló, közterületre néző, üvegezett felületű reklámberendezés.

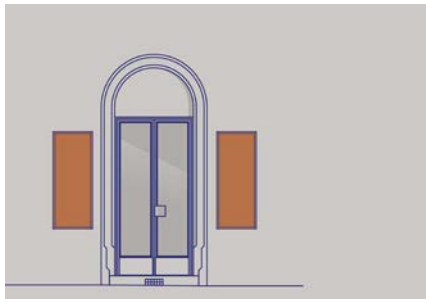


ÉPÜLETFELIRAT

az épület megnevezését az épület homlokzatán megjelenítő felirat, mely jellemzően helytörténeti, építéstörténeti vagy építéstörténeti eredetű, vagy komplex irodaépület egyedi elnevezését tartalmazza.

ÁRNYÉKOLÓ

portált, vagy vendéglátó kitélepülést árnyékoló szerkezet, melyen csak az üzlet, szolgáltató egység neve, jelképe jelenhet meg

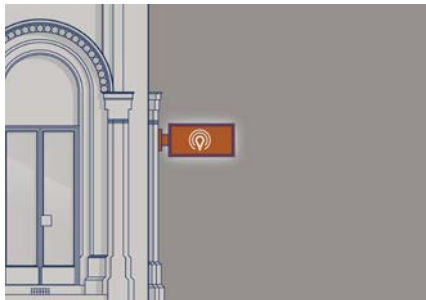


FELÍRÓ-TÁBLA

az épület homlokzati síkjához rögzített, a kereskedelmi-, szolgáltató-, vagy vendéglátó egység áruválasztékának bemutatására szolgáló, tartalmilag naponta aktualizálható reklámberendezés, mely az óriásplakát méretét nem éri el.

CÉGÉRSZERŰ REKLÁM

a falfelületre, kerítésre merőlegesen kifüggesztett árúreklám. Cégérszerű reklámnak minősül az a cégér, amely árumejelenítést tartalmaz.

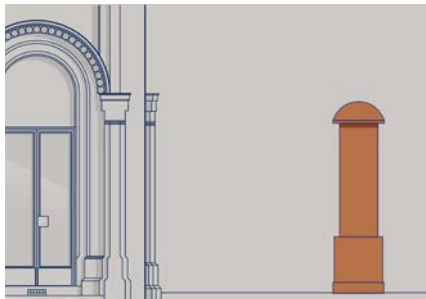


FÉNYREKLÁM

fény-, illetve világítástechnikai eszközökkel, saját fényforrással rendelkező, egy- vagy többoldalú, világító reklámberendezés, reklámdoboz, fénycsőreklám, vagy futófény, mely állandó, vagy váltakozó fénykibocsátású.

CÉGTÁBLA

a vállalkozás azonosítására, nevét, funkcióját, tulajdonosát, az alapítás évét tartalmazó, a vállalkozást magában foglaló épületen, vagy az azzal érintett telken létesített felirat, mely a szolgáltatás megjelenítését tartalmazhatja.

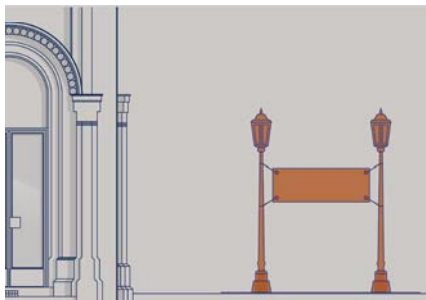


HIRDETŐOSZLOP

plakátok, hirdetések elhelyezésére szolgáló, általában henger alakú, cserélhető hirdetőfelülettel rendelkező reklámberendezés, ide értve a fák körüli hengereket is.

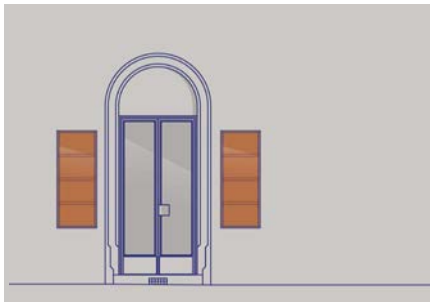
CITYLIGHT

változó tartalmú gazdasági reklámok, hirdetések elhelyezésére szolgáló, egy vagy kétoldalú, belülről megvilágított vagy meg nem világított hirdetőberendezés, mely az óriási plakát méretét nem éri el.



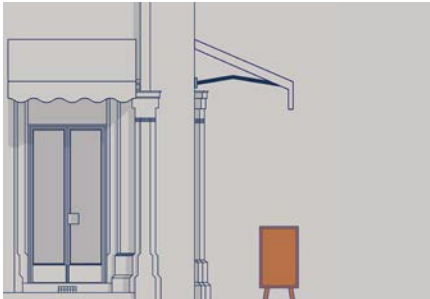
KANDALÁBER REKLÁM

közvilágítási oszlopokon elhelyezett, egy- vagy kétoldali reklámfelülettel rendelkező reklámtábla.



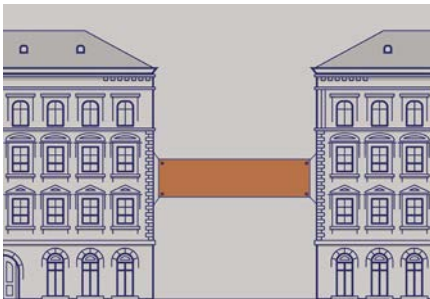
KIRAKATVITRIN

az épület homlokzati síkjához rögzített, doboz jellegű, a kereskedelmi-, szolgáltató-, vagy vendéglátó egység helyiségével közvetlen kapcsolatban álló, egyedi megjelenésű, üveglappal borított, jellemzően termék elhelyezésével, a vállalkozás, üzlet áruválasztékának bemutatására szolgáló reklámberendezés.



MEGÁLLÍTÓ TÁBLA

valamely üzlet, vállalkozás tevékenységéhez kapcsolódó közterületen elhelyezett, egy- vagy kétoldalas mobil reklámberendezés.



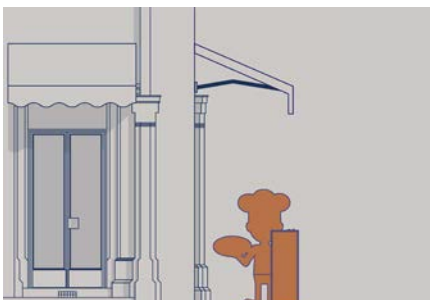
MOLINÓ

építményen, homlokzatnál vagy építmények között, vagy más tartószerkezetekre kifeszített, méretétől, anyaghasználatától és telítettségétől függetlenül, ideiglenes reklámháló, reklámberendezés, mely nem képezi építmény homlokzatának részét.



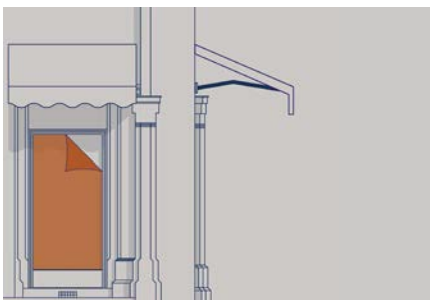
ÓRIÁSPLAKÁT

változó tartalmú hirdetések elhelyezésére szolgáló, közterületről látható, egy oldalán 2,0 m²-nél nagyobb felületű reklámberendezés. Óriásplakátnak minősül a 2,0 m²-t meghaladó felületen több külön álló részből összefüggő képet alkotó reklám is.



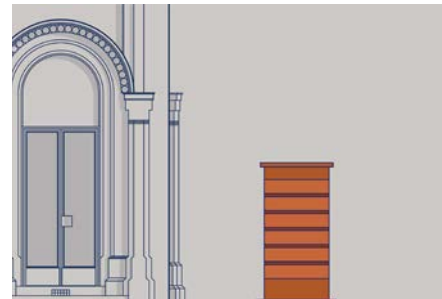
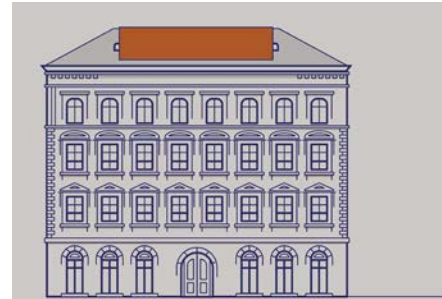
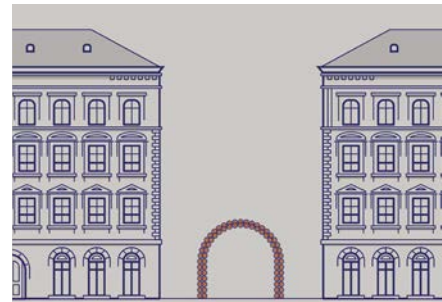
REKLÁMFIGURA

olyan formailag és technológiailag nem kötött háromdimenziós test, mely a reklámozás, figyelemfelhívás célját szolgálja.



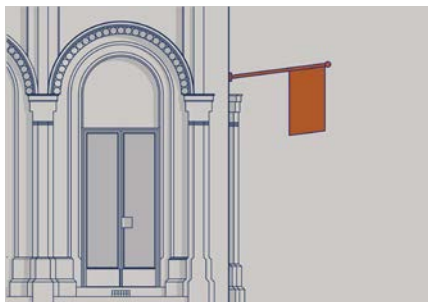
REKLÁMGRAFIKA

reklámgrafika, mely lehet falfestés, tűzfalfestés, épületüveg fóliázás, reklámmozai. Méretétől függetlenül minden, eredetileg nem reklámhordozóként létrehozott építmény, vagy köztárgy felületén közvetlenül festéssel, vagy más technológiával készített, reklámozás céljait szolgáló grafikai mű, amely nem az építmény vagy köztárgy részeként jött létre.



RENDEZVÉNYKAPÚ

rendezvényhez kapcsolódó általában levegővel felfújt elemekből álló ideiglenes, rögzítését tekintve szükség esetén azonnal oldható reklámberendezés.



ZÁSZLÓ

anyaghasználattól függetlenül egy vállalkozás nevét vagy logóját, hirdetményt vagy reklámot tartalmazó, a vállalkozás magában foglaló épületen létesített, vagy a közterületen ideiglenesen elhelyezett zászló.

TETŐREKLÁM

épületek tetőszerkezetére kihelyezett reklámberendezés.

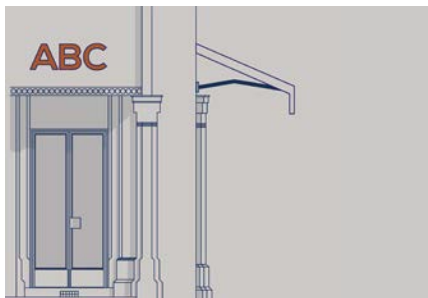


HIRDETŐTÁBLA

reklámok, közlemények, hirdetések elhelyezésére szolgáló, közterületről látható reklámberendezés.

TOTEMOSZLOP

egy vagy több az ingatlanban található vállalkozás cégérét vagy cégtábláját tartalmazó, oszlopszerűen kialakított reklámberendezés,



CÉG FELIRAT

a vállalkozás nevét, a vállalkozást magában foglaló épület homlokzatán síkban feltüntethető felirat.

ÚTBAIGAZÍTÓ TÁBLA

turisztikai látványosság, attrakció helyét, megközelítésének irányát jelző barna alapú, keskeny kivitelezésű, a Főváros közigazgatási területén egyésges megjelenésű tábla.



CÉGÉRSZERŰ REKLÁM

a falfelületre, kerítésre merőlegesen kifüggesztett árureklám. Cégérszerű reklámnak minősül az a cégér, amely árumejelenítést tartalmaz.

VETÍTETT REKLÁM

vetítőberendezéssel közterületről látható bármely felületen megjelenített reklám.



CÍMTÁBLA

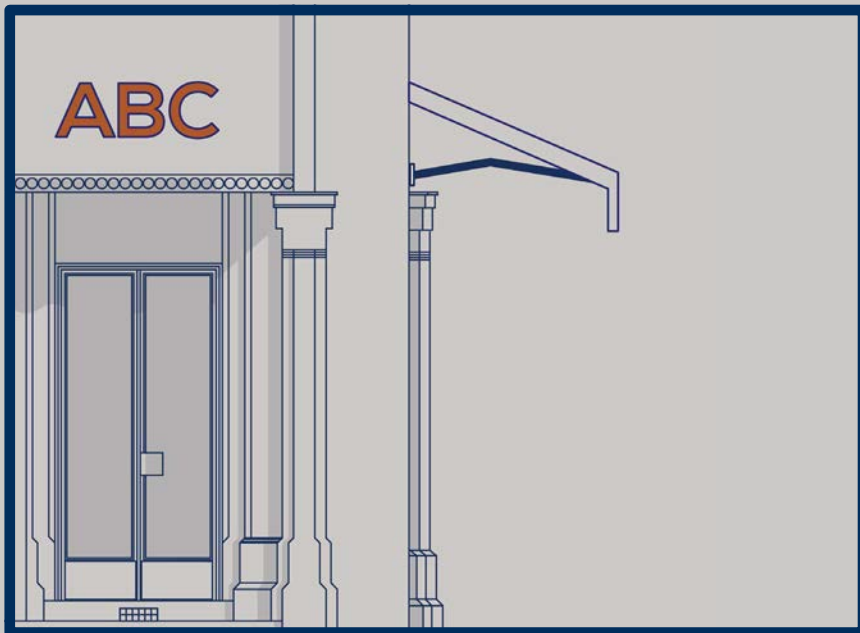
az adott épületen belül működő, de közterületről nem megközelíthető vállalkozás nevét, címét tartalmazó felirat, illetve nem gazdasági tevékenységgel kapcsolatos információt, hanem közérdekű információt megjelenítő jelzés, beleértve az ezekkel egybefüggően vagy külön elhelyezett közérdekű tájékoztatást.

VIDEÓFAL/LED FAL

változó tartalmú hirdetések elhelyezésére szolgáló, közterületről látható egységes reklámfelületű vagy képváltó, világító reklámberendezés,

CÉGFELIRAT

Belváros Lipótváros Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzatáról és Szabályozási tervéről szóló önkormányzati rendeletben foglaltak szerint létesíthető. Létesítése településképi bejelentési eljárás köteles.



Nem helyezhető el cégér, cégtábla, cégfelirat, hirdetés vagy egyéb hirdető- és reklámfelület az emeleti szintek nyílászáróira ragasztottan, sem kívülről, sem belülről. A mezzaninszint, vagy I. emeleti üzletportál e célra kialakított felületein cégér, cégtábla, cégfelirat elhelyezhető.

A homlokzati falsíkon csak önálló betűkből álló, portálon belül vagy kívül, szerelt vagy festett cégfelirat helyezhető el a kirakatportálok szerkezetén kívül, szükség esetén az önálló betűk mögött másodlagos alátét-táblát lehet alkalmazni.

Az önálló világító betűkkel megvalósuló cégérek kialakításánál a kábeleket a falon belül kell vezetni. A betűket külön összefogó tartószerkezetet nem lehet a homlokzati síkon kívül elhelyezni.

Az épületek tetőzetén tetőreklámot, vagy cégfeliratot - a Nyugatitér 6-9. és a Kálvintér 1-6. számú épületek kivételével - nem lehet elhelyezni, illetőleg meglévő tartószerkezetet, vagy meglévő tartószerkezetten a reklámfeliratot vagy egyéb reklámcélú elemeket új elemre lecserélni.

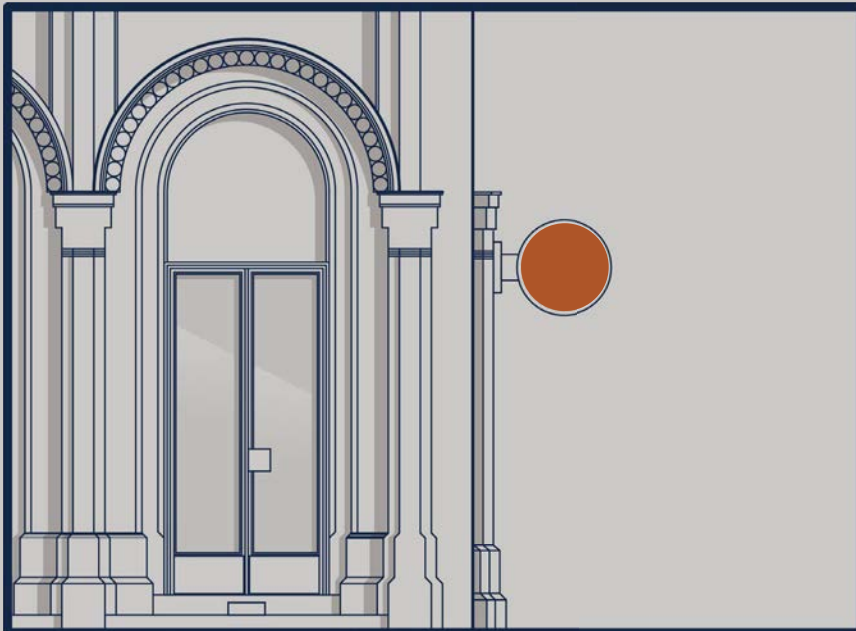
Reklám- és hirdetési célú falfestmények, vetített reklámok nem létesíthetők az építmények közterületről is látható homlokzatain, a tűzfalakon és műtárgyak felületén. Kivételt képez ez alól az utcai telekhatár kiugrását követő, az épület teljes magasságában végigmenő zavaró tűzfal, melyek felületképzésénél a vakhomlokzat ábrázolása és a vakhomlokzat struktúrájába illeszkedő legfeljebb egy, legfeljebb 1,0 m² felületű céglogó elhelyezése megengedett. Az így kialakított homlokzat reklámfelületet, hirdetőfelületet, hirdetést, reklámszerkezetet nem tartalmazhat.

JÓ PÉLDÁK:



CÉGÉR

Belváros Lipótváros Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzatáról és Szabályozási tervéről szóló önkormányzati rendeletben foglaltak szerint létesíthető. Létesítése településképi bejelentési eljárás köteles. Amennyiben tartószerkezete az épület tartószerkezetét vitathatóan terheli, a hatóság külön kiegészítő műszaki dokumentációt is kérhet.



Az egyes üzletek cégéreinek, cégtábláinak és cégfeliratainak helyét a kirakatportálok szerkezeti kialakításánál biztosítani kell. Épületen csak olyan cégér, cégtábla illetőleg cégfelirat helyezhető el, mely az épületben lévő rendeltetési egységre, illetőleg annak tevékenységére vonatkozik. Márka-reklámok - a cégéreként való elhelyezés kivételével - a közterületről láthatóan csak az üzlethelyiségben, illetőleg a kirakatportálokon belül és annak szerkezetétől függetlenül helyezhetők el.

A falsíkra merőleges cégéreket legfeljebb a földszinti és kivételesen az első emelet szintmagasságában lehet elhelyezni, a szomszéd épület határfalától legalább 1,5 m-re a szükséges úrszelvény figyelembevételével úgy, hogy a felső emeleti szintek, és a szomszédos épületek rendeltetésszerű használatát ne zavarja.

A falsíkra merőleges kialakítású cégér falsíkra merőleges egyoldali felülete 0,5 m²-nél, magassága 0,75 m-nél, a homlokzati falsíktól számított kinyúlása 1,0 m-nél, 16,0 m-nél szélesebb közterület esetében legfeljebb 1,5 m-nél, szerkezeti vastagsága 0,2 m-nél nem lehet nagyobb.

Utcai homlokzattal nem rendelkező üzletek egy cégéren való felsorolása, valamint üzletközpontok, illetőleg kulturális rendeltetési egységek cégéreinek elhelyezése esetén a 0,5 m² felület növelhető. A dobozjellegű cégér kialakítását kerülni kell.

A cégéreket, cégtáblákat, cégfeliratokat úgy kell kialakítani, hogy azok szervesen illeszkedjenek a homlokzatok meglévő vagy tervezett vízszintes és függőleges tagolásához, a nyílászárók kiosztásához, azok ritmusához, együttesen összhangban legyenek az épület építészeti részletképzésével, színezésével, építészeti hangsúlyjaival.

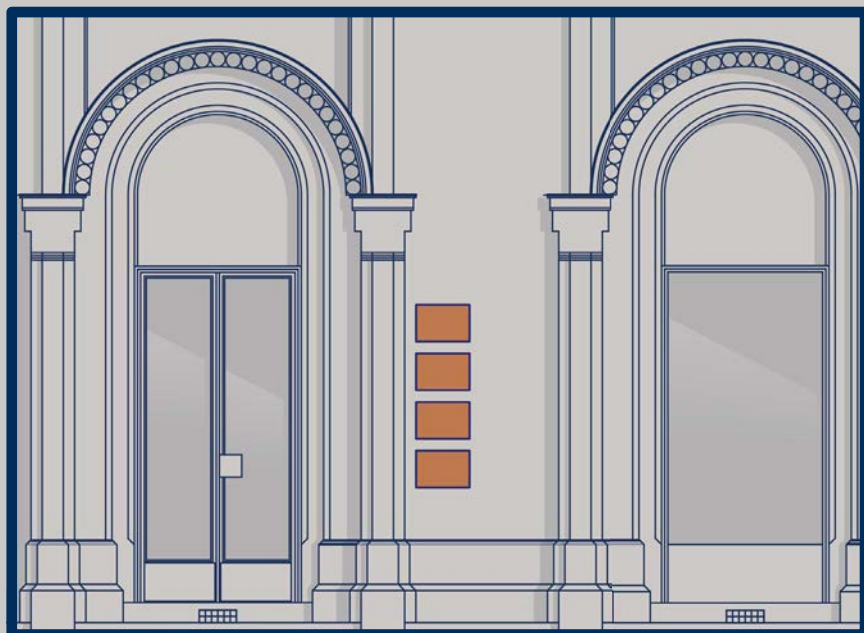
A falsíkra merőleges cégér a hangsúlyos épületszobrászati elemek látványát nem zavarhatja, még részben sem takarhatja az épület, épületegyüttes nyílászáró szerkezetét, párkányát, korlátját, és egyéb meghatározó építészeti elemét.

JÓ PÉLDÁK:



CÉGTÁBLA

Belváros Lipótváros Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzatáról és Szabályozási tervéről szóló önkormányzati rendeletben foglaltak szerint létesíthető. Létesítése településképi bejelentési eljárás köteles.



Nem helyezhető el cégér, cégtábla, cégfelirat, hirdetés vagy egyéb hirdető- és reklámfelület az emeleti szintek nyílászáróira ragasztottan, sem kívülről, sem belülről. A mezzaninszint, vagy I. emeleti üzletportál e célra kialakított felületein cégér, cégtábla, cégfelirat elhelyezhető.

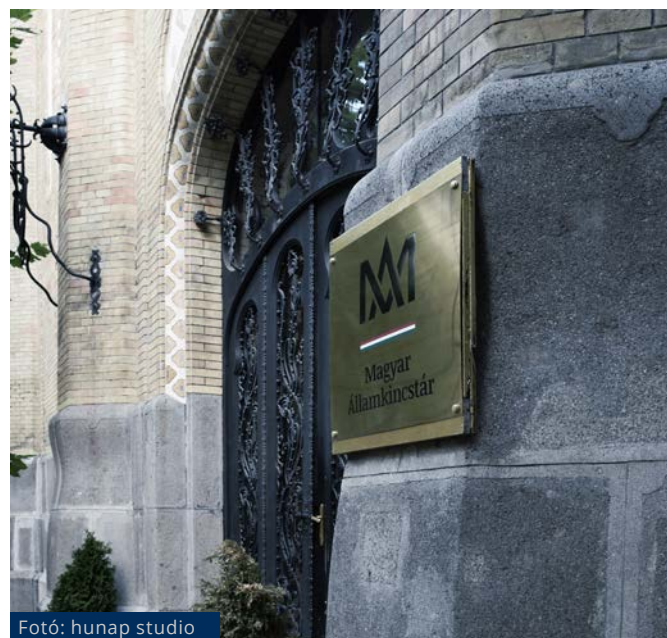
A homlokzati falsíkon csak önálló betűkből álló, szerelt vagy festett cégfelirat helyezhető el a kirakatportálok szerkezetén kívül, szükség esetén az önálló betűk mögött másodlagos alátét-tábla alkalmazható. Kivételesen, ha az épület építészeti kialakítása lehetővé teszi, megengedhető legfeljebb 1,0 m² felületű cégtábla, vagy 1,5 m² felületű textiljellegű cégér elhelyezése a kirakatportálok közötti falsíkon.

Az egyes üzletek cégéreinek, cégtábláinak és cégfeliratainak helyét a kirakatportálok szerkezeti kialakításánál biztosítani kell. Épületen csak olyan cégér, cégtábla illetőleg cégfelirat helyezhető el, mely az épületben lévő rendeltetési egységre, illetőleg annak tevékenységére vonatkozik.

A cégereket, cégtáblákat illetőleg cégfeliratokat úgy kell kialakítani, hogy azok szervesen illeszkedjenek a homlokzatok meglévő vagy tervezett vízszintes és függőleges tagolásához, a nyílászárók kiosztásához, azok ritmusához úgy, hogy együttesen összhangban legyenek az épület építészeti részletképzésével, színezésével, építészeti hangsúlyaival.

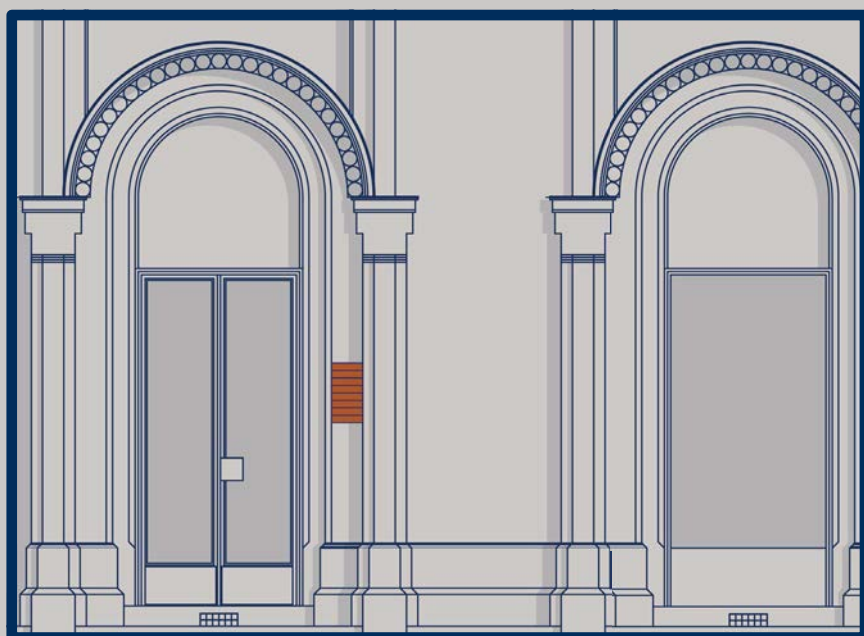
Ha az utólagos elhelyezésnél ez nem biztosítható, akkor az utólagos elhelyezés nem engedhető meg.

JÓ PÉLDÁK:



CÍMTÁBLA

Belváros Lipótváros Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzatáról és Szabályozási tervéről szóló önkormányzati rendeletben foglaltak szerint létesíthető. Létesítése településképi bejelentési eljárás köteles.



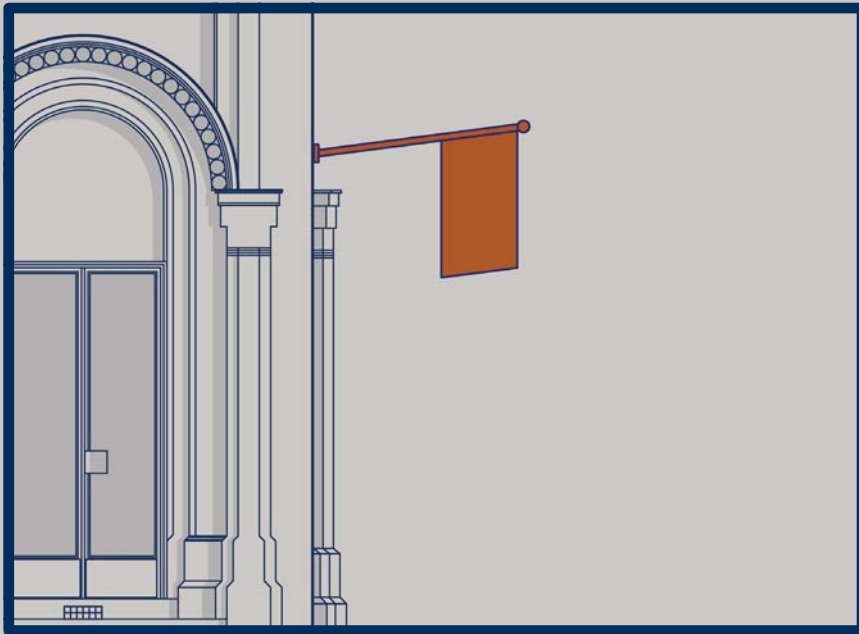
A név és címtáblákat, illetve a kaputelefonokat egységes kialakítással kell elhelyezni.

JÓ PÉLDÁK:



ZÁSZLÓ

Belvárosi-Lipótváros Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzatáról és Szabályozási tervéről szóló önkormányzati rendeletben foglaltak szerint létesíthető. Létesítése településképi eljárás köteles.



Kivételesen, ha az épület építészeti kialakítása lehetővé teszi, megengedhető legfeljebb 1,0 m² felületű cégtábla, vagy 1,5 m² felületű textiljellegű cégér elhelyezése a kirakatportálok közötti falsíkon.

A falsíkra merőleges kialakítású, szövött anyagú információhordozó felülettel rendelkező cégér falsíkra merőleges egyoldali felülete 1,0 m²-nél, a homlokzati falsíktól számított kinyúlása 0,5 m-nél nem lehet nagyobb és e célból PVC ponyva nem alkalmazható.

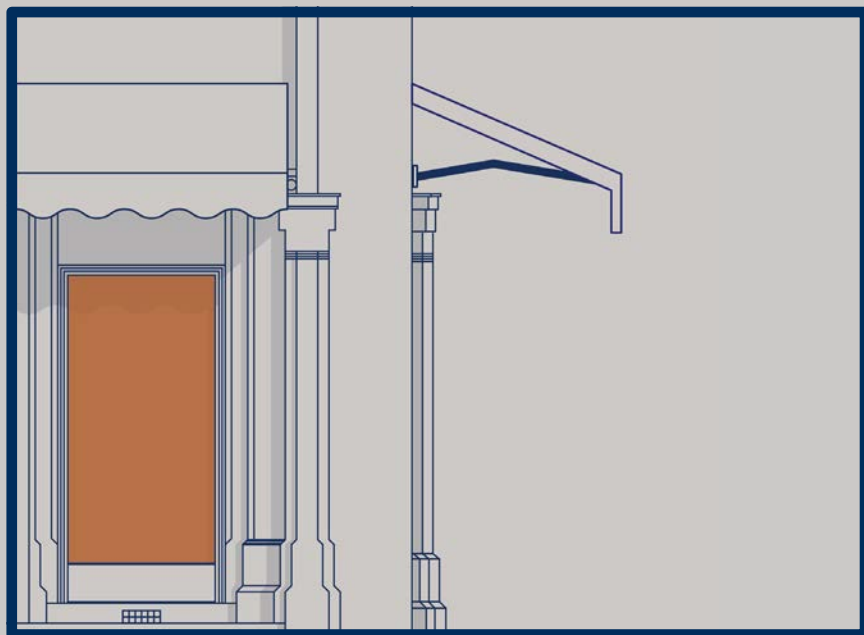
A falsíkra merőleges cégér felszerelésének módját, világító cégér színét és a megvilágításának módját, az egymástól való távolságát, egy épületen elhelyezhető cégérek darabszámát a harmonikus utcaképi megjelenés figyelembevételével kell megtervezni. A megvilágítást szolgáló elektromos vezetékek csak a berendezésen belül és rejtetten alakíthatók ki, a homlokzat falán kívül kábelcsatornában sem vezethetők. Utólagos elhelyezésnél a felszerelés után a homlokzat színével azonos festést el kell végezni.

JÓ PÉLDÁK:



KIRAKATPORTÁL

Belvárosi-Lipótváros Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzatáról és Szabályozási tervéről szóló önkormányzati rendeletben foglaltak szerint létesíthető. Létesítése településképi eljárás köteles.



Meglévő kirakatportál átalakításánál vagy cseréjénél az eredeti architektúrának nem megfelelő kialakítású korábbi kirakatportálokat az eredeti kirakatportál tervek, vagy az eredeti nyílások geometriai méretei szerint kell helyreállítani. Ahol a kirakatportálok nyílásai nem az eredeti architektúrát követve, utólagosan lettek átalakítva, ott a kirakatportálok nyílásai megtarthatók az épület eredeti földszinti nyílászáróinak megfelelő kialakításban és az épület homlokzatával összhangban.

A kirakatszekrények, és kirakatportálok felületképzésénél alkalmazandó színeket az épület színezésével összhangban kell meghatározni. A kirakatok üvegfelületét nem átlátszó felületű anyaggal - fóliával, papírral, műanyaggal, festéssel, vagy más dekorációs felülettel - takarni nem lehet.

A kirakatportálok külső térelhatároló üvegfelületein feliratok, reklámok és hirdetések nem helyezhetők el, beleértve a használaton kívüli vagy átépítés alatt álló üzlethelyiségek kirakatportáljait is.

Homokfúvott, vagy matt, átlátszatlan üvegfelület a kirakat üvegfelületének legfeljebb 30%-án lehet alkalmazni.

Az épületek kapualjaiban, belső udvari homlokzatán, passzázsokban falra, vagy fal elé szerelhető kirakatszekrényt, vitrint csak egységes terv alapján és akkor lehet elhelyezni, ha annak mérete és szerkezeti kialakítása az épület falazatának építészeti részleteképzését, eredeti vagy felújított mintázott falfestését és falfestményeit, művészi felületképzését (gipszstukkó, dombormű, faragvány stb.) nem takarja el, azokat figyelembe veszi.

Az üzletportálokat védő biztonsági berendezés csak átlátható rácsszerkezetként alakítható ki.

A kirakatportálok biztonsági rácsainak elhelyezését és kialakításuk módját a kirakatportállal együtt kell megtervezni és megvalósítani. Biztonsági rácsot a kirakatportál üvegfelületén belül lehet felszerelni. A földszintről nyíló egyes rendeltetési egységek közterület felőli bejáratainak biztonsági rácsait elsősorban a bejárat belső síkján belül kell elhelyezni.

A meglévő, zárható táblás bejáratokat és kirakatportálokat meg kell tartani az eredeti formájukban vagy az eredeti tervek figyelembevételével kell visszaállítani. Ezen táblákon csak címfestéssel mértéktartóan felírt, a rendeltetési egységre vonatkozó hirdetések alakíthatók ki.

A kirakatok árnyékoló szerkezeteit a kirakatportálon belül, vagy lehetőség szerint a falsíkon belül, rejtve kell felszerelni, továbbá új épület esetén a kirakatokkal és a homlokzattal együtt, meglévő épület esetén a homlokzati struktúra és a meglévő épületedíszek figyelembevételével, meglévő épületen a kirakat cseréje esetén azal együtt, a homlokzati struktúra és a meglévő épületedíszek figyelembevételével kell megtervezni és megvalósítani.

JÓ PÉLDÁK:



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio

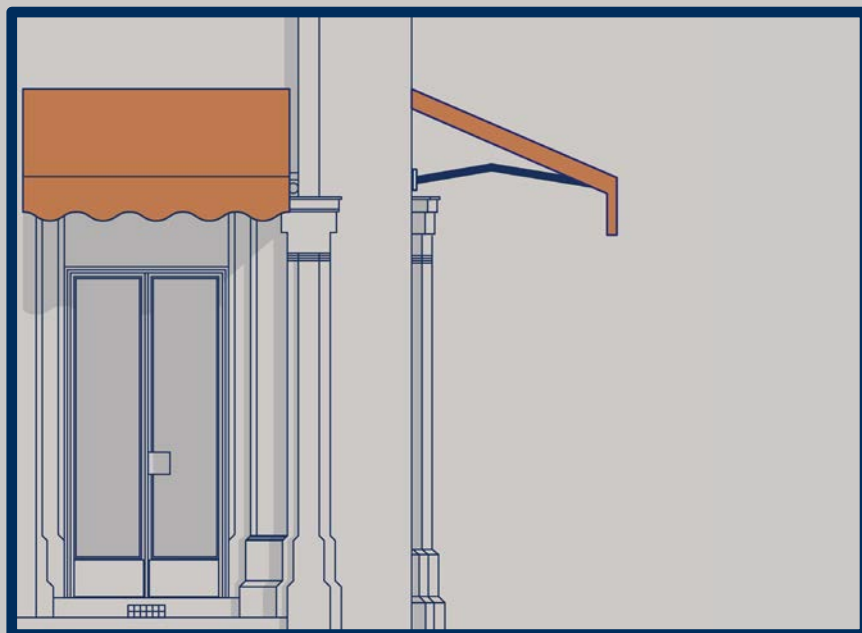


Fotó: hunap studio

ÁRNYÉKOLÓ

Belváros Lipótváros Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzatáról és Szabályozási tervéről szóló önkormányzati rendeletben foglaltak szerint létesíthető. Létesítése településképi bejelentési eljárás köteles.

Amennyiben tartószerkezete az épület tartószerkezetét vitathatóan terheli, a hatóság külön kiegészítő műszaki dokumentációt is kérhet.



Közterületen álló, a homlokzatra szerelt, valamint a közterület fölé nyúló árnyékoló szerkezetek a tűzvédelmet és az épület kiürítést nem akadályozhatják.

Árnyékolók vízvezetése sem az épületek, sem a szomszédos kitelepülés esővízzel való eláztatását nem eredményezhetik.

Közterületen elhelyezett, vagy közterületre kinyúló esővédő/árnyékoló szerkezet (teraszok, előtetők) a saját vállalkozás nevében és vagy logóján kívül egyéb feliratot, reklámot nem tartalmazhat, mely felirat kizárólag a szoknya részen helyezhető el. A gyalogosáramlást biztosítani kell, a gyalogosáramlási terület fölött nem érhet véget, egy üzemeltetői kitelepülésen belül azonos kialakítású, és azonos arculatú lehet, színvilágában a bézs és árnyalatai engedélyezettek, melytől eltérni kivételes esetben az üzlet tradíciójából eredően lehet, melyet hitelt érdemlően igazolni kell. Előtetők és esővédők/árnyékoló szerkezetek vonatkozásában a szín és anyaghasználat a homlokzat egészétől is függ, mely alapján a főszabálytól el lehet térni.

A vendéglátó teraszok árnyékoló berendezései legyenek összhangban az épület homlokzati kialakításával és színvilágával, valamint az épített környezettel. A zárt kialakítás legfeljebb október 6. és március 31. között létesíthető.

Az épület homlokzatára szerelt árnyékoló ponyván, ponyva előtetőn, közterületi terasz kitelepülésének teraszberendezéseinek csak saját cégfelirat és logó jelenhet meg. E felirat reklámcélú felületként beleszámít a homlokzaton megjelenő összes reklámfelületbe.

A kirakatok árnyékoló szerkezeteit a kirakatportálon belül, vagy lehetőség szerint a falsíkon belül, rejtve kell felszerelni, továbbá:

1. új épület esetén a kirakatokkal és a homlokzattal együtt,
2. meglévő épület esetén a homlokzati struktúra és a meglévő épületdíszek figyelembevételével,
3. meglévő épületen a kirakat cseréje esetén azzal együtt, a homlokzati struktúra és meglévő épületdíszek figyelembevételével kell megtervezni és megvalósítani.

JÓ PÉLDÁK:



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio

VENDÉGLÁTÓ KITELEPÜLÉSEK

A közterület-alakítás helyszínrajzi kialakítását tekintve gyalogos közterületeken tűzoltási felvonulási terület-nél nem keskenyebb keresztmetszetben középen gyalogos felület szabadon hagyásával a homlokzatok felé szimmetrikusan homlokzat melletti **bútorozási sáv** kerülhet kialakításra az épületek megközelíthetőségének és kiüríthetőségének biztosításával.

A homlokzat melletti bútorozási sávban a kandeláber a gyalogosok számára szabadon tartott gyalogos felület felé, a terasz a kandeláber és a homlokzat között kerüljön kialakításra indokolt esetben (például turisztikailag frekvenciált területeken) a közterület tulajdonosa adott közterület szakaszon meghatározhatja, hogy a kandeláber-vonalához képest szélesebb felületet tart fent a gyalogosok részére, ezzel csökkentve a kialakítható teraszok méretét

Kandeláber hiányában adott közterületre vonatkozóan egyéb igazodási vonal meghatározható a közterület tulajdonosa részéről.

Középen szobor, díszkút léte esetén az aköré szimmetrikusan kialakított középtengelyben meghatározott bútorozási sáv szerint, a keresztmetszettől függően lehet homlokzat mellett is bútorozási sávot kialakítani, amennyiben a tűzoltási felvonulási és kiürítési területek és a gyalogos közlekedésére elvárt minimum keresztmetszetek biztosíthatóak maradnak.

A 11,0 méternél keskenyebb közterületek esetében az aluljárók, vagy felszín alatti létesítmények lejárati lépcsőjéhez rendezetten is kijelölhető bútorozási sáv vendéglátó teraszok, rendezvények kitelepülése céljából.

Építési területhasználat esetén – ha az ingatlan beruházás - a területhasználat a szomszédos és szemközti üzleti tevékenységet folytató portálok elé való kitelepülést nem korlátozhatja és a gyalogosok számára ideiglenesen is - ahol ennek műszaki feltételei adottak - a legalább 3,0 méter széles felületszélességet biztosítani kell.

Vendéglátó terasz a József Attila utcában, a Szabad sajtó utcában és a Kossuth Lajos utcában –azok forgalomcsillapításának megoldásáig - nem létesíthető.

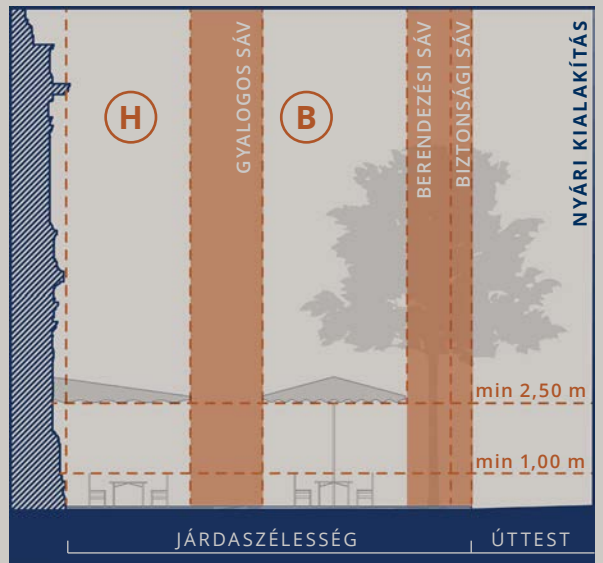
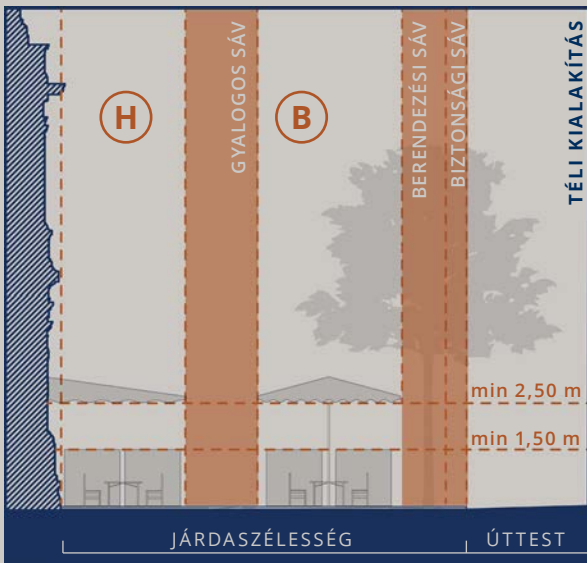
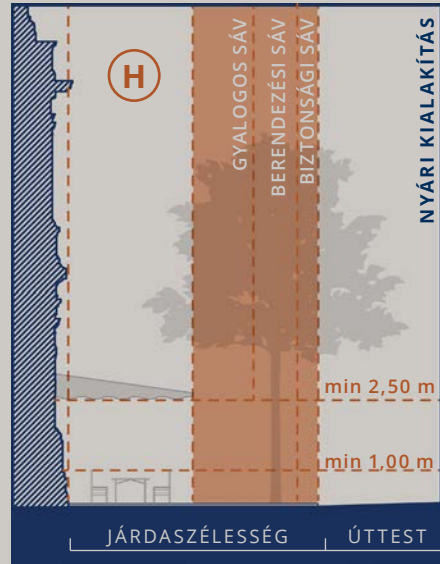
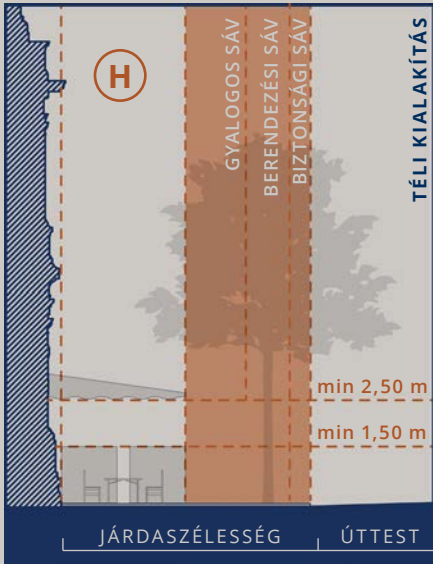
DUNA

DUNA

DUNA

- B típus
- E típus
- H típus
- K típus
- T típus
- H+B típus





H TÍPUS

HOMLOKZAT MELLETT KIJELELT BÚTOROZÁSI SÁV

JÁRDASZÉLESSÉG < 3,00 m esetén a
GYALOGOS SÁV min. 1,50 m

JÁRDASZÉLESSÉG > 3,00 m esetén
GYALOGOS SÁV = min. JÁRDASZÉL. FELE

B TÍPUS

BERENDEZÉSI SÁV MELLETTI, VAGY AZZAL EGYESÍTETT BÚTOROZÁSI SÁV

JÁRDASZÉLESSÉG < 3,00 m esetén a
GYALOGOS SÁV min. 1,50 m

JÁRDASZÉLESSÉG > 3,00 m esetén
GYALOGOS SÁV = min. JÁRDASZÉL. FELE

H+B TÍPUS

KOMBINÁLT, AZAZ A GYALOGOS SÁV KÉT OLDALÁN KIJELELT BÚTOROZÁSI SÁV

JÁRDASZÉLESSÉG < 3,00 m esetén a
GYALOGOS SÁV min. 1,50 m

JÁRDASZÉLESSÉG > 3,00 m esetén
GYALOGOS SÁV = min. JÁRDASZÉL. FELE

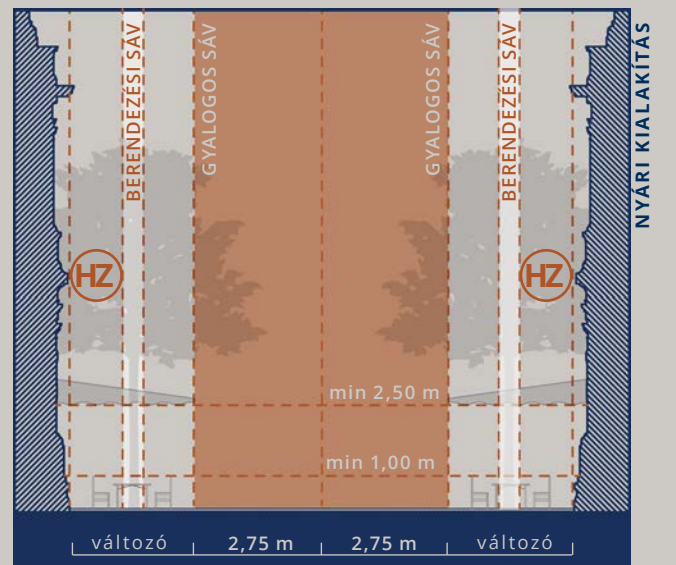
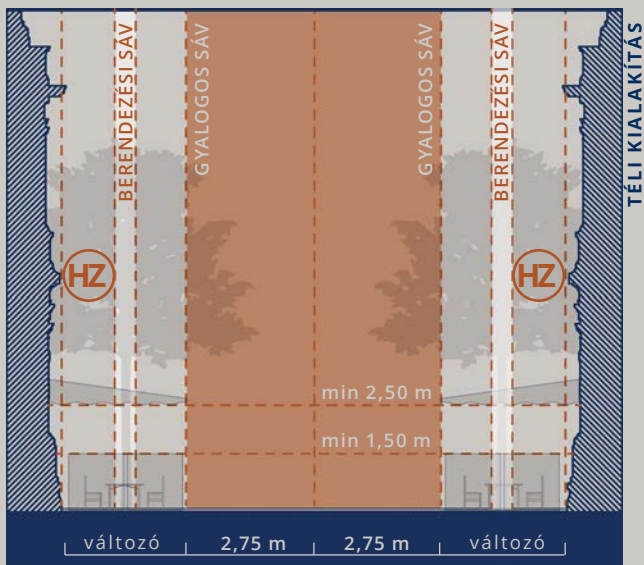
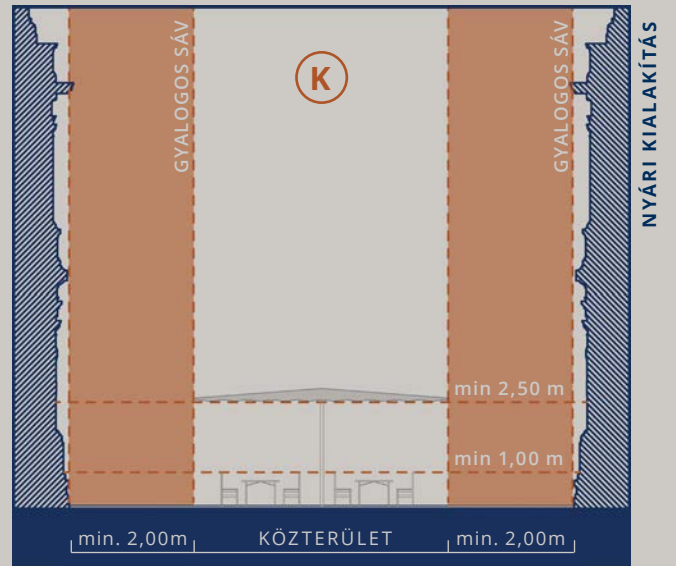
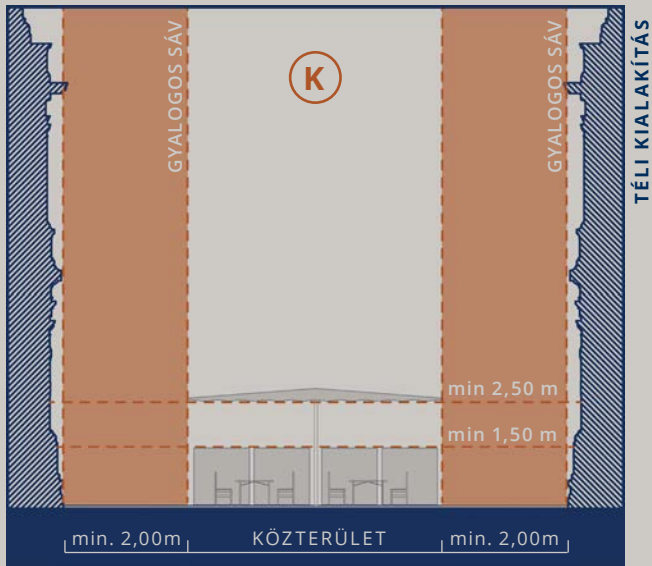
AJÁNLÁSOK VENDÉGLŐ TERASZOK KIALAKÍTÁSÁRA

ELHELYEZÉS

- A teraszok, kitelepülések csak olyan módon alakíthatók ki, hogy a járdán való közlekedést ne akadályozzák, az előírt, megfelelő méretű, biztonságos, szabad szélességet meghagyva a gyalogosközlekedés számára. Az előírt biztonsági sávok nem vehetők igénybe!
- A használat intenzitása nem terjeszkedhet túl engedélyezett területen.
- Az elhelyezés nem károsíthatja a zöldfelületet, és nem korlátozhatja annak használatát. Különösen a fasorok egyedeit kell megkímélni, mert azok ugyanolyan korú egyeddel nem, vagy csak nagyon nehezen pótolhatóak!
- Közút melletti járdán: jelentős gyalogos forgalom esetén terasz elhelyezésére csak közvetlenül a homlokzat melletti kialakítás megengedett.
- Megfelelő méretű városi tereken, gyalogos felületen: a közvetlenül homlokzat melletti elrendezéstől eltérni csak akkor lehet, ha ehhez közterületalakítási terv (KAT) készül.
- A szükséges gyalogos közlekedési szélesség minimum 1,5 méter, amelyet minden esetben az úttest melletti közúti úrszelvényen, biztonsági sávon, faverem-rácson, és egyéb berendezési tárgyon kívül kell biztosítani az épület homlokzati kiugrásait figyelembe véve a legszűkebb helyen is.
- Forgalmas főutak, illetve gyalogos utcák esetén a gyalogos áramlás sűrűsége 1,5 métertől nagyobb közlekedési keresztmetszetet kíván, ezért ezekben az esetekben a szükséges gyalogos közlekedési szélesség utcánként eltérő lehet, vendéglátás funkcióhoz kapcsolódóan.
- A teraszon alkalmazott bútorok elhelyezésekor használati állapotukban kell a kötelezően előírt minimális gyalogosfelületet biztosítani. Az akadálymentes közlekedésérdekében meghatározott általános telepítési irányelvek szerint a teraszok elhelyezkedése az adott utca keresztmetszetén belül a közterülethez tartozó elhelyezési rend szerint lehet:
 - homlokzat mentén, homlokzat mellett kijelölt bútorozási sávban - **H**
 - berendezési sáv melletti, vagy azzal egyesített bútorozási és berendezési sávban - **B**
 - meghatározott gyalogos utcákban az utca középtengelyében kijelölt bútorozási sávban - **K**
 - amennyiben a gyalogos felület szélessége ezt lehetővé teszi, a fentlehetőségek kombinálva, azaz a gyalogos sáv két oldalán - **H+B**
 - egyedi elhelyezési kijelölési rendben - **E**

ÁRNYÉKOLÁS, PODESZT, HATÁROLÓSZERKEZETEK

- Podeszt csak a lejtős terület szintkiegyenlítésére használható. Szőnyeggel, felfestéssel, műfűvel, kordonnal való területkijelölés nem megengedett.
- Az árnyékoló kialakítása inkább utcabútorként vagy berendezési tárgyként jelenjen meg, és ne önálló szerkezetként, valamint kerülni kell a túl alacsonyon elhelyezett árnyékoló szerkezetet is.
- Az árnyékoló szerkezetek nem egészíthetők ki, építhetők össze szélfogóval, oldalfallal. A teraszok oldalról való körbeépítése, az átláthatóságot, áttekinthetőséget akadályozó formai és anyagi kialakítás nem megengedett.
- Árnyékoló szerkezet homlokzatra szerelve, csak annak tagolását figyelembe véve kerüljön. Nem javasolt különálló szerkezetként, túlépített, nehézkes, állandó szerkezet, építmény hatását keltő kialakítással.



K TÍPUS

MEGHATÁROZOTT GYALOGOS UTCÁKBAN AZ UTCA KÖZÉPTENGELYÉBEN KIJELÖLT BÚTOROZÁSI SÁV

HD TÍPUS

KITELEPÜLÉS LEHETŐSÉGE DOBOGÓ ELHELYEZÉSÉNEK INDOKOLTSÁGA ESETÉN

JÁRDASZÉLESSÉG < 3,00 m esetén a
GYALOGOS SÁV min. 1,50 m

JÁRDASZÉLESSÉG > 3,00 m esetén
GYALOGOS SÁV = min. JÁRDASZÉL. FELE

A járda 5%-osnál nagyobb lejtése esetén

HZ TÍPUS

KITELEPÜLÉS LEHETŐSÉGE A B-LVSZ RENDELETBEN MEGHATÁROZOTT MÓDON A ZRÍNYI UTCA ESETÉBEN

Középtengelytől mért minimális
távolság 2,75 m

- Közút melletti járdán nem megengedett a vendéglátó terasz téliesítése, illetve az idényen kívüli fenntartás. Téliesített terasz csak kioszk kiegészítéseként közkertben, közparkban létesíthető. Kerülendő a nehezen tisztítható, karbantartható felületek alkalmazása.

- Kiegészítő árnyékolók használata csak azokon a helyszíneken alkalmazható, ahol a kioszk fedett-nyitott terein túli kitelepedés megengedett. Ezeknél a helyzeteknél csak a kioszk szerkezetétől teljesen független egyforma, reklám nélküli, fehér napernyők használata, illetve szintén mint a felirat nélküli, fehér, feszített napvitorlák alkalmazása elfogadható. A napernyők esetében előírás a fehér acéllemez láb, a napvitorlák kialakításánál pedig fontos ügyelni a kiegészítő függesztő pillérek függőleges kialakítására és könnyed megjelenésére.

- Bármilyen térelhatároló szerkezet (kerítés, nádfonatú térelválasztás) alkalmazása sem megengedett.

BÚTOROK ÉS BERENDEZÉSEK

- Szabadtéri árusítóhelyek, árusítópultok, látványkonyha, nehézkes, nagy tömegű és térfogatú bútorok, berendezések, valamint a közlekedést is akadályozó megállító táblák, reklámtáblák nem helyezhetők el.

- Épületgépészeti berendezések csak rejtetten helyezhetők el, valamint kerülni kell az elektromos kábelek felszínén, botlásveszélyes, akadályozó módon való vezetését.

- A közterület szaggal, füsttel, gőzzel és egyéb externáliákkal való terhelése nem megengedett, a szemét és göngyöleg közterületen nem tárolható.

- A székek és asztalok kiválasztásakor kerülendő a műanyag, rattan anyagok és rikító színek használata. A historizáló, túlzó méretű tömör székek helyett egyszerű, semleges, filigrán, acél vagy fa anyagú, fehér vagy kezeletlen fa felületű bútorok javasoltak. A kialakításnál fontos szempont legyen a tisztíthatóság.

- A könnyed, áttört szerkezet, és az egyszerű formák alapkövetelmények, törekedni kell egy partszakasz hosszán egy fajta termék használatára.

NÖVÉNYALKALMAZÁS

- Műnövénnyek sem határoló szerkezetként, sem más módon nem használhatóak.

- Műfű, műnövénny, nádszövet és más burkolatot eltarító anyag semmilyen módon nem használható.

- A teraszon csak megfelelően ápolt, jó kondíciójú növény helyezhető el. A növények fajtájának választásakor ügyelni kell, hogy ne allergén, érzékeny, disszonáns megjelenésű, károsító, kórokozók megtelepedését vonzó, közterületet beszennyező fajta kerüljön elhelyezésre.

- Csak egységes arculatú, minőségi megjelenésű, rongálásbiztos és időjárásálló planténerek kerüljenek elhelyezésre.

AJÁNLÁSOK BÚTOROKRA ÉS BERENDEZÉSEKRE





Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio

AJÁNLÁS A TELEPÜLÉSKÉP FORMÁLÁSÁRA

A város akkor válik vonzóvá, ha élhető, ami szorosan összefügg működésének és környezetének fenntarthatóságával. Budapest jelentős történelmi hagyományokkal és karakteres identitással rendelkezik, amit mindenképpen meg kell őriznünk annak érdekében, hogy fővárosunk a jövőben is megtalálja helyét a nemzeti és nemzetközi közösségben.

Az egyedi városkarakter, a megőrzött történetiség egyre jobban felértékelődő adottságai az európai településeknek. Budapest egyedülálló természeti és táji, valamint ezzel harmóniában lévő épített örökséggel rendelkezik, ez az egyedi arculat kedvezően befolyásolja a lakosság életminőségét, a város és térségének megítélését, és közvetve erősíti annak gazdasági pozícióját, ezért ennek megőrzése kiemelkedően fontos feladat.

A települési örökségünk az épített környezet települési értékeinek összessége, azok összefüggései – a településszerkezet, a telekrendszerek, az utcavonalak, a településkép stb. értékrendszere. Ez a történelmi városi táj, amely egységes, amelyből az egyedi értékek külön nem ragadhatók ki. Minden új építéssel, felújítással vagy átalakítással ezt a városi tájat alakítjuk, amely védelmének és ésszerű formálásának irányait a *Budapest2030 Hosszú távú városfejlesztési koncepció* határozza meg. A koncepció célként tartalmazza többek között az egyedi városkarakter értékalapú megőrzését és fejlesztését, a Dunával együtt élő várost, a hatékony és kiegyensúlyozott városszerkezetet – kompakt várost és a kulturális sokszínűség megőrzését és fejlesztését. Mindezek területi megvalósíthatóságának kereteit Budapest főváros településszerkezeti terve és a fővárosi rendezési szabályzat biztosítja, melyek többek közt rögzítik a városszerkezeti és városképi illeszkedés, a táji környezethez való illeszkedés szempontjából kiemelten kezelendő területeket.

Budapest városszerkezetének kiemelt tengelye a Duna, mely a város legfrekvenciáltabb és városképfarmáló hatású területeként meghatározza meg Budapest világhírű panorámáját. A város páratlan értéke az egyedülálló Duna menti elhelyezkedése és a ma még harmonikus városkép, amelyet magaslatok és laposan

elterülő részek, kisebb-nagyobb ikonikus építmények kiegyensúlyozott látványa, a hídközök váltakozásának ritmusa tesz különlegessé.

Budapest belvárosában – mint történelmi városi tájban – nemcsak az egyes épülethomlokzatok értéke, hanem azok összességének városképi látványa kiemelkedő fontosságú. Budapesten ezért az eddiginél nagyobb területre, a történelmi belvárosra egészére kell kiterjeszteni a területi védettséget. A megfelelő beépítési sűrűség meghatározása mellett fontos a meglévő egyedi karaktert erősítő és a léptékek megőrzését elősegítő szabályozási környezet megteremtése és betartása. A történelmi városi tájban történő beavatkozásoknál az identitás megőrzése kiemelt szempont, ahol az integrált szemlélet, a fenntartható használat mellett a harmonikus illeszkedés képviseli az igazi értéket.

A legtöbb európai nagyvároshoz hasonlóan Budapest is különböző történelmi korszakokból származó, egymásra rétegződő épített örökséggel rendelkezik, amely a római kortól napjainkig terjed. Budapest a világ egyik legjelentősebb historikus és szecessziós stílusú épületállománnyal rendelkező nagyvárosa, de jelentős a XX. századi modern építészeti öröksége is. A fejlesztések során elsődleges kell, hogy legyen az érintett városrész karakterének tisztelete, a kialakult városimázs építészeti hátterét nem szabad megtörni, ugyanakkor a műemléki szemléletet is igazítani kell a kortárs és élhető város jövőbeli igényeihez. A harmonikus, sokszínű városi környezet megteremtéséhez érvényesülnie kell az élhetőség és fenntarthatóság környezeti szempontjainak. Budapest esetében a beépítési magasságok meghatározásának a terület karakteres domborzati kettéosztottsága és a városnak a magaslatokról való együttláthatósága miatt különösen fontos szerepe van. Magassági hangsúlyok (pl. magas építmények, magasházak) megjelenése a tájban erőteljesen befolyásolja a városképet, ezért létrehozásuk feltételeit továbbra is körültekintően szükséges szabályozni. Hasonlóan fontos, meghatározó elem a közterületeknek a felújítása, ami évek óta sikeresen zajlik a belvárosban és több városrészközpontban egyaránt. A közterületi felújítások során törekedni kell a helyi, területi karakterelemek megtartására és hangsúlyozására. Sajátos feladat az emblematikus létesítmények díszkivilágítását egységesen megtervezni és korszerűsíteni.

A DUNA ÉS KÖZVETLEN PARTJAI

A Duna-part a főváros egyik legfontosabb településképi szempontból meghatározó területe, amelybe a Duna vízfelületét és folyót közvetlenül határoló, az azt kísérő térfalig terjedő területei tartoznak.

CÉLOK

- A Duna menti területek kiemelt potenciállal rendelkeznek a város más területeihez képest, cél a városszerkezetben elfoglalt helyi értéküknek megfelelő településképi minőség elérése, erősítése.
- A parti területek minőségi fejlesztése és funkcióbővítése, továbbá a turizmus által érintett partszakaszok kibővítése érdekében a kedvező adottságú szakaszok megerősítendőek, a kevésbé kedvező adottságú partszakaszok fejlesztendőek.
- Budapest különleges, egyedülálló part menti panorámája védendő, mind kilátás, mind rálátás tekintetében.
- A Duna mentén a gyalogos és a kerékpáros közlekedés fejlesztését kell előnyben részesíteni az egyéb közlekedési módokkal szemben, a gyalogosok biztonsága kiemelten fontos szempont. A Duna-parti gyalogos-kerékpáros hálózatot fejleszteni szükséges.
- A közterületek kialakításánál, megújításánál, új elemek elhelyezésénél a környezetbe illeszkedő Duna-parti arculat létrehozása a cél.
- A Duna-part árvízzel veszélyeztetett területein a katasztrófavédelem (élet- és vagyónvédelem) kiemelt feladat.

A historikus belváros határozott térfalat képez a vízpart felől, melyet, parkok és terek tagolnak, hangsúlyos hídfőterekkel. A páratlan panorámájú terület méltán világörökségi helyszín. Többfunkciós városias, szakaszosan változó, különböző városi karaktert hordozó területhasználat és beépítés jellemzi.

VILÁGÖRÖKSÉGI TERÜLETHEZ MÉLTÓ KÖZTERÜLETEK KIALAKÍTÁSA, GYALOGOS, KERÉKPÁROS KAPCSOLATOK ERŐSÍTÉSÉVEL.

- A belvárosi Duna-part területén kiemelkedően fontos az épített örökség tisztelete: a közterületek az épített örökséget kiemelő módon, de azzal nem konkurálva, visszafogott arculattal kerüljenek kialakításra. Javasolt az elegáns, a városi közeghez igazodó, de a világörökség épített örökségének érvényesülését elősegítő, vizuálisan semleges kialakítás.
- A belvároshoz kapcsolódó, parti közterületek történelmi előzményeken alapuló, hagyományokat követő módon kerüljenek kialakításra.
- A belső zónán belül egységes közterületi arculatot kell kialakítani, az egyedi elemek használatának mellőzésével.
- Közterületek megújításánál a meglévő, közelmúltban megújult, valamint a védett, értékes környezeti elemekhez csatlakozni szükséges.
- Klasszikus, geometrikusan formált, városias utcabútorok, burkolatok használata ajánlott.
- Mind a burkolatok, mind a köztéri elemek tekintetében javasolt az elegáns, egységes színvilág.
- A növényzet kevésbé dominál az épített környezethez képest, de városökológiai szempontból kiemelt jelentőséget képvisel, ezért a meglévő zöldfelületek minőségjavítása elengedhetetlen.

ÁLTALÁNOS JELLEGŰ AJÁNLÁSOK

- A Dunaparti panoráma megőrzése, hangsúlyozása érdekében a part menti közterületeken csak korlátozott számú építmény helyezhető el. Az épületek legyenek kompakt kialakításúak – integrált illemhelyekkel, gépészettel, raktározással, bútorzattal, árnyékolókkal.
- Az egységes vizuális megjelenés céljából a köztéri elemeket és a feliratokat csökkenteni kell. A parton reklámot elhelyezni nem lehet.
- A belvárosból kifelé haladva fokozatos átmenet a természet és város között mind funkcionális, mind tájépítészeti szempontból – a part menti karakterzóna a mögöttes területek karakteréhez illeszkedjen.
- Fenntartható design: természetes anyagok, energia-takarékos megoldások.
- A Duna-parton lévő középületek számára a közterülettel, a parti látvánnyal kapcsolatot kezdeményező működése javasolt, az adott szakasz lehetőségei szerinti.

KÖZTERÜLETEK KIALAKÍTÁSÁRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS AJÁNLÁSOK

- A parti sáv gyalogos- és kerékpáros használatát erősítő kialakítás előnyben részesítése.
- Törekedni kell az önálló berendezési tárgyak számának csökkentésére, a funkciók integrálására.
- Környezetével, hagyományaival és saját elemeivel is összehangolt elemkészletet kell használni.
- A térburkolat, illetve köztárgyak kialakításánál alkalmazni kell a könnyen karbantartható vagy cserélhető, rongálásbiztos megoldásokat.
- Információs pontok, útjelző táblák elhelyezése kizárólag az illetékes önkormányzatok által történjen.

IDEIGLENES KÖZTERÜLET-HASZNÁLATRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS AJÁNLÁSOK

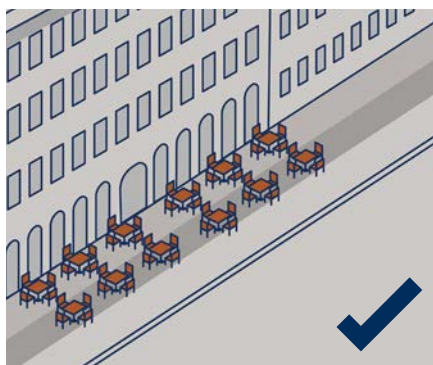
- A Duna-part étellel való megtöltése érdekében a közösségi célú ideiglenes parthasználat a környező lakosság érdekeinek figyelembe vételével ajánlott, javasolt a közösségi kezdeményezések támogatása.
- Zöldfelületek igénybevételel járó rendezvények térben és időben szabályozandók, a gyepfelületek regenerálódó képességét figyelembe véve. Nagyrendezvény csak a kiemelt érzékenységgű zöldfelületek megfelelő védelme esetén engedhető meg.
- Zöldfelületek igénybevételel követően az eredeti állapotra történő helyreállítás biztosítása elengedhetetlen.
- Rendezvények és vendéglátási célú közterület-használat esetén helytakarékos területfoglalás ajánlott, jól érzékelhető, szabályos kontúrokkal.
- A rendezvényeket minden esetben a helyi lakosságot a legkevésbé zavaró módon kell megvalósítani.
- A hidak alatti helyzetek jelen állapotukban gyakran méltatlan, hasznosítatlan, rendezetlen állapotot mutatnak, miközben a hídfők körül szabadon hagyott közterek többnyire fontos városi csomópontok, a partszakaszokat megújító használat gyűjtőpontjai lehetnek. A hidak, vagy a hidakra vezető felüljárók alatti helyzetek több esetben könnyen hasznosíthatóak - a hídszerkezet alatti fedett-nyitott teret adottságként kihasználó funkciók támogatása javasolt.



ELHELYEZÉS

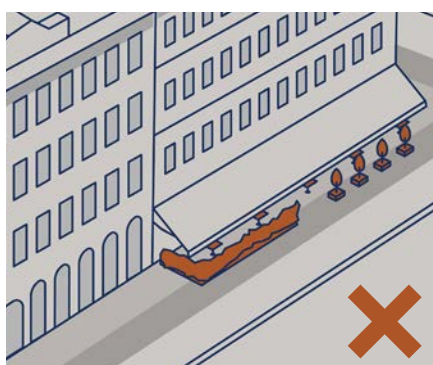
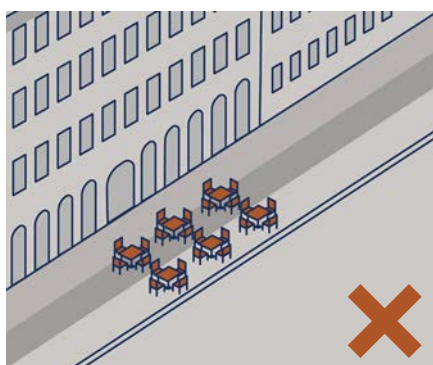
A teraszok, kitelepülések csak olyan módon alakíthatók ki, hogy a járdán való közlekedést ne akadályozzák, az előírt, megfelelő méretű, biztonságos, szabad szélességet meghagyva a gyalogsközlekedés számára. Az előírt biztonsági sávok nem vehetők igénybe!

A használat intenzitása nem terjeszkedhet túl engedélyezett területen.



Közút melletti járdán: jelentős gyalogos forgalom esetén terasz elhelyezésére csak közvetlenül a homlokzat melletti kialakítás megengedett.

Megfelelő méretű városi tereken, gyalogos felületen: a közvetlenül homlokzat melletti elrendezéstől eltérni csak akkor lehet, ha ehhez közterületalakítási terv (KAT) készül.



NÖVÉNYALKALMAZÁS

Műnövények sem határoló szerkezetként, sem más módon nem használhatóak.

Műfű, műnövény, nádszövet és más burkolatot eltakaró anyag semmilyen módon nem használható.

Csak egységes arculatú, minőségi megjelenésű, rongálásbiztos és időjárásálló planténerek kerüljenek elhelyezésre.

Szőnyeggel, felfestéssel, műfűvel, kordonnal való területkijelölés nem megengedett.

A teraszon csak megfelelően ápolott, jó kondíciójú növény helyezhető el. A növények fajtájának választásakor ügyelni kell, hogy ne allergén, érzékeny, diszóniás megjelenésű, károsító, kórokozók megtelepedését vonzó, közterületet beszennyező fajta kerüljön elhelyezésre.



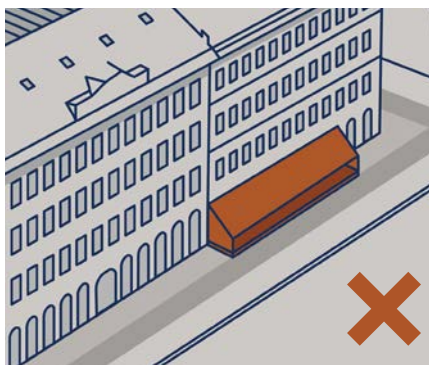
Podeszt



Terasz bútorzat



- Gyalogos sáv
- Bútorozási sáv
- Berendezési sáv



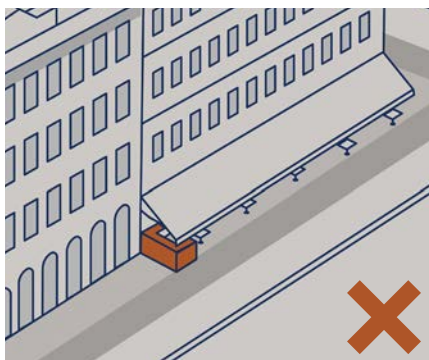
Árnyékoló szerkezet homlokzatra szerelve, csak annak tagolását figyelembe véve kerüljön. Nem javasolt különálló szerkezetként, túlépített, nehézkes, állandó szerkezet, építmény hatását keltő kialakítással.

Az árnyékoló szerkezetek nem egészíthetők ki, építhetők össze szélfogóval, oldalfallal. A teraszok oldalról való körbeépítése, az átláthatóságot, áttekinthetést akadályozó formai és anyagi kialakítás nem megengedett.



Közút melletti járdán nem megengedett a vendéglátó terasz téliesítése, illetve az idényen kívüli fenntartás. Téliesített terasz csak kioszk kiegészítéseként közkertben, közparkban létesíthető.

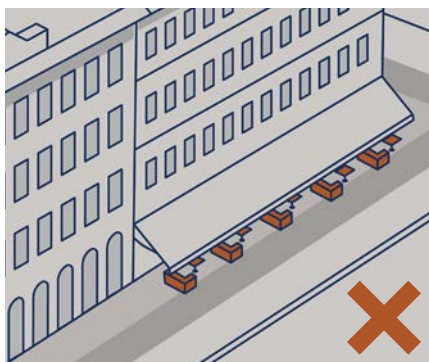
Kerülendő a nehezen tisztítható, karbantartható felületek alkalmazása.



BÚTOROK ÉS BERENDEZÉSEK

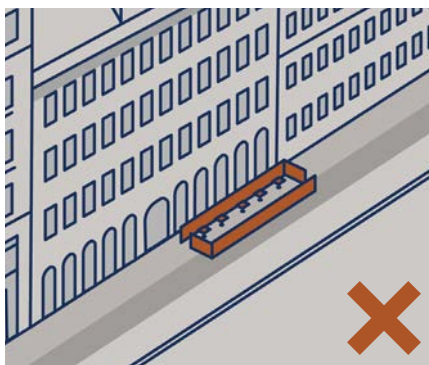
Szabadtéri árusítóhelyek, árusítópultok, látványkonyha nem helyezhetők el.

Épületgépészeti berendezések csak rejtetten helyezhetők el, valamint kerülni kell az elektromos kábelek felszínén, botlásveszélyes, akadályozó módon való vezetését.



Nehézkes, nagy tömegű és térfogatú bútorok, berendezések, valamint a közlekedést is akadályozó megállító táblák, reklámtáblák nem helyezhetők el.

Nehézkes, nagy tömegű és térfogatú bútorok, berendezések, valamint a közlekedést is akadályozó megállító táblák, reklámtáblák nem helyezhetők el.



KIALAKÍTÁS

Podeszt csak a lejtős terület szintkiegyenlítésére használható.

AJÁNLÁSOK A KÖZTERÜLETEK ÁTALAKÍTÁSÁRA

A NÖVÉNYZET TELEPÍTÉSE, MEGÚJÍTÁSA

- A fák jó kondíciójának, településképi értékének megtartása érdekében szükséges vízszükségletének megfelelő biztosítása (pl.: víz eljutása a gyökérszónáig), illetve olyan fajták kiválasztása kívánatos, melyek jól tűrik a városi klíma és csapadékviszonyokat, esetenként az időszakos árvízi elöntést is, és magas a stressztűrő képességük (légszennyezettséggel, talajszennyezettséggel, sózással szembeni ellenállás).

- Betegségeknek, kórokozóknak ellenálló, nem vattázó, nem allergizáló növényeket kell telepíteni, amelyek termése nem lehet mérgező.

- Hosszú lombtartó képességű, az egyes szakaszokon belül egységes fajtájú növények alkalmazása indokolt.

- Ajánlott a meglévő, telepített fasorok kiegészítése és megújítása, az egyes, településszerkezetiileg összefüggő szakaszokon belül egységes fásítás megteremtése, valamint új, egybefüggő zöldfelületek és egységes fasorok kialakítása, lehetőség szerint hagyományos fatelepítéssel, és nem dézsás módon.

- Zöldfelületeken víz- és légáteresztő burkolatok előnyben részesítése, szilárd burkolatok csökkentése ajánlott.

- A zöldfelületek kialakításánál az eltérő karakterű, funkciójú partszakaszok differenciált kezelése szükséges: a növényfajok kiválasztásánál biztosítani kell a kitüntetett helyszínhez méltó megjelenést és a helyi jellegzetességek kihangsúlyozását.

- Az értékes faegyedek, facsoportok, növénytársulások védelmének biztosítása, zöldfelületek bővítése javasolt. Az árvíz által veszélyeztetett területeken, rakpartokon szükséges a telepített fasori faegyedek törzsvédelme.

- Fakivágás csak kifejezetten indokolt esetben – a faegyed dendrológiai értékességét, valamint a katasztrófavédelmi (élet- és vagyónvédelmi) szempontokat figyelembe véve – történhet.

- A zöldfelületeket határoló szegélyt zsaluzott támgerendával kell megépíteni a megfelelő nagyságú termőközeg elérése céljából. A fáknek közműmentes életteret kell biztosítani, melyet a fa kifejlett korára kell méretezni. A közvilágítást a növényállománnyal összhangban kell kialakítani.

- A fák tövénél, stabilizált burkolat használatánál törekedni kell a kiváló vízáteresztést hosszú távon biztosító minőségre.

- A dézsás faegyedek számára legalább 1 m³ hasznos térfogatot kell biztosítani.

- A zöldfelületek mennyiségi növelése mellett a zöldfelületek minőségén is kívánatos javítani, elsősorban lombos díszfák ültetésével.

- Erősíteni kell a lineáris zöldfelületi kapcsolatokat, fasorok telepítésével, meglévők kiegészítésével. Fasorok telepítésével egyúttal az árnyékolást is biztosítani ajánlott a gyalogos és kerékpáros felületeknek.

- Magas díszítő értékkel rendelkező, egyenes törzsű, szabályos koronaformájú, sudaras ágrendszerű lombos szoliter fák és facsoportok telepítése ajánlott, melyeknek gyökérzete kis helyigényű.

- Ajánlott az alakítható, növelhető faveremrácsok használata.

- Előnyös az intenzíven fenntartott, díszítő pázsitok kialakítása, valamint a szabályos formavilággal rendelkező, letisztult színvilágú évelőágyások.



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio

AJÁNLÁSOK UTCABÚTOROKRA

ÁLTALÁNOS AJÁNLÁSOK

- A Dunapart komplex közterületi megújítása keretében egyszerre környezetébe illeszkedő és egyedi, felismerhető Duna-parti arculat létrehozására van szükség, amelynek illeszkednie kell a főváros karakteréhez is.

- A közterületek megújításakor az egyes szakaszokon belül, de összességében összehangoltan egységes megjelenésű utcabútorok és köztárgyak elhelyezése javasolt. A megújuló területek tervezett elemeinek az arculati koncepcióban ajánlottakhoz és a már elkészült, megújult közterületek arculatához is illeszkednie kell.

- Akadálymentesség: szükséges a minimális a gyalogos közlekedési sáv biztosítása, az utcabútorokat egy sávban – bútorozási sáv – kell elhelyezni.

- Az infrastruktúra-hiányok kiegészítése – kiszolgáló funkciók, információs pontok, ivókutak, illemhelyek, útjelző táblák telepítése – szükséges. A bútorszám minimalizálása érdekében a többfunkciós, integrált utcabútorok alkalmazására kell törekedni.

- Kényelmes, praktikus ülőbútorok elhelyezése javasolt, melyeket kapcsolatteremtésre alkalmas módon kell elrendezni. Időszakosan elhelyezhető bútorokat ajánlott biztosítani nagyrendezvények esetén.

- Időtálló, rongálásbiztos bútorzatot kell használni, amely könnyen karbantartható, fagyálló anyagokból készül. A fenntarthatóság elveit követve a természetes anyagokat és az energiatakarékos megoldásokat kell előnyben részesíteni.

- Modern, elegáns, időtlen stílusú utcabútorokat javasolt választani. Az épített környezet kiemelésé érdekében az elemek formavilága legyen visszafogott, háttérbe vonuló. A rendezett összképet az anyagszerű, letisztult formálás biztosítsa.

- A letisztult megjelenés érdekében nagy, mintázat nélküli, egységes felületeket javasolt kialakítani. A monolitikus beton, a porszórt acél és a fa anyaghasználat támogatott.

- Az utcabútorok javasolt alapszíne a szürke, kékes kiegészítő színekkel. A fafelületeket javasolt középbarna lazúrozással kezelni.



Fotó: hunap studio



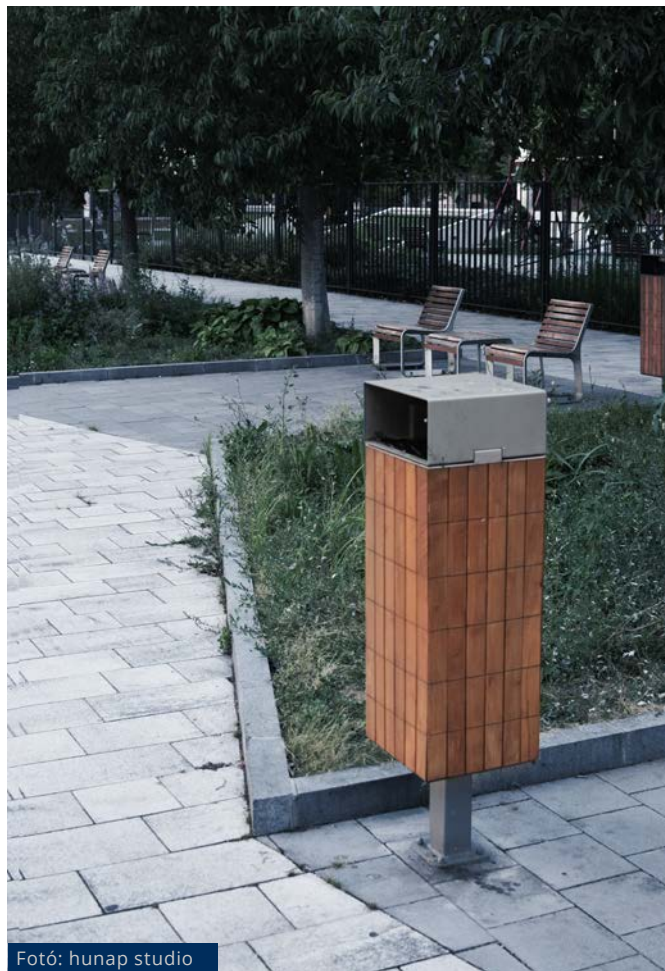
Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio

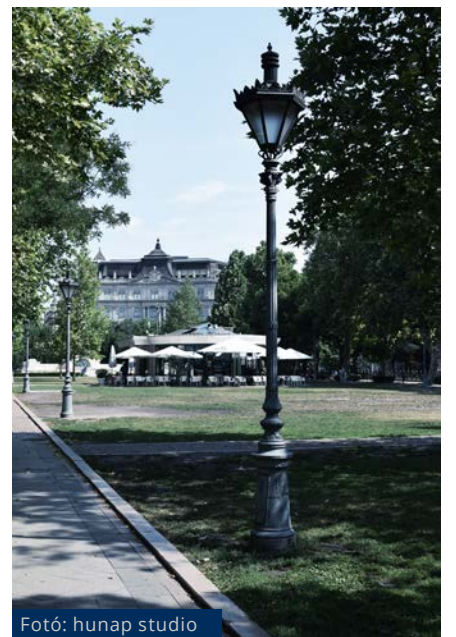
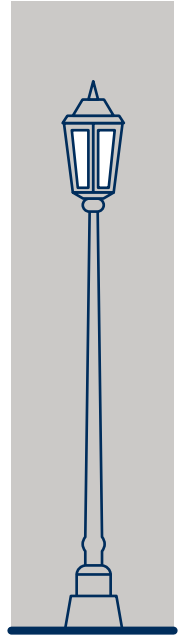


Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio

KÖZVILÁGÍTÁST SZOLGÁLÓ LÁMPATESTEK





Fotó: hunap studio

KÖZTÉRI SZOBROK



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



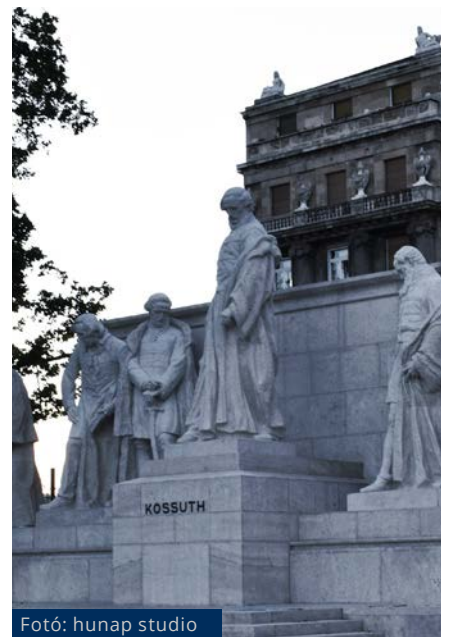
Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio



Fotó: hunap studio

AJÁNLÁSOK BURKOLATOKRA

ÁLTALÁNOS AJÁNLÁSOK

• A rakpartok hagyományait követő térburkolatot kell alkalmazni, figyelembe véve a várható használati módot és a forgalmi igényeket.

• Akadálymentesség: csúszásmentes felületű anyagok javasoltak, a lehető legkevesebb szint- és irányváltással. A taktilis jelek beépítését támogatni kell, a felületek egyértelmű lehatárolására kell törekedni.

• A burkolatokkal szemben általános elvárás az elegáns, visszafogott anyaghasználat és színezés, a tartósság, illetve a csúszásmentes felület. Szintváltásoknál és a térburkolat kialakításánál törekedni kell a könnyen karbantartható vagy cserélhető, rongálásbiztos megoldásokra.

• A magas esztétikai minőséghez megfelelő műszaki kialakítású burkolatok szükségesek (terhelésnek megfelelő aljzat és anyagminőség, fagyállóság, könnyű tisztíthatóság, előírt lejtésképzés és vízvezetési megoldások alkalmazása).

• A függőleges partfal mentén korlát kialakítása csak a balesetveszélyes helyek, szűkületek, gyalogátkelőhelyek környezetében javasolt, egyéb szakaszokon vízbe esés veszélye ellen alternatív megoldások javasoltak: figyelemfelkeltő taktilis sáv, rusztikus burkolatok, fényjelzések, visszafelé lejtő szegély, stb.

A belvárosi, világörökségi területen a visszafogott kialakítás célszerű az épített környezet érvényesülése érdekében. A modern, geometrikus, elegáns, időtlen stílus részesítendő előnyben. A formálás legyen anyagszerű, letisztult.

• Természetes, de megmunkált anyagok használata javasolt (pl. vágott, csiszolt kövek). A part mentén ajánlott a gránit, a porfír és a bazalt, a parthoz kapcsolódó tereken pedig mészkő is megjelenhet. Faburkolat csak kis felületen javasolt. Beton térkő nem alkalmazható.

• A nagy, mintázat nélküli, egységes felületek javasoltak, az elemek rakásmódja legyen egyszerű.

• A burkolat alapszíne szürke legyen, kis felületekre, jelölésre egyéb természetes és pasztellszínek is használhatók. A túlzottan sötét, a vakítóan fehér és a harsány színek használatát kerülni kell.

Egyedi burkolati elemek alkalmazása az alábbi esetekben lehetséges

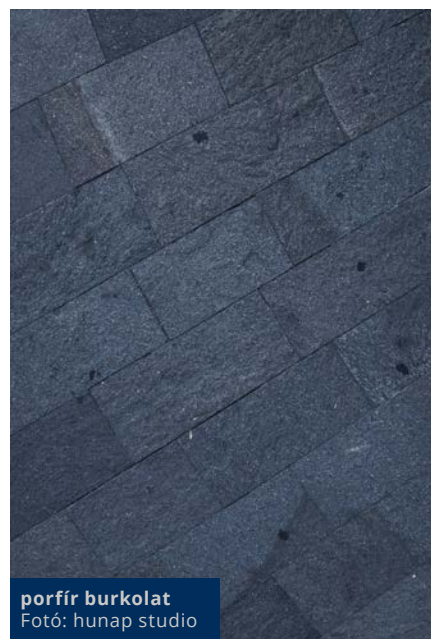
- Főutca menti „Duna kő”
- Főutca menti „Indító kő/Térkép asztal”,
- Főutca menti „GPS kő”,
- Váci utcai „V” kő,
- Deák Ferenc utcai „lábtörlő kő”,
- botlató kövek („Stolperstein”).



bazalt burkolat
Fotó: hunap studio



kis kockakő burkolat
Fotó: hunap studio



porfír burkolat
Fotó: hunap studio



Városfal megjelenítése a Váci u. 1. előtt
Fotó: hunap studio



mésző burkolat
Fotó: hunap studio



botlató kövek
Fotó: wikipédia



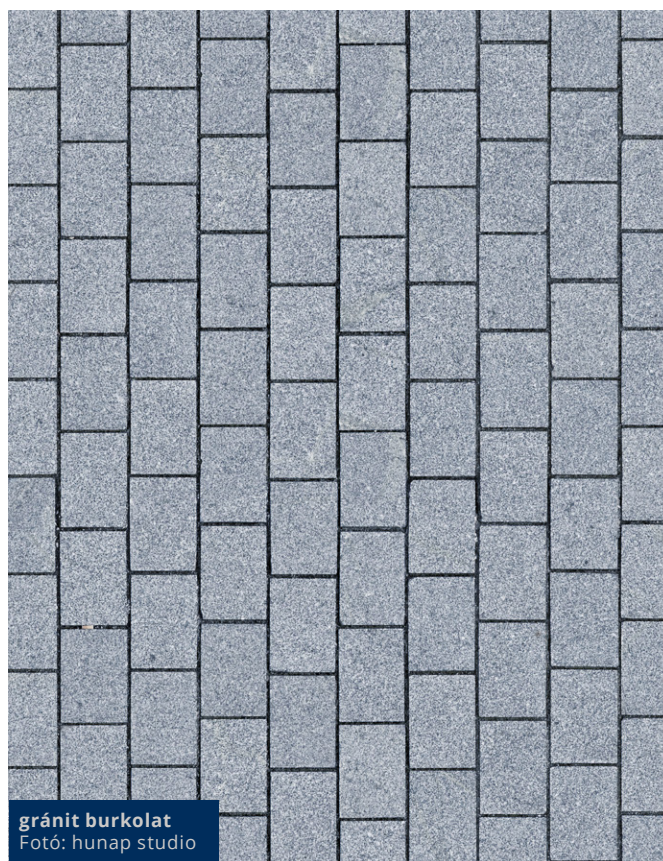
Váci utcai "V" kő
Fotó: hunap studio



lábtörő kő
Fotó: hunap studio



nagy kockakő burkolat
Fotó: hunap studio



gránit burkolat
Fotó: hunap studio



